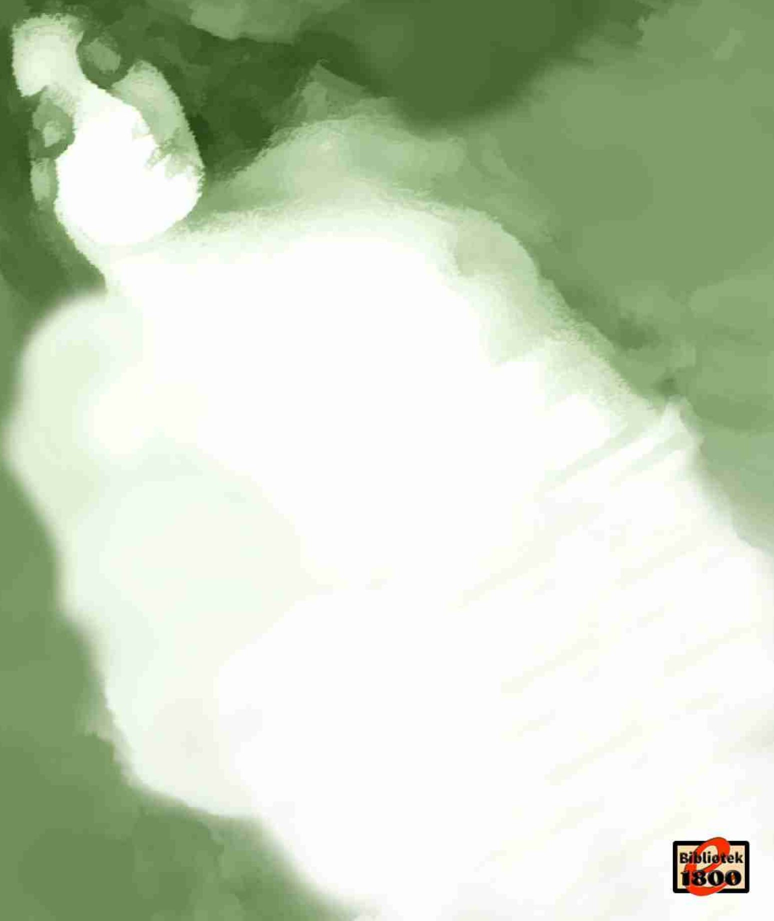
Palle Rosenkrantz

Hvad skovsøen gemte

Bibliotek 1800

Palle Rosenkrantz

Hvad skovsøen gemte

Detektivroman

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

Forfatterens forbemærkning

I denne bog forekommer af og til svenske udtryk og vendinger i tillempet dansk form. Det ufuldstændige sprogfællesskab bevirker, at vi danske, når vi taler med svenske eller læser svensk, ikke tænker på svensk, som vi tænker på tysk eller fransk, når vi hører disse sprog tale eller læser dem. Vi oversætter heller ikke, vi tillemper de fremmede ord og vendinger. Således glider sproget ind i vort eget, og det forekommer mig ofte for fortællingens farve af vigtighed at bevare disse halvt fremmede, halvt hjemlige talefigurer. Dog har jeg anset det for rigtigt, for at undgå misforståelse, udtrykkeligt at bemærke dette.

Oversættelsesretten af bogen til svensk er forbeholdt.

Forfatteren.

Indledning

Skovsøen

1

En dag i maj 1902 kort efter at skoven havde udfoldet sin vårpragt, besluttede Eigil Holst at belønne sig selv med en udflugt til det nordlige Sjælland. Han trængte til at få luft i lungerne og slippe bort fra sliddet, støvet og røgen derinde i hovedstaden. Desuden var han træt, nervøs og overanstrengt af hårdt arbejde.

Eigil Holst var 26 år, eneste søn af en militær embedsmand, begge hans forældre var døde, hans slægt hørte hjemme i Jylland, og selv var han først kommet til hovedstaden, da han 22 år gammel havde ombyttet sekondløjtnantens forsølvede usikkerhed med en københavnsk politimands mindre strålende, men noget mere betryggende udsigter. Eigil Holst var fra barndommen bestemt til den vej. Så længe han kunne huske, havde politiromanen været hans kæreste læsning, kriminalhistorien hans bedste glæde. Pitavals berømte værker havde han gennemlæst bind for bind i den tyske udgave. Efterhånden som han voksede til, drev han denne læsning systematisk, læste tyske og engelske værker om kriminologi, ja drev det endog så vidt, at han med støtte fra en fætter, der var latinskolelærer, erhvervede kendskab til fransk for at studere den berømte Macé i grundsproget og italiensk for at kunne følge den italienske skoles interessante forbryderteorier.

Hans største sorg var det, at faderen ikke ville lade ham studere. Han ønskede ivrigt at blive jurist og dommer og tænkte så småt på ved egen hjælp at arbejde sig frem til studentereksamen. Så døde forældrene, ligesom han var fyldt 18 år, og han måtte forblive i den plads som medhjælper hos en

boghandler, som han efter faderens ønske havde tiltrådt efter at have taget præliminæreksamen. Der blev han, til han skulle aftjene sin værnepligt, og da han var en ordentlig, opvakt, veldisciplineret ung mand, blev han udtaget til sekondløjtnant og gjorde som sådan tjeneste et år. I denne sin tjenestetid blev han en søgt og afholdt gæst i garnisonsbyens bedste hjem, men var forstandig nok til at indse, at soldaterlivet for ham kun kunne blive et gennemgangsled.

Hans kompagnichef, en halvgammel, elskværdig soldat, der var beslægtet med en af hovedstadens overordnede politiembedsmænd, skaffede ham ansættelse i politiet, og Eigil Holst begyndte igen støt og roligt nede fra for at arbejde sig frem til en stilling, der på en gang kunne tilfredsstille hans ærgerrighed og skaffe ham levebrødet.

De første år skuffede ham, men sej og udholdende, som han var, forfulgte han sit mål og nåede efterhånden at blive anset for en usædvanlig brugbarhed, langt forud for sine kolleger i dannelse, kundskaber og medfødt håndelag. Han holdt sig for sig selv, levede stille i et pensionat midt i byen, søgte ikke kammeraternes selskab, var derfor ikke særlig vel lidt, men uangribelig i sin vandel.

De andre sagde, han var en tørvetriller, der ikke havde sans for andet end tjenesten og sine mugne bøger, og det kunne man vel også nok sige, for han gik sin vej lige ret ud og gav sig ikke af med nogen.

Eigil Holst var en usædvanlig smuk ung mand, med brunt, krøllet hår, mørke, lidt drømmende øjne, smidig og stærk, sund af legeme, øvet i alskens idræt. Kvinderne beundrede ham, men han gik dem forbi uden at se på dem. Han var sig selv nok, og

hans gerning var ham alt. Han holdt af lange ture i det grønne og havde på cykel kørt det meste af Sjælland igennem på kryds og tværs. Mest holdt han af Nordsjælland, egnen om Gurre og Esrom og skovene nord for Helsingør, hvor Kattegat og Sundet mødes, og hvor Kullen hæver sin takkede ryg bag det blå vand.

Han havde udsøgt sig en yndlingsplads ved en lille mergelgrav i udkanten af en skov, tæt kranset af træer, men med et lille udkig over det smilende land og det blå hav i det fjerne. Særligt i maj var stedet henrivende, og der kunne han sidde timevis alene med sine tanker, stirre ned mod den lille, mørke sø og hen over de blomstrende hække og tjørne.

Han syntes næsten, at denne plet var hans alene, ukendt for alle andre, og han følte sig også som herre til stedet. Han havde selv tømret sig en bænk under en høj bøg, hvor vandet skar sig ind under brinken, der støttedes af trærøddernes fletværk.

Det voldte ham derfor også et øjeblikkeligt ubehag, da han den dag i maj blev vækket af sine drømmende tanker ved lyden af stemmer. Han rejste sig uvilkårligt for at gå, men i det samme trådte de talende frem af krattet og spærrede ham vejen. Han blev siddende for at lade dem gå forbi.

Det var en mand på et halvhundrede år og en ung, lysklædt kvinde, efter udseendet at dømme ikke fyldt de tyve. Manden var særdeles omhyggeligt klædt, høj, med forunderlig skarpe øjne i et sjældent klassisk formet ansigt med et kort militært mundskæg. Han blev stående foran bænken og bøjede sig let mod Holst for med et par ord at undskylde den mulige ulempe, hans komme forvoldte.

Han talte svensk, dog med en betoning som en mand, der i en række af år havde levet i Danmark. Holst bøjede hovedet

med et halvhøjt Gud bevares og rejste sig for at gå, men det ville den fremmede på ingen måde tillade; han var særdeles veltalende, og undskyldte på det stærkeste sin og datterens indtrængen, idet han smilende tilføjede, at bænken jo bød plads for dem alle. Holst bøjede sig høfligt, de to fremmede tog plads ved hans side, og den svenske herre sagde, at stedet her ved skovsøen var deres yndlingssted, de boede for en kort tid på en bondegård i nærheden.

Den unge dame faldt ind med en kort latter og den bemærkning, at det særlig var hendes pappa – hun udtalte ordet med to p'er –, der flere gange om dagen stilede mod denne lille, blanke sø, der ganske vist var bedårende, men hun holdt mere af de store vidder, synet af havet og Kullaberg i det fjerne. Så lo hun igen med en kort latter og viste nogle henrivende hvide tænder, mens et lille blink i øjenkrogen spejdede, om ikke hendes smil og latter skulle have afvæbnet den unge mands fjendtlige tilbageholdenhed.

Hun så lidt skuffet ud.

Holst svarede mest med enstavelsesord og afventede egentlig kun en lejlighed til med honnør at trække sig tilbage. Den svenske herre syntes at nyde hans forlegenhed, mens datteren af og til skottede til sin ordknappe nabo.

De talte om egnen, naturen, de grønne træer, og den svenske herre roste i høje toner den skønne, ensomme plet i skovkanten, hvor de sad:

"Jeg elsker denne lille sø," sagde han, "der ligger her, gærdet af grønne træer, som en idyllisk protest mod al hårdhed og hæslighed i verden derude, blank og ren som en jomfrus hu,

mens solens stråler spiller på dens flade ved dag, og himlens stjerner spejler sig i dens dyb ved nat."

Den unge dame lo: "Pappa er poetisk."

Holst trak på skuldrene.

Den gamle herre fortsatte: "Den er vist meget dyb denne sø, og der lever næppe en fisk i dens kolde, klare vand, den er freden selv, ubetrådt, uberørt og meget, meget stille."

Den unge dame tog en stor sten og kastede den ret højt til vejrs, den faldt med et plump ned i søen, og en kreds af ringe steg op af dens vand, bredte sig, løste sig og forsvandt igen. Hun kastede endnu en sten og trådte nær hen til brinken. Rødmen steg i hendes kinder, der før var temmelig blege.

Holst så på hende og fandt hende smuk, ret spæd men harmonisk bygget, regelmæssige træk, friske læber og store leende øjne. Skade, at hun som alle kvindfolk var sig sit tække bevidst og koketterede med sine legemlige fortrin.

Den gamle herre så på hende med en blanding af ømhed og stolthed. Så tog hun en mægtig sten for at slynge den ud i søen, men det var tydeligt, at det oversteg hendes kræfter. Uvilkårligt rejste Holst sig og trådte hen til hende som for at forhindre, at vægten af stenen skulle drage hende ud over brinken.

Hun så smilende på ham og spurgte, om han da kunne slynge stenen midt ud i søen.

Med et forlegent smil løftede han den. Den var meget tung, men han spændte sine muskler og trådte fast ned i jorden, hendes øjne hvilede på ham med varme, hun fandt behag i dette spil af styrke og søgte ikke at skjule sit behag.

Han slyngede stenen, den faldt med et dumpt drøn, og de store ringe krusede vandfladen med let skum, der fortog sig.

De stirrede alle tre uvilkårligt ud over vandfladen og fulgte krusningerne, mens ring dannede sig efter ring. Pludselig undslap der den unge pige et let skrig.

"Hvad er det?"

Hun pegede ned mod brinken, hvor noget hvidt kom til syne, og trådte uvilkårligt et skridt tilbage.

Holst bøjede sig ned over brinken og så skarpt hen over vandet. Så rejste han sig langsomt og sagde alvorligt:

"Jeg tror, frøkenen skulle gå bort fra skrænten, det er ikke af den art ting, det behager unge damer at se."

Den svenske herre rejste sig med et nervøst ryk og trådte meget hurtigt hen til brinken:

"Hvad er det?" spurgte han lidt stakåndet.

Holst vendte sig og svarede dæmpet: "Det synes at være et barnelig, der har ligget på bunden af søen, stenen har bragt det til vejrs i vandfladen. Jeg må se at få det bjærget i land, men da jeg nok kan besørge det alene, vil jeg råde Dem til at gå, Deres frøken datter vil næppe føle sig særlig tiltalt af det syn."

Den svenske herre smilede.

"Et barnelig – se, se, – altså gemmer denne idylliske sø på sin bund mørke hemmeligheder, kan hænde flere end denne. Hvorfor vil De egentlig blande Dem i dette? Lad det være – det er dog ikke vor opgave at granske efter sligt, og vi betaler jo øvrigheden for at tage sig af den art arbejde."

Holst smilede.

"Netop – og jeg hører til dem, De betaler."

"De!"

Den svenske herre så spørgende på Holst.

"Ja – jeg er ansat ved opdagelsespolitiet i hovedstaden – og jeg siger ikke med fogeden i *Brand*: 'Dette er ikke indom mit distrikt'. Men De har formodentlig mindre interesse for fogeders gerning, og jeg skal gerne søge at skåne Dem for videre ulejlighed. Imidlertid må liget jo fiskes op og bringes i den stedlige øvrigheds varetægt, og det vil jeg straks sørge for."

Den svenske herre rystede smilende på hovedet. "Det vil sige, at De, min herre, har gjort en fangst, sat foden på et spor, som De nu skal til at forfølge for at føre et stakkels menneske for retfærds skranke – eller urets skranke måske, hvem ved det. Ulla", sagde han henvendt til den unge dame, "gå du hjem, jeg vil hjælpe hr. detektiven med at bjærge fangsten i land."

Den unge dame havde trukket sig tilbage til bænken, ved ordet "detektiv" så hun forundret op, der gled ligesom en skuffelse over hendes ansigt, hun bøjede hovedet som til en slags farvel og gik langsomt bort ad stien bag skovgærdet.

Den svenske herre vendte sig mod Holst, og idet han af sin brystlomme fremtog en lille visitkortbog, rakte han Holst sit kort med et smil.

"Det er vel bedst, vi bliver bekendt med hinanden, inden vi går til det fælles arbejde."

Holst kastede et blik på kortet. Der stod under en femtakket krone: Arvid von Ankerkrone, f. d. ritmester ved skånske dragoner.

Holst bukkede.

"Jeg beklager ikke at kunne gøre gengæld. Jeg har intet kort hos mig. Mit navn er Eigil Holst, overbetjent ved Københavns politi – og," tilføjede han med et smil, "før dette sekondløjtnant ved 9. regiment."

Den gamle herre rakte ham hånden:

"Altså soldat som jeg – det er mig en fornøjelse at gøre hr. løjtnantens bekendtskab. Lad os skride til værket."

Det gjorde de. Først måtte de kaste frakken, – ritmesteren hængte med stor omhyggelighed sin over bænken og smøgede sine blændende hvide skjorteærmer op. Så bevæbnede de sig med nogle afbrudte grene og efter nogle minutters arbejde lykkedes det at bjærge det lille lig ind på bredden.

Holst bøjede sig ned over liget – det var et næppe fuldbårent barnelig, der øjensynlig havde ligget nogen tid på bunden af graven, det var ganske nøgent, som en lille mumie med fladtrykt ansigt, men endnu tilsyneladende friskt. Det så ud, som om halsen bar et stranguleringsmærke. Den triste historie var ikke vanskelig at fortælle, det var den gamle – letsind, svegne løfter – skam og næringssorg.

"Hvad vil De nu?" spurgte ritmesteren.

"Se at få dette lille menneskelig anbragt i en kasse og sendt til herredskontoret for at overlade stedets øvrighed det videre fornødne."

"Selv får De ikke noget at gøre med det?"

"Næppe," svarede Holst, "det plejer at være en meget let sag at opspore den art forbrydelser, og det vil næppe vare længe, inden den stakkels moder er fundet. Stakkel, det bliver drøje dage, men derved er jo intet at gøre."

Ritmesteren så skarpt på Holst.

"Hvad om vi slet intet gjorde ved det? Lod liget ligge? Rævene vil sikkert fortære det, inden det bliver dag igen, og så – så er der ingen, der får mere at vide om det."

Holst rystede på hovedet.

"Ritmesteren kender jo en soldats pligter. Mine pligter er her soldatens. En ganske anden sag er det med Dem. De behøver selvfølgelig intet som helst at foretage Dem."

Ritmesteren smilede lidt tungt. "De har ret. Vi mennesker er nu en gang sat til at fortrædige hverandre for den store retfærdigheds skyld. Lad os fortrædige hverandre – i Guds navn da." Han vendte sig mod søen og sagde ligesom hen for sig: "Hvem ved, om ikke denne smilende, tavse sø gemmer andre gåder i sit skød? De skulle tømme den, hr. detektiv, for at anholde den med det samme, om den måtte vise sig at være medskyldig i flere forbrydelser."

"Det ville være et svært arbejde," sagde Holst, "og unyttigt tillige. Nej, det, der allerede foreligger, kan såmænd være nok."

Så dækkede han det lille lig til, og herrerne fulgtes til den nærmeste bondegård. Ledsaget af en karl med en trillebør og en kasse, vendte de tilbage til stedet, og liget blev anbragt i kassen og kørt til bondegården, hvor det blev indsat i en vognport, mens Holst ufortøvet begav sig på vej til herredsfogdens bolig for at anmelde ligfundet.

Ritmester Ankerkrone gik tilbage til søen og blev siddende en stund i dybe tanker, mens hans blik ligesom søgte at gennemtrænge vandet og bringe søen til at røbe flere hemmeligheder, om den gemte sådanne i sit skød.

Han så meget forstemt ud, da han kom hjem, og hans datter søgte forgæves at sprede hans tungsind. Selv var hun egentlig mere berørt af mødet med Holst end af begivenheden. Det glædede hende at høre, at den unge mand var løjtnant, altså en gentleman, der rimeligvis en gang kunne blive politichef eller

sådant. Ualmindelig smuk og velopdragen var han, sådan havde hun egentlig aldrig tænkt sig en "detektiv".

2

Sagen forløb meget jævnt og hurtigt. Herredsfogden tog straks efter anmeldelsen alvorligt fat på undersøgelsen. Det lykkedes at finde barnemordersken, en bondepige fra en tæt ved søen og skoven liggende gård. Hun tilstod straks. Barnet var født i december året forud, hun havde kvalt det straks ved fødslen og pakket det ind i nogle klæder for at bringe det ved nattetid til søen og sænke det ned ved brinken, hvor det fandtes.

Såvel Holst som ritmesteren afgav forklaring, der jo ikke var af større betydning for sagen, men førte til, at herredsfogden og ritmesteren lærte hinanden at kende. Herredsfogden, der var en gammel ungkarl og levede temmelig ensomt, fandt stort behag i den fine, aristokratiske svensker, og denne lod til at interessere sig meget for alt, hvad der havde med rettens pleje at gøre. Herredsfogden fritog meget chevaleresk frøken Ulla fra at give møde i retten, og mens sagen gik sin gang, traf Ankerkrones og herredsfogden hyppigt hinanden. Frøken Ulla spurgte ofte interesseret efter den smukke unge "detektiv", som hun og faderen kaldte Holst, og herredsfogden smilede, lidt overlegent, skønt han indrømmede, at den unge politifunktionær var en særdeles dannet og beleven ung mand.

Imidlertid skete der noget, der gjorde sagen indviklet og voldte herredsfogden stor ulejlighed. Ritmesteren var indbudt til aften hos ham – de var begge passionerede beziquespillere, og i en pause under spillet beklagede herredsfogden sig over de fortrædeligheder, den tilsyneladende vel oplyste sag skulle forvolde ham.

Ritmesteren lå tilbagelænet i en kurvestol og nød en af herredsfogdens bedste cigarer, mens han nippede til et glas "punch", som herredsfogden af hensyn til sin gæst havde ladet sætte frem. Herredsfogden gik selv nervøst op og ned ad gulvet og talte hurtigt:

"Ser De, hr. ritmester – de fordømte læger gør ikke andet end ulykker. Distriktslægen, som mellem os sagt er et asen, har ved at snitte i det lille kadaver fundet ud, at barnet har taget næring til sig. En anden lige så kløgtig gripominus af arten medicus har sluttet sig til ham. Jeg har pigens udsagn om, at barnet straks er ombragt, men da vor vise straffelov sondrer meget skarpt mellem større eller mindre hastighed i ekspeditionen af sådan et lille væsen til det hinsides, må den sag slås fast. Har pigen ret i sit udsagn, siger lægevidenskaben, er det barn, vi har fået fat i, slet ikke Marie Andersens – sådan hedder pigen – men et helt andet. Da Marie imidlertid har tilstået, at et barn er født og ombragt af hende, så er der en mulighed for, at der kan være et andet barn på bunden af denne fordømte mergelgrav, og det må undersøges. Pigen bliver ved sit og de kloge læger ved deres, og derfor må søen tømmes."

Ritmesteren lo.

"Mener hr. herredsfogden virkelig, at det er nødvendigt at tømme graven ud for at konstatere det? Sæt nu, at De fandt et helt regiment barnelig på bunden, hvad ville De så gøre?"

Herredsfogden kløede sig i hovedet:

"Se at finde et tilsvarende regiment barnemordersker. Med den moral, vort samfund har, er der såmænd nok af den slags."

"Så – er Danmark så umoralsk?" spurgte ritmesteren.

Herredsfogden rystede på hovedet:

"Å jeg tænker egentlig snarere på et overmål af såkaldet moral end på det modsatte. Sådan som samfundet og lovene behandler en stakkels pige, der kommer for skade, er det egentlig intet under, hun bliver angst og klemmer til. Nå, det er jo ikke mig, der skal lave lovene, lad dem om det, der skal det. Jeg har kun at dømme efter dem. Jeg skal jo til bunds i sagen, selv om det ville ærgre mig, om jeg skulle tømme den mergelgrav. Distriktslægen, den forbenede – noksagt – holder på, at hvis barnet er ombragt straks, er det ikke det barn, og blot for at få ham overbevist og slippe for ham snarest bliver jeg nødt til at sætte en arkimedesskrue i bevægelse rimeligvis i morgen. Jeg har forresten skrevet til den unge politimand, Holst, som er en protegé af en af mine venner derinde, og som skal være flink, for underhånden at høre lidt om lignende tilfælde. De folk derinde fra har så stort et materiale, og lægerne er færdig ved at ærgre livet af mig. De gør sågu ikke andet end fortræd både på levende og døde."

Ritmesteren sad tilbagelænet i stolen og blæste røgen af cigaren i store ringe.

"Tømme søen ud. Tja, hvorfor ikke, men i herredsfogdens sted gjorde jeg det ikke. Det med ernæringen er dog et ret ligegyldigt spørgsmål, og når pigebarnet har tilstået, så er sagen, synes mig klar. Nej, jeg gjorde det ikke. Sæt, som jeg siger, at bunden er dækket af lig – hvad så?"

Herredsfogden lo.

"Å, det er der næppe fare for. Det hele er jo også ret simpelt. Afløbet er let, da søen ligger højt, og der fører en dyb grøft forbi skoven. Vi kan følges ad derop i morgen og se til."

Ritmesteren kaldte på datteren, der sad ved klaveret i dagligstuen og spillede for herredsfogdens husbestyrerinde, en ældre slægtning.

"Ulla," sagde han, "nu tømmer de vandet af vor sø deroppe i skoven, så kan vi lige så godt rejse hjem til Malmø med det samme."

Ulla lo.

"Man skulle tro, pappa var forelsket i den sø deroppe. I de tre uger, vi har været her, har han besøgt den hver eneste dag. Jeg takker herredsfogden så meget for, at vi bliver fri for den, nu keder den mig. Den unge detektiv var lige så indtaget i søen som pappa. Han ville sikkert ærgre sig lige så meget, om han kom igen og fandt den tom."

Ulla rødmede let ved tanken om den unge "detektiv", hun vendte hovedet bort.

"Frøkenen kan spørge ham selv," sagde herredsfogden med et lille smil, "han kommer herud i morgen, i tjeneste. Hvis De ønsker at forny bekendtskabet, kan De jo gøre mig den ære at spise frokost her sammen med løjtnanten."

Ulla rødmede stærkere. Ritmesteren brummede:

"Skal han hjælpe ved tømningen af søen deroppe?"

"Ikke just det," svarede herredsfogden, "men jeg ønsker at tale med ham, bagefter kan vi jo gå op og se på arbejdet."

Ritmesteren rejste sig:

"Skal vi tage endnu et parti, hr. herredsfoged?"

Det gjorde de. Om aftenen, da ritmesteren og hans datter gik det kvarters vej, der skilte deres og herredsfogdens bolig, var ritmesteren i slet humør. Ulla spurgte med et smil, om pappa havde "forloret" mange spil.

"Nej," sagde han, "men nu rejser jeg. Den idé med at tømme søen er for absurd."

"Det kan da være pappa ligegyldigt," indvendte Ulla.

"Det kan det," svarede han skarpt og gik tavs videre.

Ulla syntes, pappas humør var blevet slettere siden den dag, de fandt barneliget deroppe og traf "detektiven". Ulla rødmede, hun tænkte lige godt temmelig meget på den unge mand, men smuk var han og meget beleven. I morgen skulle hun få træffe ham igen.

3

Eigil Holst modtog med nogen undren herredsfogdens opfordring til at komme til stede, han troede sagen sluttet. Den var lidet indviklet, og af aviserne havde han set, hvorledes alt efterhånden var oplyst. Men da det jo var muligt, at der forelå et eller andet, med hensyn til hvilket man ønskede en udtalelse fra ham, der jo var den egentlige anmelder, erhvervede han let en tjenstlig tilladelse til at give møde, og han benyttede med glæde lejligheden til en tur til sin yndlingsegn. De herrer forbrydere i hovedstaden holdt allerede så småt sommerferie, og der var ikke så forskrækkelig meget at bestille i byen.

Herredsfogden tog særdeles venligt imod ham og bad ham til frokost, hvad Holst med glæde tog imod. Han var en meget fintfølende natur, og den bureaukratiske stivhed, hvormed en del af de dommere, han kom i berøring med i embedsmedfør, behandlede ham, var ham ubehagelig. Det skel, som eksamen og rang rejste mellem overordnede og underordnede politifunktionærer, fandt han urimeligt. I tjenesten var han selv høflig og udførte punktlig givne ordrer, men det pinte ham, at størstedelen af hans foresatte syntes helt at glemme, at han med sin uddannelse og sin tjenestestilling i hæren måtte føle sig krænket ved denne mangel på hensyn.

Herredsfogden opfattede forholdet ganske anderledes. Han behandlede Holst med den yderste forekommenhed og elskværdighed, og mens frokosten tilberedtes, bænkede han ham i en magelig stol i det store privatkontor ved en god formiddagscigar og satte ham ind i den latterlige strid mellem de juridiske og de medicinske autoriteter. Holst smilede, det

var ikke første gang, han traf på det. Lægerne havde nu en gang svært ved at indse, at deres guddommelige viden har grænser, og intet steds skyder deres autoritet frodigere til vejrs end i retsmedicinen. Rimeligvis var distriktslægens "fund" af rester af næringsmidler i barneliget meget lidet betydende. Når det var konstateret, at liget havde ligget 5 måneder i vandet, kunne meget vel forskellige opløsninger eller indsivet vand have dannet de såkaldte rester af næring, og når pigebarnet i alt andet talte sandt, var der ikke megen grund til at tro, at hun skulle lyve i dette.

Det, herredsfogden egentlig ville Holst, var at formå ham til underhånden at fremstille sagen for de medicinske autoriteter i sundhedsrådet, hvortil han havde erfaret, at Holst tilfældigvis havde god adgang, ved forskellige tjenester han havde haft lejlighed til at bevise rådet eller kollegiets første mand. Dette var berørt mellem dem allerede ved anmeldelsen. Holst lovede med glæde at gøre det lidet, han formåede, og forsøgte så småt at få herredsfogden fra at lade søen tømme.

Ganske vist var det sværmeri, sentimentalitet, men han ville så gerne beholde sin lille plet i skoven. Det sagde han ikke, men det lå bag hans bestræbelser. På det punkt lod herredsfogden sig imidlertid ikke rokke. Han var ikke så lidt af en pedant, og når distriktslægen offentligt havde udtalt, at det måtte være et andet barn, så skulle det dokumenteres, at han – herredsfogden – havde ret, om han så skulle have tømt Esrom Sø. Holst tænkte så småt på at sige, at det var et stort held, at Esrom Sø ikke lå i den jurisdiktion, for herredsfogden så ud til at være en mand, der holdt fast ved sit.

Kort før frokost kom ritmester Ankerkrone med datter. Ritmesteren hilste venligt på Holst, og Ulla sendte ham et lille koket genkendelsens nik, som han modtog med skyldig honnør. Holst var som berørt ikke af dem, der viste det smukke køn megen opmærksomhed. Han havde så ringe lejlighed til at træffe kvinder i hjem, og de mange kvinder, han kunne træffe "ude", som han kaldte det, mødte han med væbnet neutralitet. Her var det en anden sag, han var herredsfogdens gæst i et venligt, hyggeligt hjem og anstrengte sig for at være så elskværdig som muligt.

Ulla forbavsedes let over den tilsyneladende forandring i hans væsen, men, som hun sagde for sig selv, han var så munter, at man glemte det andet. Det andet var "detektiven". Holst og Ulla blev rigtig gode venner, de sad ved siden af hinanden ved frokosten, og Holst benyttede lejligheden til at se lidt ind i de klare øjne og glæde sig over det friske, fortryllende smil. Ulla mærkede det godt og strålede om muligt endnu friskere.

Ritmesteren var forstemt, han ville på ingen måde tillade, at Ulla fulgte med til mergelgraven, man kunne ikke vide, hvilke uhyggelige rædsler det vandhul kunne huse i sit gemme, og uagtet Holst lo og forsikrede, at faren var såre ringe, og at det tværtimod ville være meget oplivende, om frøkenen ville ledsage dem på den smukke spadseretur, blev ritmesteren ved sit, og Ulla måtte blive hos herredsfogdens husbestyrerinde, hvad der var hende meget lidt til måde.

Ved mergelgraven var arbejdet godt i gang. Det ledes af herredets politibetjent, en gammel hugaf, der havde tjent som underofficer ved hestfolket og gjort begge krige med, en

pålidelig mand, men stærk i sin begrænsning, hvad det åndelige angik. Han dirigerede fortræffeligt både ved fugleskydninger og arbejder af mere repræsentativ art og forstod at sprede glans over herredets fester. Det var en fryd at se ham marchere i spidsen for skyttetoget ved de lokale fugleskydninger, og hans tale for kongen ved disse festlige lejligheder – landets konge, ikke fuglekongen – var noget af en begivenhed, der kun svækkedes derved, at han holdt en sådan tale tre gange årligt og havde gjort det i næsten samme tidsrum, i hvilket landets overhoved havde virket som sådant. Men hver gang sagde han, at han fandt en ny side at dvæle ved.

Tømningen af mergelgraven var for ham en begivenhed, og hans arrangementstalent havde ikke fornægtet sig. Stengærdet var brudt igennem på tre steder, og tre skruer virkede samtidig, drevet af lokomobilet til sognets andelstærskeværk, der var stationeret i en gård tæt ved skoven. Byens smed og "mekanikusk", som han kaldtes, havde konstrueret en akse, der snurrede, så det var en fornøjelse, og mens byens folk stod på gærdet, ledede betjenten, akkompagneret af lokomobilets hvæsen, den "rationelmæssige" tømning, som han kaldte det arbejde, der lå for.

Da herredsfogden og hans gæster kom til stedet, slog betjentens ledende holdning over i behersket underdanighed, han skelede lidt til Holst, det kreperede ham, at en betjent fra byen skulle inviteres til gæst hos herredsfogden. Selv anså han sig for mindst lige så god som Holst, der dog, når alt kom til alt, kun var overbetjent, mens han selv kunne kalde sig assistent, om han ville – og det ville han forresten for det meste ude på landet. Herredsfogden lo ad arrangementet, og Holst skjulte et

stille smil, men gik forresten straks hen til betjenten og udtalte sin anerkendelse så åbent og umiskendeligt velvilligt, at den andens stramhed forsvandt, og han følte en vis glæde ved at kunne vise de herrer derinde fra, hvad det lokale politi kunne sætte i scene.

Imidlertid tømtes graven langsomt, der var på sine steder 7 à 8 alen til bunden, og skrænten var stejl. Fisk fandtes slet ikke, den syntes ganske ubeboet, og der fandtes ikke heller spor af de klæder, som pigen havde erklæret var svøbt om det lille lig.

Holst stod på gærdet ved siden af ritmesteren og herredsfoden og så lidt vemodig ud over de gule skrænter, der kom til syne, efterhånden som vandet løb ud. Pludselig følte han et tryk på sin arm, det var ritmesteren, der ligesom greb krampagtigt om hans håndled, kun et sekund, så slap taget.

Holst så forundret på sin nabo, ritmesterens ansigt var påfaldende blegt, og hans øjne var vendt mod bunden af graven. Holst fulgte blikket og rettede sig. Det var besynderligt – hvad kunne det være?

I samme nu lød der et udråb fra mændene langs gærdet – alles blikke vendtes mod brinken, hvor vandet var veget fra en fordybning tæt under bænken, omtrent der, hvor barneliget var kommet til syne. Holst stirrede mod stedet, og i overfladen af det vigende vand blinkede noget blændende hvidt, der tegnede sig vegt og rundt mod den gule skrænt. Vandet sank, og mens blodet stivnede i hans årer, så han liget af en fuldstændig nøgen kvinde, strakt på ryggen, holdt nede ved to svære sten, hvoraf en var bundet om fødderne, en om halsen. Alle strømmede til, og herredsfogden banede sig med vanskelighed vej ned ad skrænten. Der blev dyb tavshed, kun lokomobilet hvæsede og

skruerne knirkede – mens de forsamlede mænd stod målløse, uforstående, næsten lammede af dyb og tavs rædsel.

Lidt efter lidt bredte en hvisken sig fra mand til mand, arbejdet standsede, og ganske langsomt, uden kommando nærmede mændene sig stedet og tog fat. De bar liget op ad skrænten og lagde det i græsset nær ved bænken. Holst og herredsfogden fulgte efter,

Ritmesteren trådte hen til bænken og lænede sig til dens rygstød; han var meget bleg. Ingen af dem talte.

Herredsfogden var som lamslået. At dette skulle kunne ske i hans fredelige jurisdiktion, et mord, et mord, forøvet i den aller seneste tid. Han følte allerede, hvorledes hele landets opmærksomhed ville blive hendraget på hans virksomhed, imødeså det store arbejde med den ringe udsigt til resultat. Han vendte sig til Holst og sagde dæmpet, hvislende mellem tænderne:

"Gid Fanden havde den distriktslæge."

Distriktslægen kom imidlertid som ved et besynderligt tilfælde i det samme over gærdet ved graven. Han trængte sig gennem den forsamlede skare af mænd og stod foran liget. Ansigt til ansigt med sin modstander. Herredsfogden fattede sig snart, han bøjede sig mod distriktslægen med et ironisk smil og samlede sin åndsoverlegenhed i en vittighed, der lød skurrende og skarp gennem den uhygge, der knugede alle.

"Det er da i hvert fald ikke Marie Andersens barn."

Distriktslægen så alvorlig op.

"Nej," sagde han, "men måske det andet barns moder."

Herredsfogden bed læberne sammen og vendte sig mod graven.

"Kirkeskov," råbte han til betjenten, "se at få vandet ud af den fordømte grav, om den så er stoppende fuld af lig. Lad os så få det hele på en gang."

Mængden trak sig tavs tilbage, og ved liget blev kun stående herredsfogden, hans gæster og lægen. Holst betragtede det nøje. Det var en ung kvinde, middelhøj, veludviklet, med et rigt, lyst hår. Trækkene var regelmæssige og smukke, mærkeligt velbevarede, ansigtsudtrykket roligt, øjnene lukkede under lyse bryn, et forunderlig hvidt, fast marmorlegeme, mere statue end lig.

Distriktslægen brød tavsheden:

"Hun er ikke druknet, men sænket ned i graven som lig. Der kan altså ikke være tale om selvmord."

Han bøjede sig ned over liget og så nøje på det.

"Højst 25 år – snarere yngre – det er et mord, hr. herredsfoged, et regulært mord."

Herredsfogden vrissede:

"Tak, hr. doktor, det kan jeg næsten sige mig selv – vi kan optage det foreløbige ligsyn med det samme, om De vil! Obduktionen kan så finde sted, når det skal være."

Holst rev sig løs og ilede ned ad brinken for at tage stedet nøje i øjesyn. Det slog ham, at i leret, hvor ligets hoved havde hvilet, lå, øjensynlig trykket af stenen, der var bundet om dets hals, nogle stykker klæde og et bomulds forklæde. Han vinkede til herredsfogden, der kom ned til ham.

"Hr. herredsfoged," sagde han, "er dette ikke de klude, barnemordersken har omtalt!"

"Jo De har ret –" Herredsfogden bøjede sig ned og undersøgte tøjet, "netop bestemt."

"De lå under ligets hoved – herredsfogden kan her se aftrykket – det vil altså sige," fortsatte Holst ligesom hen for sig, "at liget af denne kvinde er sænket ned nogen tid efter barneliget. Ikke så kort tid."

Herredsfogden så spørgende på ham:

"Hvorfor?"

"Jeg mener, at barneliget, efterhånden som klæderne om det er blevet gennemtrukne med vand, har viklet sig ud af disse og til sidst kun har hængt løseligt fast i dem. Liget af kvinden er ganske naturligt blevet sænket ned på samme sted, det eneste, hvor adgangen til vandet var nogenlunde let, og er så kommet til at hvile på klæderne om barneliget. Da jeg så forleden slyngede den store sten ud – denne," Holst pegede på en stor sten, der blottedes i overfladen af vandet, "har bevægelsen i vandet revet barneliget løs og ført det til overfladen."

Herredsfogden nikkede.

"Det vil altså sige, at mordet – om det er et mord – må være forøvet indenfor de sidste fem eller måske kun tre måneder."

"Fem – sikkert," sagde Holst.

Herredsfogden så skarpt på den unge mand, ligesom mønstrende ham fra isse til fod.

"Løjtnant Holst," sagde han, "kunne De hos Deres foresatte erhverve tilladelse til at blive stillet til min disposition i denne sag? De er en dygtig mand, og her bliver sikkert brug for al den dygtighed, der kan skaffes. En forbandet historie er det."

Holst bukkede.

"Der er vist ikke noget til hinder for det," sagde han.

Herredsfogden vendte sig:

"Tag så fat med det samme, løjtnant Holst. Jeg skal give de fornødne ordrer."

Herredsfogden gik atter hen til liget. Ritmesteren stod i samtale med distriktslægen.

"Ja, mine herrer," faldt herredsfogden ind, "her bliver arbejde. De, hr. ritmester, havde ret i Deres formening, blot blev det ikke barnelig, vi fandt i graven."

Distriktslægen bemærkede tørt:

"Der er jo udsigt – – "

"Sågu," snerrede herredsfogden, "nu skal såmænd ingenting undre mig mere."

Arbejdet kom atter i gang. En presenning bredtes over liget, og lokomobilet hvæsede, mens skruen hvinede. Men der lå en knugende tyngsel over mændene, og lidt efter lidt listede tilskuerne af, mens herredsfogden og distriktslægen holdt ligsyn, og Holst og betjenten nøje ransagede alt om stedet.

Graven tømtes, og der fandtes intet. Kun de fattige, trevlede klude, som barnemordersken havde talt om, og det nøgne lig af den unge, ukendte kvinde, bundet med to korte, stærke reb om fødder og hals, men uden et eneste kendetegn eller en stump, der kunne lede på spor af, hvem den dræbte kunne være, endsige hvor morderen var.

Ritmesteren fulgtes hjemad med herredsfogden. Han var, som alle, meget uhyggelig berørt ved det skete og betonede stærkt, hvor fornuftigt han havde handlet i at forbyde sin datter at gå med. Herredsfogden gav ham ret heri.

Holst blev tilbage, efter at de andre var gået. Hans hjerne arbejdede stærkt, her var noget at tage fat i, fortræffelige arbejdsvilkår. Han lovede sig selv, at intet skulle han lade

uforsøgt, og sporet skulle findes. Her stod han da endelig overfor et arbejde, der krævede en mands kraft og tog en vilje i tjeneste mod et virkeligt mål.

4

Efterretningen om mordet fløj som en løbeild over landet. Fra alle blade mødte korrespondenter og reportere på stedet. Pletten om den tømte grav trampedes så fuldstændig ned, at al vegetation lagdes øde, og en fremragende reporter ved et større hovedstadsblad, hvis specialitet var skildring af skovidyller, måtte tage en fjerdingvej nord på for at finde et sceneri, der kunne hæve hans tanker til den fornødne lyriske flugt.

Herredsfogden havde ingen ro hverken nat eller dag, han modtog journalisterne med udsøgt velvilje, cigarer og en forfriskning, erklærede sig beredt til at stille oplysninger til deres disposition og gjorde det samvittighedsfuldt. De fik liget at se og lov til at fotografere det og ham og betjenten og barnemordersken, kort sagt, alt hvad de ville.

Herredsfogden udnævntes da også i alle landets blade til den dygtigste, humaneste og skarpsindigste embedsmand i landet – til uhyre ærgrelse for kolleger i det ganske land og for distriktslægen, der var hemmelighedsfuld og intet ville meddele, og som derfor blev fremstillet som et uvidende fæ, idet historien om barneindmaden kom frem og blev skarpt diskuteret.

Holst lod man i fred. Et forlydende ville vide, at undersøgelsen skulle betros denne dygtige politimand, der forresten slet ikke var populær blandt hovedstadens politireportere, men da forlydendet blev bekræftet, kunne Holst med stor sikkerhed dække sig bag sin nye foresatte, og man respekterede denne dækkede stilling.

I otte dage sysselsatte kvindeliget det hele land. Alle blade indeholdt hypoteser, datoer, formodninger af enhver art. Eftermiddagspressen bragte hver dag nye sensationelle afsløringer, hvis vigtigste indhold var de oplysninger, de lovede næste dag, men gåden forblev uløst. Obduktionen udviste, at den unge kvinde var taget af dage med en stærk, pludselig virkende gift og sænket død ned i vandet.

Men intet mere.

Der var absolut intet at finde i graven eller dens omegn, hvor man søgte og gravede. Der lod sig intet oplyse om, hvorvidt den unge kvinde var set i omegnen. Fotografier blev taget af liget, bekendtgørelser og signalementer udsendt, alle mulige mennesker afhørte, men ikke et vidne meldte sig eller fandtes, der turde udtale, at den pågældende var blevet set på egnen. Da ti dage var hengået, uden at noget nyt kom frem, slappedes interessen. Besøgene blev færre. Journalisterne begyndte at henføre tilfældet til de talrige uopdagede mord, og regeringens modstandere begyndte så småt at dolere over retsusikkerheden og politiets tarvelige organisation.

Kort sagt, det gik som det plejer at gå, og som det skal gå.

Men herredsfogden og Holst fik ro, og det var det, de havde ventet på. Der forelå allerede et meget stort materiale, ganske vist væsentlig af negativ art, men den foreløbige obduktion og de anstillede undersøgelser havde dog givet ikke så få udgangspunkter, der alle var af en sådan art, at de mindre interesserede pressen og almenheden end de få, der virkelig arbejdede med sagen.

Disse få var herredsfogden, distriktslægen, Holst og ritmester Ankerkrone. For de tre førstes vedkommende var

iveren ret naturlig, ritmesteren var vel egentlig uvedkommende, men han var ved omstændighederne således knyttet til begivenheden, at han følte sig forpligtet til at følge den med yderste opmærksomhed. Han var en fornuftig og alvorlig mand, der aldrig gav sit besyv med, men kun lyttede, rystede på hovedet, anerkendende eller misbilligende, som det nu kunne falde sig.

Særlig interesse nærede han for Holst og dennes arbejde. Han så godt, at Holst var en mand, der ville noget, og som kunne noget tillige, og straks fra den første dag fulgte han hans arbejde med dybeste opmærksomhed.

Omstændighederne ville, at der var et værelse ledigt på den gård, hvor ritmesteren boede til leje. Han henledte Holsts opmærksomhed herpå.

Holst lejede værelset og uagtet han strengt holdt på, at han ville betale for sig selv, blev han lidt efter lidt ritmesterens gæst, uden at han mærkede det. Han kunne heller ikke skjule for sig selv, at han satte mere og mere pris på samværet med de to mennesker og vel særlig med den unge pige, der ved sit friske, frejdige lune bidrog stærkt til at holde humøret oppe hos ham, når arbejdet var ved at tage modet fra ham.

Hvad der særlig indtog ham for Ulla Ankerkrone, var den omstændighed, at hun aldrig med et ord omtalte mordsagen, med ægte kvindelig takt undgik at nævne den, så at han i hendes selskab følte sig fri af det daglige arbejde og styrket ved denne frihed og fred.

Ritmesteren derimod interesseredes sig som sagt stærkt for sagen, han talte aldrig om den i datterens nærværelse, men om aftenen sad han ofte timevis hos Holst og gennemgik

materialet, uden at give råd, men bestandig lyttende. Holst vænnede sig til at betragte ham som en tavs medarbejder.

Der var nu hengået 12 dage, og tilsyneladende var man ikke nået videre. Holst havde fået udskrift af forhørene til gennemsyn for at lægge materialet til rette for et nyt forhør, af hvilket man ikke ventede sig det mindste.

Ritmesteren kom som sædvanlig ind til ham med en fin og stærk cigar og et glas punch. Han bad Holst referere sagen, og dette gjorde han, – ganske langsomt og nøjagtigt.

"Skal jeg sige, hvad vi positivt ved, så er det ikke så forskrækkelig meget. Med hensyn til den myrdede ved vi, at det er en ung kvinde, henved 25 år, næppe gift, da fingrene vel bære mærker af ringe, men ikke af nogen bred glat guldring. Næppe af de såkaldte fine lag, da lemmerne ganske vist er velskabte, hænderne velholdte, men dog med spor af tidligere arbejde, og fødderne prægede af ikke altid lige velforarbejdet fodtøj. Legemet bærer mærker af overdreven anvendelse af snørliv, håret har utvivlsomt været farvet, en kemisk undersøgelse godtgør dette, det har oprindelig været askeblondt, men er behandlet med stærk kosmetisk farve. Huden er fin og bærer ikke i overdreven grad mærker af sminkning, – tværtimod, teinten må have været frisk og sund. Alle indre organer er normale, bortset fra den indvirkning, giften har forårsaget. Men undersøgelsen har tillige givet det resultat, at den myrdede utvivlsomt har været moder, omend det ikke synes at have været umiddelbart før drabet, snarere at ligge ikke så kort tilbage i tiden. Den afdøde synes selv at have ammet sit barn. Af ydre kendetegn eller særlige mærker findes slet ingen, det skulle da være, at enkelte mærker ved højre hånds fingre synes

at tyde på, at afdøde i sin tid har været beskæftiget ved syning. Men neglene er således behandlede, at det synes utvivlsomt, at afdøde i længere tid forinden drabet ikke har deltaget i noget legemligt arbejde."

Holst standsede og trak vejret, så smilede han:

"Som ritmesteren ser, alt i alt ikke så helt lidt."

Ritmesteren nippede betænksomt til glasset og pustede en tæt røgsøjle fra sig.

"Det vil altså sige en demimonde-dame eller i hvert fald en 'lettere' kvinde af folket."

"Netop," svarede Holst, "en ung kvinde, der uden at tilhøre de egentlig løse fugle, næppe har udmærket sig ved dyd og ærbarhed, om hun end på den anden side har været i stand til at pleje sig godt legemligt og ikke har været behæftet med skavanker af nogen art. Kernesund var hun tværtimod. Det er det positive.

Det negative giver også en enkelt oplysning. Hun er næppe her fra landet. Der har været anstillet meget vidtløftige undersøgelser. Alt tyder på et barn af den store by, og der savnes ikke en af vor hovedstads kendte løse fugle, end ikke af dem, som kun få kender. Tidspunktet er jo bestemt ved forholdet til barneliget. Mordet må være forøvet efter 15. december i fjor. Jeg er tilbøjelig til at tro ikke så lidt hen på foråret, da resterne af de klude, hvori barnemordersken har svøbt barneliget, er stærkt opløste og lå sammenpressede under kvindeliget. Ingen har set den pågældende kvinde her på egnen eller i hovedstaden – jeg mener, vi har ikke kunnet finde nogen, der har ringeste kendskab til hende; en del af de personer, om hvem det har kunnet tænkes, har været konfronterede med

liget, men ingen kendte det, end ikke vore betjente af sundhedspolitiet, der dog har et stort bekendtskab i den verden. Hertil kommer, at ligets ansigtstype egentlig ikke var dansk. De ved, at De selv straks indrømmede, at det rimeligvis var en landsmandinde af Dem."

"Det gjorde jeg ikke," sagde ritmesteren, "jeg har sandt at sige næppe rigtig set på liget, det er en svaghed; nå men den er let forståelig. Deri må De huske fejl."

"Det er jo muligt, selv tror jeg det fuldt og fast, og det næste skridt, jeg har foretaget, var at søge oplysninger fra Stockholm og Gøteborg, men det lader ikke heller til, at man der savner nogen dame af det selskab, jeg har tænkt på. Det er naturligvis ikke udelukket, at jeg tager fejl, men det tror jeg nu ikke. Så meget om den myrdede – meget er det ikke, men ritmesteren vil dog indrømme mig, at det er noget."

"Nå, og morderen," spurgte ritmesteren, "hvad ved De om ham?"

"Meget lidt. Jeg formoder, at det er skinsyge, der er med i spillet, i hvert fald er det et overlagt mord. Pigebarnet er myrdet ved gift af en rolig og behersket mand, der har tænkt over alle muligheder. Han har ikke ladet liget beholde en stump, der kunne lede til at identificere det. Vi har foretaget gravninger og draget vod i flere grave i skoven; jeg ventede mig ikke meget af det, da jeg er overbevist om, at manden har bortført alt, hvad der hørte til liget. Han må i denne henseende have forberedt sin plan ganske vel, og jeg er tilbøjelig til at tro, at han har medført en kuffert eller lignende og forøvet mordet på stedet."

"Hvorfor tror De det – er det ikke naturligt at antage, at han har bragt liget derud?"

"Nej, det ville være for vanskeligt. Han må have kendt stedet og valgt det med velberåd hu. Jeg kunne tænke mig, at han var ankommet med den myrdede fra Sverige til Helsingør og havde begivet sig med hende herud. Jeg har anstillet undersøgelser herom, men intet fået oplyst."

Ritmesteren faldt Holst lidt skarpt i talen. "Hvorfor skal nu også morderen være svensk? Kan I danske da ikke myrde lige så vel?"

Holst bøjede sig let.

"Jeg siger ikke, morderen har været svensk. Kun at den myrdede har været det, og at de rimeligvis er kommet sammen fra Sverige. Dog ved jeg intet som helst derom. Mere interessant er min følgende hypotese. Jeg går ud fra, at manden har bragt en kuffert med sig ud i skoven – det ville se naturligt ud, ikke sandt? Efter mordet har han pakket den dræbtes klæder i kufferten og taget den med sig."

"Se, se!" ritmesteren grundede lidt, men måtte erkende, at det kunne være muligt.

"Nu kommer imidlertid det interessante," Holst så op med et lille glimt af stolthed. "Morderen har hidtil båret sig meget forstandigt ad, nu begår han sin første dumhed, som han selv anser for en meget kløgtig handling og som forresten også er ganske vel udtænkt under forudsætning af, at han har med lutter dumhoveder at gøre."

"Nå, hvad gør han så?" spurgte ritmesteren, hvem sagen mere og mere interesserede.

Holst tog sig i det og føjede beskedent til:

"Hvis morderen gør, hvad jeg ønsker, han skal gøre, så lader han ganske roligt kufferten blive stående et eller andet sted i en

ventesal eller en kupe, og lader den indregistrere mellem glemte sager for at forsvinde ved in eller anden auktion og sporløst udslettes."

"Se, se!" Ritmesteren nippede til punchen med et lille smil.

"Ja, når de herrer mordere var så venlige at gøre, hvad de herrer detektiver ønskede sig, så var det hele slet ikke så kompliceret."

Holst smilede.

"Heldet, hr. ritmester, heldet, det er det, hvorpå det kommer an. Og det har jeg hidtil haft."

Så rejste ritmesteren sig og trak sig tilbage. Han brummede noget i skægget om, at den der detektiv var en pokkers karl, men der var noget ved Holst, der tog ham, og sikker var karlen.

5

Holst besluttede at tage en tur til hovedstaden for at prøve sin kufferthypotese, der mere var et indfald, han havde fået under samtalen med ritmesteren, end egentlig en forudfattet krigsplan. Det regnede, og han kunne ikke benytte cykel til turen, derfor passede det ham ganske vel, at frk. Ulla havde ærinde til stationen for at hente sin broder, der pludselig telegrafisk havde anmeldt sit komme.

Det gik langsomt op ad den sandede bakkevej, mens Ulla og Holst sad nok så behageligt tilbagelænede i gårdmandens wienervogn, der var slået op på grund af vejret. Efterhånden var de to blevet rigtig gode venner, og samtalen gik ganske kvikt mellem dem om allehånde ligegyldige ting.

Fjorten dage tilbragt på samme sted binder mange små bånd og fletter tanker, hvoraf kammeratskab og venskab let vokser frem, og Ullas muntre, frejdige væsen havde ganske fået bugt med Holsts tilbageholdenhed. De talte om broderen, der kom. Ulla forgudede ham, han var rigtig en type på en kvik og flot svensk husarofficer; nu var han godsejer, han havde overtaget faderens ejendom, der lå mellem Esløf og Christiansstad, hvor de skånske herregårde ligger tæt mellem skove og moser.

Ritmesteren havde aldrig selv drevet sine godser, fortalte hun.

"Pappa er officer og elsker rejser i syden og så der, 'Gammalstorp', som stedet hedder, er ikke præcis noget vakkert eller morsomt sted, og var det ikke, fordi bror Claes er meget rigt gift og har fået alt indrettet så charmant, så skulle vel næppe han heller holde stedet ud."

"Er Deres broder gift?" spurgte Holst, der for første gang havde lejlighed til at erkyndige sig nærmere om ritmesterens familie.

"Ja," sagde Ulla og trak på det, "med en borgerlig, men meget sød ung dame fra England. Umådelig rig er hun og meget sød, ikke præcis smuk, snarere langt fra – men meget sød og meget rig."

"Har Deres broder været gift længe?" spurgte Holst.

"Fire år, men Emily – min svigerinde hedder Emily – har været syg og opholdt sig i syden i to år. Der var en baby – en lille en – som forresten nu er kommet sig helt godt, men den var lige ved at dø. Nå, det kan jo ikke interessere Dem at høre om Claes' familieforhold og desuden, lystelige er de heller ikke."

Holst smilede.

"Er Deres svigerinde måske mest rig? Jeg synes, De betonede det så stærkt."

"Ikke just det, men Claes er så kvik, så køn og så glad, og Emily er så streng, så filistrøs. Ja, De kender os jo så godt nu, løjtnant Holst, så jeg tager ikke i betænkning at sige Dem, at Claes og Emily har været lige ved at skulle skilles. Så var det pappa lagde sig imellem, og så blev Claes mere fornuftig – for ufornuftig var han jo, noget, og nogen ret har Emily, men hun var jo desuden syg og – –"

Frk. Ulla talte sig rød i hovedet og fuldstændig ind i en blind gade, hvorfra hun ikke kunne slippe ud. Det klædte hende nydeligt, og Holst smilede, hvad der kun bevirkede, at hun blev endnu mere rød i hovedet og gik fuldstændig i stå. Holst kom hende til hjælp.

"Det vil altså sige, at frøkenens broder måske ikke har været den mest opofrende sygeplejer, og at hans svagelige hustru har taget ham dette ilde op, men at skyerne på den ægteskabelige himmel nu er fjernede, og at æren derfor er ritmesterens."

Ulla nikkede med hovedet.

"Netop."

Holst afbrød.

"Undskyld mig, frøken, at jeg berører en sag, som jeg ellers ikke har berørt for Dem, men De ved jo nok, at jeg ikke, som Deres fader, ligger på landet for min sundheds skyld."

Ulla nikkede atter.

"Godt," fortsatte Holst, "De ville gøre mig en stor tjeneste ved slet ikke at omtale denne sag for Deres broder, jeg ønsker den ikke omtalt i de kredse, hvor han i sit hjem sikkert færdes – dertil har jeg nu mine grunde. Jeg beder Dem på mine vegne sige til Deres fader, at det er af betydning, at sagen ikke omtales. Måske jeg selv, om jeg træffer Deres broder, kan komme til at berøre den. Det vil De love mig."

Ulla så uhyre højtidelig ud og havde stor lyst til at spørge, men hendes fader havde så strengt forbudt hende at tale om den sag med Holst, og desuden, efter hvad hendes jomfru havde fortalt, var der noget mindre passende ved det hele. Hun tav altså.

De sad nu kort tid i tavshed, så spurgte Holst for at sige noget:

"Sig mig, frøken, hvorledes er De egentlig dalet ned i denne afsides egn? Det er dog ikke almindeligt, at fremmede finder herud."

Ulla greb med begærlighed det nye konversationsemne og fortalte meget livligt og med mange ord, hvorledes de havde været på Gammalstorp og, da det var bragt i orden med de unge derovre, var taget afsted på må og få, egentlig bestemt på at tage til Rügen eller Nordeney, men at ritmesteren i sidste øjeblik havde foreslået Nordsjælland, og de så havde fundet dette fortræffelige sted, hvor de nu ville blive til midt i juli.

Mens Ulla sad og talte, betragtede Holst hende af og til og lagde mærke til, hvor meget hun lignede faderen. Det friske, muntre ansigt kunne pludselig blive alvorligt, næsten skarpt, og der var i hendes bevægelser noget djærvt viljefast, der fuldstændig lignede ritmesterens udpræget energiske holdning og optræden.

Men nydelig var hun og Holst tænkte på Gammalstorp og den meget søde og meget rige, men ikke præcis vakre Emily. Så kom de til stationen.

Toget sydfra kom først, og løjtnant Claes præsenterede sig som en høj, lys, meget bukkende og særdeles elskværdig udseende svensker af den skånske kavaleritype, som lader sig kende fra sydpol til nordpol, hvor den end mødes. Ikke i mindste måde interessant, men meget smuk og elegant.

Ulla præsenterede løjtnant Holst som en ven af pappa, og hr. Claes bukkede velvilligt, han længtes sikkert efter et glas forfriskende og en enesamtale med Ulla, og da toget kom nordfra, forlod Holst ilsomt de to søskende.

På rejsen til byen tænkte han vedblivende på Ulla, først ved Gentofte blev han mindet om kufferten, men slog det hen for at drømme.

6

Da Holst den næste dag ved tretiden indfandt sig hos sine foresatte på politikammeret, bankede hans hjerte af nervøs spænding. Der var hændt ham noget særdeles mærkværdigt. Om formiddagen havde han henvendt sig på jernbanevæsenets depot for fundne sager, og ved at efterse depotets lister havde han under 28. marts fundet "en kuffert med forskelligt dametøj". Da han lod denne kuffert bringe, viste det sig at være en let flettet kurvekuffert uden lås med to hanke af størrelse som en almindelig herrehåndkuffert. Den indeholdt et sæt fuldstændige kvindeklæder fra inderst til yderst – kun et sæt – linned, jacketklæder, støvler, hat – kortsagt alt lige til strømpebånd, men ingen pretiosa, ur eller deslige, og desuden en cognacsflaske halv fyldt og et lille glas.

Dette fund havde næsten overvældet Holst. Han syntes deri at se et varsel om, at det virkelig skulle lykkes ham at nå målet, men for at væbne sig mod enhver overilelse pålagde han jernbanefunktionæren ubrødeligt at tie med fundet og begav sig straks til politikammeret for at ordne det fornødne.

Politiembedsmanden var lige så stærkt berørt af fundet som Holst. Naturligvis måtte man undersøge, om de fundne klæder passede til liget, men der var på forhånd stor sandsynlighed for, at man var på sporet, særlig da kufferten var fundet efterladt i et fra Helsingør kommende tog og kun indeholdt et sæt fuldstændig dameekvipering af stor luksuøs elegance og udstyrelse. Man skred straks til optagelse af en liste over de fundne sager, der på stedet konfereredes af den overordnede

embedsmand for sammen med kufferten at afgives til undersøgelsesdommeren.

Kufferten selv var, som angivet, af flettet strå, firkantet af form, 1 alen lang, 16 tommer høj og 12 tommer bred over bunden. Den syntes aldeles ny, dog var den ikke forsynet med noget mærke, der kunne røbe, hvor den var anskaffet eller fabrikeret.

Den indeholdt en halvflaske mærket med firmaet Hennesy & Co.'s etikette og halv fyldt med cognac, desuden et meget tarveligt glas, øjensynligt anskaffet til rejsebrug. Cognacsflasken med indhold ville blive genstand for særlig undersøgelse for at konstatere, om vinen muligvis måtte være forgiftet, hvad der, såfremt fundet havde forbindelse med mordet, var sandsynligt. Desuden indeholdt kufferten:

1. en sort stråhat med besætning af den facon, der særlig benyttes af engelske damer, med to strudsefjer over kors foran på skyggen, mærket med navnet Jean Tissot, Rue Rivoli, Paris.
2. en sort, silkeforet jacket af stærkt engelsk klæde mrk. Redfern, London.
3. et gråt silke bluseliv, besat med sorte kniplinger og silkebroderi, foret med silke og mrk. Jules Biester, Berlin.
4. en glat, sort klædes nederdel med silkefor uden besætning, mrk. Redfern, London.
5. et tykt underskørt med påsyede plisséer af gult silketøj uden mærke.
6. et udsyet fiskebens korset, rigt besat med blonder og silkebånd, temmelig langlivet, mrk. Bon Marché,

Paris.
7. linned og undertøj m.m., rigt forsynet med blonder og gennemtrukket med silkelidser samt et par brune silkestrømper.
8. et par tykke, brune støvler med lave hæle, mrk. i læderet indvendig John Clifford, Strand, London.
9. et par handsker mrk. Ricotti, Milano.
10. et lommetørklæde med blonder mrk.: A. C. og et mindre lommetørklæde mrk. Annie med en krone, samt endelig et sæt strømpeholdere af almindelig, lidt slidt elastik, der kontrasterede noget med det øvrige særdeles udsøgte linned. På låsene var trykket med ret læselige bogstaver: A. Vikander. Västra Storgatan 17, Christiansstad, og nedenunder Sølvmedalj vid Stockholm Utställningen 1897.

Andet og mere forefandtes ikke.

Men det var jo heller ikke så lidt. Først måtte det undersøges, om klæderne passede liget, hvad Holst ufortøvet ville forsøge, så snart han kom tilbage, da liget ved hensigtsmæssig behandling var således præpareret, at det ikke undergik nogen proces, der hindrede dets tilstedeværelse under undersøgelsen. Dernæst måtte det forsøges, om der på det gjorte fund kunne bygges noget med hensyn til identiteten.

Holst gennemgik nøje det forefundne med sin foresatte, og begge var enige om, at det oplyste i høj grad bestyrkede Holsts hypotese om den myrdedes stand og vilkår. Den myrdede var efter den udfoldede luksus at dømme sikkert en dame, der havde let adgang til penge. Den besynderlige sammenstilling af de fineste engelske og tyske dameskrædderfirmaer med ret

ukendte handlende i tre europæiske hovedstæder og det mærkelige faktum, at det ene lommetørklæde var mærket A. C, det andet Annie under en krone, bestyrkede også ganske de opstillede formodninger.

Mest interessant var dog fundet af strømpebåndene, for lykkedes det at følge dette spor, der ledte til en så ubemærket, afsides stad som Christiansstad i Skåne, så ville det næppe være vanskeligt at konstatere ligets identitet og i så fald ville det kun være et tidsspørgsmål, når morderen blev opdaget.

Det måtte nemlig anses for højst usandsynligt, at en dame, hvis klæder udgik fra Redferns berømte salon i London, og hvis bluseliv skyldtes en Jules Biester, Unter den Linden, skulle falde på at søge til Christiansstad for at anskaffe sig et par strømpebånd og senere bære disse tarvelige elastikker til sin europæiske pragt. Langt naturligere måtte det forekomme, at en lille letsindig skånsk pige drog ud i den store verden ved en eller måske ved skiftende kavalerers side og skiftede fjer fra inderst til yderst, efterhånden som færden gik over lande, for til sidst kun at beholde sine strømpebånd, der nu engang passede godt og var et minde om hjemmet og gamle dage.

Denne hypotese var endogså mere end naturlig, og den havde den fordel, at den bød et fast udgangspunkt.

Holst forlod sin chef for at tiltræde tilbagerejsen, og det blev besluttet, at ikke et ord om det skete måtte komme offentligt frem, i hvilken henseende den pågældende jernbaneembedsmand fik meget skarpe instrukser. Herredsfogden blev næsten ude af sig selv af nervøsitet, og i dybeste hemmelighed gik han og Holst, ledsaget af

arrestforvarerens hustru, til den celle i arresthuset, hvor liget var anbragt under fornødne foranstaltninger.

Arrestforvarerens hustru, der var ferm til al slags gerning, iførte med noget besvær liget de vigtigste af de fundne klædningsstykker, særlig linned, korset, strømper, sko og handsker samt overklædning, og det viste sig, hvad Holst for øvrigt ikke et øjeblik havde betvivlet, at alt passede på det nøjeste, og at liget, som det lå der på båren, var det, der her på jorden var tilbage af Annie, en lille letsindig pige fra Christiansstad, der havde set det meste af Europa for at ende sine dage i en skov nord for Helsingør, begraves i mergelgraven i udkanten af skoven og atter stå op af graven for at kræve hævn over sin morder. Men om alt dette tav man, og besynderligt nok, de pågældende kunne tie, ikke en stavelse kom ud.

7

Løjtnant Claes blev kun en dag hos faderen, han var på gennemrejse til syden. Det lod til at være alt vel hjemme, og ritmesteren var meget tilfreds over nyheder fra svigerdatteren, som sad på et hotel i København og ventede på at komme videre.

Holst fik kun et glimt at se af løjtnanten, han var meget i tvivl, om han skulle benytte lejligheden til at tale om Christiansstad og Annie, men var hurtigt på det rene med, at det kunne der ikke være tale om. Selv om det hidtil var gået ganske glat, så måtte man være forberedt på, at træet ikke faldt for det første hug, og så let at gå til, at man kunne spørge den første den bedste, var sagen heller ikke.

Derimod besluttede han sig til at bede ritmesteren om at unde ham en samtale, da han havde noget særdeles vigtigt at meddele ham.

Ritmesteren mødte som sædvanlig med sin punch og sin cigar. Han tog sæde i kurvestolen, og endnu inden Holst havde begyndt, sagde han med et elskværdigt smil:

"Nu har hr. løjtnanten fundet damens kuffert med damens pretiosa og klæder, og nu ved hr. løjtnanten, både hvorfra hun er, og hvad hun hedder."

Holst lo.

"Om det nu var sandt, hr. ritmester, hvad ville De så sige?"

Ritmesteren betænkte sig lidt.

"Om det var sandt, så ville jeg sige, at De var den heldigste kantøffel i de trende broderriger, men det er naturligvis ikke sandt."

"Jo, det er," sagde Holst triumferende, "men det er en dyb hemmelighed."

"Gud bevares!" ritmesteren fortrak ikke en mine, "om man tør spørge hr. løjtnanten, hvem så den myrdede dame er."

Holst svarede i samme tone:

"Annie C, skal vi sige, Annie Carlson fra Christiansstad."

"Det står på kufferten?" spurgte ritmesteren.

Holst rystede på hovedet:

"Kufferten er morderens."

"Nå, så står måske hans navn på kufferten?"

"Det gør det ikke," sagde Holst alvorligt, "men står det til mig, skal det komme til at stå der."

"Det tror jeg nok," sagde ritmesteren og så alvorligt på Holst. "De er en pokkers karl – en troldmand, tror jeg næsten."

Holst smilede.

"Dette her er ganske naturligt, et lykkeligt indfald, der er slået til. Det kunne lige så godt være slået fejl, nu gik det."

"Hvorfra har De da navnet?"

Holst fortalte om klæderne og de forskellige mærker. Ritmesteren nikkede bekræftende og måtte indrømme, at det hele var særdeles plausibelt.

"Hvad vil De nu?" spurgte han.

"Rejse til Christiansstad og undersøge den letlevende dameverden der, for hos ritmesteren kan jeg vel ikke få nogen oplysning om den?"

Ritmesteren rystede leende på hovedet:

"Nej, hr. løjtnant, det er jeg vokset fra."

"Skade, at løjtnant Claes v. Ankerkrone er rejst, hos ham kunne jeg måske få underretning."

Ritmesteren blev pludselig alvorlig.

"Desværre, muligt er det – dog selv om ikke min søn nu var bortrejst på en længere tid, ville jeg dog have bedt Dem ikke henvende Dem til ham. Han har desværre selv udover den tid, da han havde lov til den slags, ofret den lette dameverden stor opmærksomhed og mange penge – det er lykkedes mig at rive ham ud af dette, og jeg ville nødig – for hans hustrus skyld – meget nødig, at der atter rørtes ved dette."

Holst angrede halvvejs nu, at han ikke havde talt til løjtnanten om Annie – måske han her kunne have fået første hånds viden – men han tav om det.

"Kendte løjtnanten måske nogen dame af dette navn?" spurgte han.

Ritmesteren svarede Holst:

"Jeg kender ikke de damer, min søn måske har kendt. Det plejer faderen ikke, vel hr. løjtnant?"

Holst bøjede sig.

"Jeg beder hr. ritmesteren undskylde, jeg har her måske rørt ved noget, der gør ondt – jeg kunne ikke vide det og beder hr. ritmesteren se bort derfra."

"Gud bevares!" ritmesterens ansigt blev atter velvilligt, og han løftede glasset mod Holst: "Skål, hr. løjtnant – skål for Dem. What next?"

"Christiansstad," svarede Holst, "og må jeg nu benytte lejligheden til at takke hr. ritmesteren for Deres store elskværdighed mod mig i de forløbne uger. Nu skilles vore veje, Gud ved, når vi mødes igen. Derfor tak for denne gang."

Holst tænkte et øjeblik på frøken Ulla og blev varm om hjertet.

Ritmesteren så meget alvorlig ud. Så løftede han sit glas og sagde stille:

"Det er ikke min vane at gå den forbi, jeg en gang har mødt. Vi to vil mødes igen, eller rettere, vi skal mødes igen. Rigtig nok synes De, hr. løjtnant, at stå tæt ved Deres mål, men det kunne jo dog hænde, at vejen over Christiansstad og tilbage igen blev ret lang. I så fald skal De ikke gå min dør forbi. De har i mig en ven – det skal De vide, og venner har mennesker altid brug for. Særlig når de mindst tror det."

Holst rejste sig og gik hen til ritmesteren. Han rakte ham hånden og sagde med en vis inderlighed i tonefaldet, der klædte hans dæmpede, noget mørke stemme så godt:

"Hjertelig tak for godt samarbejde, ritmester v. Ankerkrone. De kan være vis på, at det venskab, De byder mig, skal jeg ikke glemme, så vist som ingen hårdere end jeg kan trænge til venskab, fordi jeg står så alene, som nogen mand kan stå. Jeg glemmer ikke venskab, så lidt som jeg skænker det bort i blinde, men stolede jeg ikke på Dem, som jeg gør, havde vi to ikke siddet her sammen om en sag, der for mig gælder så meget, som denne gør."

Ritmesteren trykkede hans hånd og sagde dæmpet, næsten hviskende:

"Løjtnant Holst, vi svenskere får ord for at være slemme til det, vi kalder at drikke brorskål. Jeg giver Dem mit ord på, at på dette punkt er jeg ikke lig mine landsmænd, og dog foreslår jeg Dem det – i broderligt venskab."

Holst var ukendt med svenske skikke, og da han derfor drak brorskål med den fine gamle herre, som han havde truffet

under disse særlige og mærkelige omstændigheder, følte han sig højtidelig stemt og meget varm til mode.

Det var ham virkelig en art indvielse af et venskab, hvorpå han byggede mere, end han ville tilstå for sig selv. Den nat var Holst og ritmesteren sammen, til dagen begyndte at lysne i øst, og skiltes som to mænd, der har lært hinanden at kende og sluttet et venskab, der varer et godt stykke af livet.

Dagen efter begyndte Holst sin rejse for at følge sporet, der fra den stille, ensomme skovsø førte ud i verden, hvor mennesker færdes.

Første bog

Annie

1

Hvem kender ikke Esløf Station, Skånes centrum, hvor baner fra alle himmelhjørner mødes, hvor Skånes "friherrer, arrendatorer og affärsmann" krydses og mødes med venlige nik til de stærkt farvede mamseller ved disken, hvor røde krebs og brune knækkebrød vinker, for når stationsklokkerne klemter at ile til den lange, åbne perron, hvor den prustende damphest – en yndet svensk talefigur – fører Troller, Bonder, Beck-Friis'er og Hamilton'er på første klasse – Person'er, Cettervall'er, Lindkvist'er på anden stråleformigt ud over "sødra" og "sødraste" Sverige?

Et sådant lille banecentrum er som torvet i den lille by. Hver gang man standser der, synes man at se de samme ansigter, og det bliver uvilkårligt, som om alle egnens kendte mænd til enhver tid satte hinanden stævne på samme sted, hvor en tre alens "vaktmester" med den hørgule militærknebelsbart vandrer majestætisk op og ned ad perronen, kaldende, varskoende og bukkende for de øverste rangklasser og særlig spendable handelsrejsende, idet han pludselig, som efter en højere magts indskydelse sætter i råb:

"Toget til Hesleholm, toget til Lund, toget til Billeberga, toget til Klippan, toget til Ystad, toget til Christiansstad."

Og Troller, Bonder og Hamilton'er nikker til hinanden, mens Person'er og Lindqvist'er visker de sidste dråber Wolkes af det struttende overskæg og tager plads – – henholdsvis på første og anden klasse stambane eller på første klasse "enskilda", for på de private baner går Trolle og Person op i en fælles rejseenhed og befinder sig vel ved det.

Vaktmesteren signaliserede toget til Christiansstad, og Eigil Holst tog plads i en bred, behageligt udstyret 1. klasses kupe, mens klokken klemtede, og den angivne "frustande ånghästen" rørte på sig og skummede om biddet.

Toget gled fra stationen, først langs stambanens brede, kongeligt officielt strålende legeme, så bøjede det mod nordøst forbi marker, hvor store granitsten syntes at skyde frem af jordens skød, som det eneste den gav, forbi Skarhults røde, middelalderlige, knejsende mure, bugtende sig gennem dyrkede marker ved Christineberg til bredden af den herlige Ringsjø, hvor Beck-Friis'ernes prægtige gamle Bosjø Kloster mellem grønne træer spejdede ud over den blinkende sø.

Holst sad ved vinduet og så ud over det smilende land, hvor borge og hytter lå i solglansen, ved de frugtbare marker og enge. Uden at bekymre sig om navne og steder, blot tagende imod indtryk, som var ganske friske og nye, ikke kaldte nogen gammel tanke frem eller dannede tilknytningspunkt for nogen ny.

Det rent spejlende rejseindtryk, hvor man kun ser, men ikke tænker.

Lige overfor ham sad en lille, halvgammel herre, øjensynlig en "før dette" militær, let skaldet, men prøjsisk stram og vippende som på en stålfjer, parat til at fare ud med en oplysning, men for ceremoniel til at vippe før et spørgsmål udløste stålfjederen.

Han morede Holst – men Holst tav. Ved Hørby Station nægtede fjederen at fungere, og da toget rullede videre, lettede den lille mand sig i sædet med et ærbødigt:

"Herren er dansk, kan jeg tænke?"

Holst nikkede.

"Været i Sverrig før?"

Det havde Holst ikke. Derimod havde herren været i København utalte gange. Han nævnede et dusin forskellige cafeer, lutter minder, der tændte et lille blink i hans let rødsprængte øjne, og galopperede forbi et dusin bekendte navne, indtil Holst forbarmede sig over ham og kendte oberst et eller andet, der var hans mest intime ven.

Så måtte Holst frem med livsstilling, og hans løjtnantstitel gav stålfjederen det sidste knæk. Svenskeren fo'r tilbage og præsenterede sig med stor festivitet som "før dette" løjtnant ved Vendes artilleriregiment, Bror Sjöström.

Holst bøjede sig beæret og havde nu en ven i Skåne. Landskabet skiftede, mens Ringsjøen forsvandt i det fjerne, banen steg over granklædte bakker og åse, mens toget rullede op for talrige små stationer, hvor blonde Troller og Hamilton'er med et let nik passerede kupeen.

"Goddag med dig –"

Sjöström kendte dem alle.

Han fik tid til at fortælle lidt om hver, mens han pegede ud over egnen og nævnede navnene på stolte ætter og pragtfulde herresæder. Holst kendte ingen og tog mod talen som mod de skiftende billeder uden at reagere. De nærmede sig nu Karpalund, et krydsningssted kort før Christiansstad. Løjtnant Sjöström bøjede sig mod vinduet.

"Der ser hr. løjtnanten Gammalstorp, en smuk lille ejendom med nogen skov og flere bøndergårde."

Holst nikkede.

Sjöström fortsatte:

"Hen tilhører en god ven af mig, Claes Ankerkrone, det vil sige, gubben lever endnu i Danmark noget steds – en charmant gubbe – før dette ritmester, med en datter – noget af det vakreste, man kan tænke sig."

Holst nikkede stumt.

"Monsieur Claes er en livlig knægt, en vakker charmant kammerat, gift med en sygelig engelsk kone, og svær at holde styr på. Der var en historie med ham i vinter, hans papa måtte intervenere."

Det var Holst ubehageligt at høre den fremmede mand tale om Ankerkrone. Han afbrød lidt skarpt:

"Jeg kender familien –"

Så blev der pause.

Men længe dyede Sjöström sig ikke. Han kom ligesom forsigtig følende sig for.

"Løjtnanten kender familien Ankerkrone fra København?"

"Ja," svarede Holst kort.

"Meget behagelige folk – særdeles behagelige folk, og særlig da ritmesteren – men –"

Holst var lidt usikker, om hvorvidt han skulle afbryde eller høre. Han besluttede sig til at erfare; når alt kom til alt, var hans bekendtskab til Ankerkrone jo helt ensidigt, og det kunne være ganske interessant at høre lidt om ham af hans egne landsmænd.

Holst vendte sig mod sin rejsefælle og spurgte tøvende:

"Men –"

Svenskeren trak lidt på det.

"Er løjtnanten meget bekendt med ritmester Ankerkrone?"

Holst smilede:

"Ikke mere, end at De kan sætte ham i forbindelse med mordet på Mac Kinley, om De vil. Det skal kun interessere mig at høre, hvor skrækkeligt et menneske, der dølger sig bag hans charmante ydre."

Sjöström så alvorlig op.

"De har altså hørt det?"

"Ikke et ord," fortsatte Holst roligt.

Den anden sænkede stemmen:

"Jo ser De, sagen er så almindelig kendt, alle mennesker taler om den her i Skåne, ellers skulle Gud bevare mig for at tale om den sag, men som sagt, den er publik nok. Ritmester Ankerkrone var, som løjtnanten ved, tjenestegørende ved skånske dragoner; han har aldrig været rig, men var ret velstående og giftede sig ret tidligt med en italiensk dame, en komtesse Cassini, der var meget smuk, ganske overordentlig vakker. Jeg husker hende så tydeligt fra Amaranthe ballerne i Malmø og fra herregårdsfesterne her på egnen. Jeg var den gang ung løjtnant og kom en del på Gammalstorp – det kan vel være en snes år siden. Lad mig se – Claes er fyldt 26 – og Ulla – er otte år yngre. Det passer nok. Så døde fru Ankerkrone pludselig – efter et bal på Arasløf, det store herresæde, De ser dernede ved skoven.

Ritmesteren tog sig det meget nær, tilsyneladende da, han rejste til syden, fruen var hjemmehørende i Venedig, og børnene blev hos hans søster, den gamle stiftsdame frk. Ulla Ankerkrone, der nu bor i Trelleborg. Lidt efter døde en af vort regiments flotteste løjtnanter, friherre Cedersköld. Han var rejst til Italien omtrent samtidig med Ankerkrone. Rygtet satte de to dødsfald i forbindelse med hinanden. Jeg fortæller det

kun, fordi historien er så publik, som den er. Men der rejste sig mange stemmer for at lade fru Ankerkrone opgrave. Tjenestefolkene påstod bestemt, at der havde forefaldet meget bevægede scener mellem ritmesteren og hans hustru. Det blev efter fruens død temmelig sikkert oplyst, at der havde bestået et intimt forhold mellem Cedersköld og den afdøde, men øvrighederne vendte her som altid, når det gælder de store navne, det døve øre til. Sagen blev aldrig opklaret. Ikke heller fik man at vide, hvorledes Cedersköld var omkommet. Nogle sagde, han var faldet i en duel med en italiensk officer, andre, at han havde duelleret med Ankerkrone et sted i Tyrol, men dette er næppe rigtigt. De fleste mener, at han ganske simpelt blev myrdet, styrtet ned fra et fjeld ved Ferdinandshöhe i nærheden af Bozen. Opklaret blev det aldrig. Ankerkrone vendte et par år efter tilbage, men han tog aldrig siden ophold på Gammalstorp; mest boede han i København, der skal han være endnu. Her kommer han aldrig."

Holst sad stille og lyttede. Da svenskeren tav, smilede han.

"Og den historie tror De?"

"Gud bevares," svarede den anden, "nu er det så længe siden, men folk siger, der skal være noget ved Ankerkrone nu, som er ganske anderledes end førhen. Jeg har ikke set ham i mange år. Datteren skal være meget smuk og ligne moderen."

Holst tav.

Toget nærmede sig Christiansstad.

"Hvor skal man så tage ind?" spurgte Holst.

"Frimurerhotellet," svarede Sjöström straks, "det smukkeste og komfortableste hus i hele Skåne. Jeg bor der selv, og om hr.

løjtnanten ellers har stunder, skulle det glæde mig at gøre honnør på min gamle garnisonsstads vegne."

Det forekom Holst at være ganske praktisk til senere brug at sikre sig en så stedkendt mand som løjtnant Sjöström, og da hans rejsefælle med den svenskerne egne takt ikke havde rettet et eneste spørgsmål til ham om hans ærinde, besluttede han sig til at holde sig den adgang åben, det tilfældige møde kunne byde, om der skulle vise sig vanskeligheder ved efterforskningen af den unge pige fra Christiansstad, som han havde døbt Annie Carlson, og som han i sine betragtninger stedse nævnede ved dette navn.

2

Der er over de svenske småbyer et vist facadepræg, der virker straks. Opholder man sig en stund i sådan en by, opdager man hurtigt, at den i intet adskiller sig fra vore småbyer. Den er for den tilrejsende lige så håbløst kedsommelig som Bogense og Ebeltoft, men præget er fiksere, og maden er bedre. Det gælder de fleste små svenske byer, og det gælder i séregen grad Christiansstad. Byen ligger ved Helgeå, hvor denne på sin vandring fra de smålandske højder ved Alvesta træder ud i en bredning, Helgesøen; når man nærmer sig fra sydvest, toner højderne mod nordøst som bjerge frem bag en vid slette, og staden ligger ganske pragtfuld med sine kanaler og lunde. Dens gamle kirke er bygget af Christian den Fjerde. Sagnet melder, at anledningen var en drøm, som den huldsalige monark havde på en jagt, da han hvilede der på stedet; om fjerde Christian virkelig har drømt eller ikke, får stå hen, men kirken står der, så lig Holmens Kirke, at københavnerne uvilkårligt spejder efter Tordenskjold, Børsen og Frederik Folkekær på springgangeren foran slotsruinen.

I stedet for disse kendte bygninger må man nøjes med Kronhuset, der ligger pragtfuldt på et torv med opmarcherede kanoner, hvor Skånes hofret residerer side om side med vendes artilleriregiment, og landshøfdingsresidensen med sine slanke piller, foruden en anselig række offentlige bygninger og frimurerlogen, der behersker sin side af torvet, bred, mægtig og rig på god mad og svensk punch.

Som sagt det hele virkede særdeles storstadsmæssigt – særlig frimurerhotellet, der dristigt tør tage konkurrencen op med

europæiske storstadshoteller, og hvor den skånske adel og officererne af Vendes artilleri bidrager stærkt til at holde illusioner oppe, som et blik på den øvrige ret stilfærdige befolkning i lenets hovedstad i øvrigt hurtigt tilintetgør.

Indtrykket varer ikke, for den, der efter et fortrinligt måltid på hotellet vandrer ud i staden, synker denne, som antydet, hurtig tilbage i beskeden landlig tilbageholdenhed. Dens stolte bygninger bliver enkeltheder, og mindet knyttes kun til den berømmelige fjerde Christian, der drømte gudelige drømme, hr. Gustavsköld, født Hellichius, der sammen med Gustav den Tredje satte Sveriges stænder stolen for døren, og den triste begivenhed for få år siden, da et særligt lejet ekstratog fjernede Skånes Enskilda Bank med dens kontanter i guld fra Christiansstad for næsen af det sultne borgerskab og de forgældede krigere for at føre valuta, som banken ejer, til Helsingborg.

Hovedgaden hedder Vestra Storgatan, og i nr. 17 boede *ikke* A. Vikander, leverandøren af de strømpebånd, som Annie havde båret, og som var den direkte årsag til Holsts rejse til Christiansstad.

Det var den næste skuffelse, der mødte ham, og den berørte ham dybere end stadens for det skarpere blik svindende storhed. Ikke alene fandtes A. Vikander ikke i Storgatan, men der var blandt stadens mange manufakturhandlere ikke en af dette navn.

Denne omstændighed var naturligvis ret ligegyldig, for selv om hr. Vikander havde siddet i Storgatan 17 og solgt sine strømpebånd samt nydt sin Carlshamn punch i bedste velgående, ville han næppe have været i stand til at erindre den

unge dame, der havde købt de strømpebånd af ham, Holst interesserede sig for.

Ved nøjere eftertanke faldt det imidlertid Holst ind, at den omstændighed, at A. Vikander ikke var mere, måske kunne være fuldt så interessant og lede til tidsangivelser, der kunne fremme efterforskningen. Det var givet, at hr. Vikander med hæder havde deltaget i Stockholmer Udstillingen 1897 – den gang eksisterede han altså. Når han nu ikke eksisterede mere, så var det muligt, at *hans* eksistens' ophør kunne afgive et vigtigt moment til bestemmelse af *hendes* person.

Det lykkedes Holst at erfare, at hr. A. Vikander ganske vist havde levet, været en agtet og anset borger i den gode stad, men allerede året efter udstillingen i Stockholm var afgået ved døden under sådanne omstændigheder, at kirkehyrden i Christian den Fjerdes prægtige kirke i Christiansstad med føje kunne have gentaget Anders Sørensen Vedels mindeværdige ord ved nævnte konges faders båre: Om højsalig Hs. Nåde havde været mindre hengiven til nydelsen af stærke drikke, som nu desværre over al måde gængs er osv. – og at en af de medvirkende grunde til undladelsen af denne milde bebrejdelse vel nok har været den, at hr. A. Vikander, som for øvrigt også højsalig Frederik den Anden respektive, næppe har været noget enestående tilfælde blandt Christiansstads brave borgere.

Han var imidlertid død 1898 og forretningen ophævet samme år.

Nu kunne ganske vist en del af hr. A. Vikanders strømpebåndslager – ikke mindst efter den ære, der var blevet disse nyttige genstande til del i 1897 – være overført til efterkommere, men sandsynligheden talte for, at disse ville

have benyttet lejligheden til hurtigst mulig at knytte deres eget navn til den udmærkede brugsgenstand, og det viste sig også ved nærmere undersøgelse, at de fortrinlige strømpebånd som patenteret artikel forhandledes af en hr. Lindkvist i Tøjhusgatan, der havde forsynet det oprindelige mærke med tilføjelsen: Eneforhandling ved Oscar Lindkvist, Tøjhusgatan 5.

Holst blev altså stående ved hypotesen 1898 eller 97 efterår og besluttede sig til at søge oplyst, om der i den verden, der i disse år morede sig i Christiansstad, havde været en ung dame af navnet Annie, eventuelt Carlson.

For at konstatere dette kunne han have henvendt sig til den stedlige øvrighed, men det forekom ham i denne forbindelse lettere at benytte sin rejsefælle og dennes forbindelse med Vendes hæderværdige artilleri, idet han ræsonnerede således, at en dame som den stakkels Annie, i sin ungdoms fulde vår, sikkert ville have været kendt af regimentets unge mænd, og at disses minder måtte være både lysere og indholdsrigere end det stedlige politis.

Efter aftale skulle løjtnant Sjöström og Holst spise til middag sammen, og Sjöström havde stillet et besøg på regimentets etablissementer i udsigt, så Holst besluttede ganske roligt at afvente dette og benytte lejligheden til at høre sig for. For at fordrive tiden gik han en tur i omegnen og fik hurtigt overset byen. Hans tanker vendte uvilkårligt tilbage til Nordsjælland og familien Ankerkrone, og han kunne ikke skjule for sig selv, at Sjöströms fortælling om familiedramaet havde gjort indtryk på ham.

Han var kommet til at holde af ritmesteren, hvis fine, forstående tankegang straks havde mødt hans, men han kunne

ikke nægte, at det ikke i og for sig var udelukket, at ritmester Ankerkrone havde sine grunde til at henleve de sidste år af sit liv fjernt fra sin fædregård i et fremmed land. At han skulle have myrdet sin hustru i skinsyge, forekom dog Holst usandsynligt, men at han havde gennemlevet mere end en alvorlig sorg fremgik tydeligt af hans ord og hans væsen. Det slog Holst, at Ulla aldrig havde talt om sin moder, men lidt efter lidt dukkede enkelte træk frem, der gjorde det mere end sandsynligt, at der i det Ankerkroneske hus fandtes det såkaldte skelet, og at skelettet var den gådefulde begivenhed, der knyttede sig til moderens død.

Som det altid går, den ene tanke førte den anden, og næsten mod sin vilje ledede Holst til en række af betragtninger over ritmesterens udtalelser i anledning af ligfundet, særlig de undersøgelser, der havde konstateret giftmordet, som ganske vist kunne være helt naturlige, men som på baggrund af Sjöströms fortælling – altså gængse folkesnak – fik en dybere, besynderligere karakter.

Disse tanker vandt mere og mere ind på Holst, knyttede sig stærkere og stærkere til billedet af den smukke, fine herre og prægede dette billede rent uvilkårligt, så det var ikke langt fra, at Holst fattede den endelige beslutning, når hans tid måtte tillade ham det, at sysle med dette gådefulde dødsfald og se at trænge ind i de begivenheder, der havde ledsaget det.

Foreløbig gjaldt det om at finde Annie Carlsons morder, men først og fremmest oplede alt, hvad der kunne kaste klarhed over hende selv.

Holst vendte tilbage til Frimurerhotellet, hvor hans rejsefælle ventede ham.

3

Løjtnant Sjöström havde arrangeret en "tilställning", der var helt festlig. Ved det obligate smörgåsbord forestillede han for Holst en gammel kammerat, der endnu gjorde tjeneste ved artilleriregimentet, friherre Holger Kurk, en høj, mager, meget velvillig og velopdragen kaptajn, som Sjöström spøgefuldt bemærkede, hele egnens farbror, og den mest søgte kavaler i hele Christiansstads len.

Kaptajn Kurk gjorde ikke sit ry til skamme, og diner'en, der omfattede alle de nydelser, den mest forvænte garnisonssoldat kan ønske sig, blev både lang og livlig. Stemningen var fortræffelig, muntre historier fra garnisonslivet og hovedstadslivet krydsede hinanden. Det viste sig, at Sjöström var havnet som staldmester hos en større feudal godsejer i Sydskåne, i hvis ærinde han besøgte regimentet for at erhverve udsatte heste til avlsbrug. Holst tav om sit ærinde, men lod dog så meget forstå, at hans besøg stod i forbindelse med en juridisk sag, idet han angav sin livsstilling som knyttet til et statskontor i hovedstaden, for hvilke han skulle søge nogle oplysninger i Christiansstad og andre skånske byer.

Han forberedte således spørgsmålet, og da herrerne ved kaffen sad foran bygningen, hvor stadens ungdom promenerede over torvet, forbi de smukke, blomsterfyldte rabatter, henkastede Holst det spørgsmål, om nogle af herrerne mindedes en ung dame ved navn Annie Carlson, der for få år siden sikkert måtte havde spillet en vis rolle i den lille by.

Man kendte hende ikke. Sjöström var lovlig undskyldt, han havde allerede den gang forladt byen, men selv kaptajnen, som

var ungkarl, og efter hvad Sjöström forklarede et rent leksikon, når det gjaldt damer, også udenfor familielivet, måtte erklære sig renonce. Holst gled let hen over spørgsmålet, han ville ikke røbe, at han ikke kendte navnet nøje og derved udsætte sig for spørgsmål, som han ikke ønskede at besvare; men tilfældet kom ham til hjælp, idet kaptajnen ikke ville give fortabt, men stadig vendte tilbage til den dame, som han ikke skulle kunne huske.

Så indrømmede Holst, at navnet Carlson kunne være urigtigt – et påtaget navn, og dette satte kaptajnens tanker i en livlig tilbageskuende bevægelse. Det var et anseligt regiment amazoner, den gamle krigsmand mønstrede, et ikke uvæsentlig supplement til Vendes berømte artilleri, og da Holst hjalp til med en skildring af den pågældende, hvis træk han nøje havde mærket sig, klaredes kaptajnens tanker lidt efter lidt.

Han så skarpt og opmærksomt på Holst, dernæst kastede han et blik på Sjöström og sagde ganske kort:

"A-ha – så der!"

Holst kunne se på kaptajnen, at han kendte navnet, men samtidig, at der var omstændigheder, der hindrede ham i at nævne det, og med stor behændighed gled han fuldstændig bort fra sagen for ikke at bringe den på bane mere. Sjöström blev efterhånden ret tydelig påvirket af aftenens nydelser, han ville absolut drikke brorskål med Holst, men Holst lagde mærke til, at kaptajn Kurk efter den lille episode, der ganske var undgået Sjöströms opmærksomhed, blev meget tilbageholden og af og til betragtede ham med et skarpt, stjålent øjekast.

I øvrigt gjorde Kurk det bedste indtryk på ham, han var en behagelig bordkammerat, der holdt stærkt måde med nydelsen og ikke forandrede sit væsen en smule trods det ret betydelige

antal glas, der blev tømt. Holst besluttede sig da til at forfølge sit mål, og da selskabet efterhånden voksede, idet flere officerer kom til, men Sjöströms overstrømmende livsglæde samtidig antog overvældende former, lykkedes det Holst at trække sig tilbage i et belejligt øjeblik.

Kaptajnen rejste sig samtidig og fulgte ham hen ad gaden. De gik uvilkårligt mod byens udkant, og ligesom om spørgsmålet samtidig var steget frem hos dem begge, standsede de uvilkårligt, og Holst tog ordet.

"Jeg skal komme kaptajnen i forkøbet, idet jeg beder dem undskylde, at jeg overfor herrerne har været så tilbageholden, – desværre har det været nødvendigt."

Kaptajnen så skarpt på ham:

"Herren er måske slet ikke løjtnant Holst."

Holst så op:

"Jo jeg er, rent bortset fra den adgang jeg, som De vil have bemærket, har til at påskyde Deres tillid, har jeg ingen særdeles grund til at skjule mit navn."

Kaptajnen bøjede sig. Holst havde allerede tidligere på aftenen gjort den opdagelse, at kaptajnen, – hvad der for øvrigt var så naturligt i en by som Christiansstad – var frimurer, ligesom Holst selv. Han fortsatte:

"Det drejer sig kun om hensigten med min nærværelse her og med mit spørgsmål fra før – pigen – jeg spurgte om."

Kaptajnen bøjede hovedet:

"Pigen – Annie Cederlund."

Holst så op:

"Cederlund hed hun altså."

"Det vidste De ikke?" spurgte kaptajnen.

"Nej," svarede Holst, "det vidste jeg ikke. – men for at vende tilbage til mig selv, jeg er, foruden at være løjtnant, desuden ansat i Københavns politi, og det er i denne min egenskab, at jeg er kommet hertil."

Kaptajnen bøjede atter hovedet – det slog Holst, at hans ansigt antog samme udtryk som Ulla Ankerkrones, da han første gang nævnede sin virksomhed.

"Aha", fortsatte kaptajnen, "herren er altså 'detektiv'."

"Ja," svarede Holst kort.

Kaptajnen smilede:

"Det anede mig forresten, da De spurgte om Annie. Imidlertid havde jeg en grund til ikke at nævne hendes navn, mens stakkels Bror Sjöström var til stede."

"Så – hvilken?" spurgte Holst interesseret.

"Jo, Annie Cederlund har kostet stakkels Bror det meste af hans formue og endda hans families ære med i købet. Nå, men hvad vil De egentlig Annie, har hun nu begået forbrydelser i København? Sidst jeg hørte om hende –"

Kaptajnen tav pludselig.

Holst så skarpt på ham, så talte han med dæmpet stemme:

"Kr. kaptajn, vi to kender ikke hinanden, og kaptajnen kan selvfølgelig afvise min indtrængen. Jeg har jo kun den forretningsmæssige vej at gå, og af den venter jeg mig ikke meget. Vil kaptajnen imidlertid vise mig den tillid, som jeg altså, efter hvad kaptajnen allerede ved, har noget krav på, ville jeg muligvis kunne røgte mit ærinde her endnu i aften og forlade byen så stille, som jeg kom, uden at et ord om de sørgelige begivenheder, der har ført mig herhen, behøver at

blive kendt for andre end hr. kaptajnen. Det er en indtrængende bøn i en meget vigtig sag."

Kaptajn Kurk stod et øjeblik tavs, månelyset faldt på hans ranke skikkelse, hovedet var bøjet, hans tanker arbejdede stærkt. Så kastede han hovedet tilbage og sagde med bestemt eftertryk på hvert ord:

"Hr. Løjtnant Holst, der er grunde, meget alvorlige grunde, der kunne tvinge mig til at give Dem et afslående svar. Jeg ved ikke så lidt om Annie Cederlund, og det er et navn, jeg helst ikke nævner. Jeg kan give Dem mit æresord på, at jeg ikke ved, hvor Annie nu er, men jeg kan lige så bestemt sige Dem, at jeg med hensyn til Annie Cederlund kun kan give Dem oplysninger, der ligger flere år tilbage i tiden. Dermed er ikke sagt, at jeg intet ved om hende siden da, men kun, at jeg intet kan sige. Vil De på Deres side give mig Deres ord på, at De ikke vil forlange yderligere oplysninger af mig end Dem, som jeg kan give, og som jeg vil give?"

Holst betænkte sig et øjeblik. Der var noget eget højtideligt over den samtale i månenatten, mens lyset sparsomt flakkede fra enkelte lygter, og Sjøvikens vand sukkede skvulpende mod bredden.

Han løftede blikket og så kaptajnen fast i øjet:

"Vil hr. kaptajnen så give mig Deres æresord på, at De ikke ved, hvor Annie Cederlund er, eller hvilken hendes sidste skæbne har været?"

Kaptajnen så op – hans ansigt var fuldt belyst, alvorligt og præget af, at hans ord var fuldt ud sande:

"De har mit æresord, løjtnant Holst. Kom så med mig hjem, og jeg skal fortælle Dem, hvad jeg ved, og hvad jeg kan fortælle

Dem om Annie Cederlund. Det navn rummer mere for mig, end De aner – er hun død?"

"Ja," svarede Holst dæmpet, "hun er myrdet i Danmark i marts måned i år."

Kaptajn Kurk blev ligbleg, men han sagde intet. Så fulgtes de to mænd til kasernen.

4

Kaptajn Kurk boede i en lejlighed i artilleriregimentets kaserne, der ved sin fuldkommen spartanske simpelhed kontrasterede ikke lidet med dens beboers udsøgte elegance. Denne modsætning slog Holst, men det var, som om møbler og vægge i det store firkantede arbejdsværelse stumt, men overbevisende vidnede om kaptajnens regelrette og fuldt ud tilforladelige vandel.

Bohavet var holdt strengt i Karl den Fjortendes stil – biedermansstilen fra årene 1820-50, mørkt mahogni uden indlæg, bred, men hård sofa med skabe, og sorte, læderbetrukne lænestole. Særlig var skrivebordet, et spinkelt mahognimøbel, et sandt pragtstykke i sin stil. Vinduerne var høje og indrammede med strenge, grønne damaskesgardiner, der kun som en kappe dækkede deres øverste kant. Gulvet var hvidskuret, og stuen, hvor en gammel moderatørlampe, der stod tændt, da herrerne kom, udbredte et stilfærdigt, gult lys, gav ligesom et genskin af renhed og omhyggelig orden.

På væggen over sofaen var dannet en våbentrofæ af talrige blanke våben, en righoldig samling af til dels meget sjældne hug- og stødvåben, og over denne stod en buste af Sveriges regerende konge i bronzeret gibs.

Væggene var tæt behængt med kobberstik og litografier, væsentligst billeder af Sveriges konger og fremragende statsmænd, en endevæg var prydet med fotografier af kammerater, og midt i denne gruppe hang et maleri af en vidunderlig, smuk kvinde med et fint ovalt ansigt, indrammet af sort, lokket hår. Om dette billede var over rammen slynget et

sort sørgeflor, og med sorte bogstaver stod på rammens underste kant: *Giulia*.

Under billedet var ophængt et stort fotografi, der fremstillede tre mænd i uniform foran et lejrtelt, en krans af halvvisne evighedsblomster var lagt over den sorte ramme, og da Holsts øjne strejfede billedet, så han, at den ene af mændene var hans vært, den anden, der stod bøjet over ham med hånden på hans skulder, var ritmester Ankerkrone. Den tredje var ham ukendt.

Kaptajn Kurk fulgte hans bevægelser, da han stod overfor disse billeder, og Holst vendte sig mod ham for at spørge, men det forekom ham, at hans værts ansigt udtrykte en sådan tilknappet sørgmodighed, at spørgsmålet døde på hans læber. Kaptajnen bad ham at tage plads, og en gammel, stilfærdig tjener bragte på en bakke forfriskninger, som han tavs stillede på et bord mellem herrerne, hvorefter han lydløst trak sig tilbage.

Kaptajnen åbnede en skuffe i et stort, smukt indlagt mahognitræschatol, der stod mellem de høje vinduer, og rakte Holst et miniaturportræt, udført i elfenben og indrammet i en smal guldramme.

"Det var Annie Cederlund," sagde han med et sørgmodigt smil, "sådan så hun ud i 1885."

Holst så forundret op:

"1885 og jeg som troede, hun kun var et par og tyve år."

"Hun er født den 7. juni 1866 i Bäckaryd ved Laga-åen nær Ljungby i Småland. Hendes fader var korporal og vildtvogter på de store jagtdistrikter, som engelske herrer har lejet i de egne. Han er død, men moderen lever endnu og bor i et lille hus ved

Lagan. Nogle gamle venner af hendes mand, der iblandt jeg, yder hende en årlig understøttelse; hun er nu barnløs, Annie var hendes eneste barn. Jeg skal, som jeg lovede Dem, fortælle Dem så meget af det stakkels pigebarns historie, som jeg kan, – endskønt stakkels kan man vel næppe kalde et væsen, hvis samvittighed har måttet bære så tunge byrder som Annies."

Kaptajnen skød karaflerne med whisky og vand over til Holst, og lænet tilbage i lænestolen fortalte han Annies historie med dæmpet alvorlig stemme.

Det slog Holst, at denne alvorlige mand, der sad her i sin strenge soldatermæssige stue, lidet lignede den flotte, smilende officer, hans rejsebekendtskab havde præsenteret ham for, og han mindedes med undren kaptajnens udtalelser om de skønne, han kendte. Nu var det, som om hans mund aldrig smilede, og han selv lignede mindst af alt en kæk erobrer, en glad soldat i fredstid.

Holst lyttede, mens kaptajnen talte, og viserne på et stort mahognisøjleur flyttede sig langsomt mod midnatstimen.

"Som sagt, Annie er født i Bäckaryd 1866, hendes fader hed Bengt, og efter almuens skik i Småland kaldtes hun Annie Bengtsdatter. Som eneste barn var hun sine forældres øjesten, særlig faderens. I skolen lærte hun intet, men des ivrigere færdedes hun med faderen på ry'erne og i skovene. Hun lærte at kende urens skogren, tjurens kalden og råvildtets bladen i sommeren, hun lærte at kende vildtets veje, at jage ræven og haren på ry'erne ved efterårstid, og ingen forstmedhjælper kunne være flinkere skytte og jæger end hun. Hun var rank og smidig, dertil skøn som en hyrdinde på et af Watteaus billeder, og sognets knøse bejlede så godt som alle til hende, ja

nämdemandens søn i Bäck berøvede sig endog livet, fordi hun besvarede hans bejlen med hån. Jeg så hende første gang i 1880, da jeg med et par venner var jagtgæst ved urfuglejagter på ry'erne ved Lagan. Hun var kun fjorten år, men fuldt udviklet og blændende smuk.

To år i træk gæstede vi stedet. Foruden mig var der to herrer, hvis navn jeg ikke skal nævne, da omstændighederne gør mig det til en pligt ikke at nævne disse navne i forbindelse med hende. Det andet år skete det, at Annie forlod sit hjem med en af disse mænd.

Faderens vrede var grænseløs, han besvor mig at skaffe ham datteren tilbage, og jeg anvendte min yderste anstrengelse, men forgæves. Så rejste han selv her til staden, hvor datteren havde taget ophold, men Annie nægtede at følge ham tilbage. Der gik to år, Annie fik et barn og hendes fader gjorde da et forsøg på at dræbe den mand, han anså for hendes forfører, men det mislykkedes, og i Kronelens-fængslet hængte han sig så en nat, mens hans vogter sov.

Det var en brav soldat og en tro og dygtig jægersmand.

Sagen vakte stor opsigt, og Annie og hendes elsker rejste bort. Han, der var officer ved regimentet her, stilledes uden for nummer, men et par år efter opnåede han tilgivelse hos sine foresatte og vendte tilbage til staden."

Kaptajnen tav et øjeblik og fortsatte så:

"Så underligt går det til her i verden, han vendte tilbage til sit eget fordærv og til ulykke og sorg for sine bedste venner. Kort tid efter hans tilbagekomst skete her i egnen en begivenhed, som jeg, da hemmeligheden, der endnu hviler over den, ikke er min, ikke kan og vil forklare Dem nøjere. En højtstående anset

familie hjemsøgtes af en sørgelig hændelse, hvori Annies elsker spillede en påtvungen om end hæslig og nedværdigende rolle. Et venskab, der knyttede ham til en af standens bedste mænd, blev brudt – skylden var Annies, men de begivenheder, der indtrådte, fjernede ham for stedse fra Annie og landet og kostede ham livet i udlandet."

Kaptajnens stemme klang endnu mere dæmpet og alvorlig, og Holst så med undren, hvor heftigt mindet bevægede ham. Det var næsten, som om tårer duggede hans blik.

Han brød kort af og fortsatte i hurtigere tempo:

"I en halv snes år var Annie borte fra landet; hvor hun opholdt sig, vidste ingen, og hendes navn, som havde været på alles læber i de dage, var glemt af alle. Så dukkede hun en skønne dag atter op her i byen. Hun kaldte sig Annie Cederlund, og under dette navn åbnede hun en systue i Voldgaden. Borgerskabet modtog hende med mistro, og hendes forretning kan næppe have været særlig omfattende. Men hun var blændende smuk, hendes figur var nu statelig og fuldt udviklet, og hendes evne til at tvinge mænd og lede dem, som hun ville, var så sjælden, at jeg endnu ikke ret forstår, hvorfor hun ikke havde søgt sig en plads i en storstads halvverden, som hun lettelig kunne have indtaget som den første blandt sine lige. Nå – hun havde det barn – en pige, der var blevet opdraget her i byen, og det var vel en af grundene til, at hun vendte tilbage.

Hun må imidlertid have haft andre grunde til at vælge Christiansstad til opholdssted. Jeg søgte hende ikke, de begivenheder, jeg for Dem kun har antydet, skilte os som ved et dybt, uoverstigeligt svælg. Hun syntes derimod at søge mig, og da jeg til stadighed afværgede enhver tilnærmelse, tog hun en

art hævn ved at knytte fast til sig en ung mand, for hvem jeg nærede et faderligt venskab, en broder til vor kære fælle i aften, Hugold Sjöström, der var min første officer ved Tøjhuset, som jeg den gang kommanderede.

Hugold var en smuk, kæk knægt med fortrinlige evner, men uden karakterstyrke og svag som et siv overfor kvinder. Annie pressede ham frem, skridt for skridt, uden kærlighed tror jeg, blot af lyst til at stifte fortræd. Så døde hendes lille pige, og om det nu var for at døve sorgen, hun opgav sin tilbageholdne stilling og førte an i orgier, der vakte opsigt i staden, men da hun var fri og uafhængig, kunne ingen magt standse hende – og desværre ikke heller ham. Hugold Sjöström forgreb sig på regimentets kasse, som han havde i forvar, skrev falske veksler til et betydeligt beløb, og kun med stor opofrelse lykkedes det den brave bror, der mistede det meste af, hvad han ejede, at redde broderen fra vanære. Afskeden fik han og rejste så med Annie til udlandet. Det skete for få år siden i efteråret 1898. Siden da har jeg kun lejlighedsvis hørt fra parret. Sjöström gled længere og længere ned, han var stadig Annies følgesvend, men det er hævet over al tvivl, at midlerne til hans ophold udelukkende skyldtes hende, og hendes kilder har næppe været de reneste.

Selv så jeg dem en gang i Paris for et år siden. Sjöström dukkede sig, da han så mig, men Annie nikkede genkendende til mig og lo. Parret var da i følge med en ung mand, hvis skæbne lå mig en del på sinde. Jeg advarede ham mod Annie. Nå, den art advarsler frugter ikke."

Kaptajnen sluttede med et suk.

"Mere ved jeg i grunden ikke – mere er der vel heller ikke – nej – mere er der ikke."

Kaptajnen rejste sig og gik nervøst op og ned ad gulvet.

Holst bøjede sig mod ham:

"Tak, hr. kaptajn, for det, De har sagt. Desværre synes det rigtig nok, som om det, der for mig har størst interesse, er det, som De har fortiet."

Kaptajnen nikkede:

"Jeg sagde Dem det, løjtnant Holst. Jeg sagde Dem, at der var ting, jeg måtte fortie, og som ingen menneskelig magt skal tvinge mig til at omtale. De vil måske indvende, at De ad anden vej kan erfare noget herom. Jeg tror det næppe. Foruden mig er der kun en, der kender denne sag til fulde, og han vil vide at tie, men vil han tale, så har han ret dertil, jeg har det ikke."

"De kan ikke sige mig hans navn."

Kaptajnen rystede på hovedet.

"Ej heller navnet på Annies første elsker?"

Kaptajnen tøvede et øjeblik:

"Å jo, det kan jeg vel nok – han hed Cedersköld og er død for 16 år siden."

Holst tav et øjeblik, så spurgte han dæmpet:

"Kan det nytte at tale med løjtnant Sjöström om sagen?"

"Hvilken – Hugold – ja om De kan finde ham, vil han vel nok kunne give oplysninger. Men guderne vide, om han lever mere, eller om han er på fri fod, for hans veje førte ham tæt op ad fængslets mure – synd var det, for han var en smuk soldat før i tiden."

"Jeg mente staldmesteren," indskød Holst.

"Det tror jeg ikke," svarede kaptajnen. "Han ved sikkert knap så meget, som jeg har fortalt Dem, og det vil kun berøre ham pinligt at tale om sagen."

Holst sad nogle minutter tavs, så rejste han sig og gik hen foran kaptajnen, der stod lænet til chatollet, og sagde bestemt og alvorligt:

"Hr. kaptajn, det, De har sagt mig, er noget, om end kun lidt. Jeg har givet Dem mit ord på ikke at søge at trænge ind på Dem og forlange mere at vide, end De alt har sagt mig. Jeg kan sige Dem, at min første rejse vil gælde Bäckaryd for at erfare, hvad Annies moder måtte vide om det, som De ikke vil sige mig, og om de sidste efterretninger fra datteren. Ganske vist venter jeg mig ikke meget af denne rejse, men jeg vil dog ikke undlade den. Jeg vil til min tak kun tilføje, at der sikkert vil komme den dag, da vi mødes igen og taler mere åbent om Annie Cederlund og de mænd, hvis skæbne har været knyttet til hendes. Mit ord binder mig, og jeg vil ikke søge yderligere oplysning hos Dem. Blot spørger jeg Dem, om De vil sige mig navnet på den officer, hvis billede hænger der under maleriet, den tredje, den unge, der sidder der foran bordet på billedet med evighedskransen."

Kaptajnen kastede et skarpt blik på Holst:

"Ham der?"

Så tav han, ligesom ubesluttet.

Holst lagde hånden på hans skulder:

"Cedersköld?"

Kaptajnen svarede ikke, men Holst vendte sig for at gå.

"Hvorfor spørger De om det," sagde kaptajnen pludselig heftigt, "det er billedet af mig og et par kammerater."

Holst afbrød ham med et let smil:

"Kaptajn Kurk, vi to kender endnu ikke hinanden, vi lærer måske hinanden at kende. Endnu en gang tak for alt, hvad De har sagt. Jeg rejser nu tidligt til morgen og skal ikke ulejlige Dem yderligere. De har ret, de oplysninger, Deres pligt som ven og kammerat forhindrer Dem i at give mig, vil jeg søge der, hvor de ligger mig langt nærmere, hos ham, der er herre over dem, og hvem jeg skal bringe Deres broderlige hilsen."

Kaptajn Kurk så forbavset på Holst, han blev stående med hans hånd i sin uden ret at kunne klare sine tanker:

"Jeg forstår Dem ikke –"

Holst smilede igen:

"Det gør ikke noget, hr. kaptajn, – han vil forstå mig."

"Han – hvem?"

"Arvid Ankerkrone," sagde Holst dæmpet og gjorde sig løs.

Så gik han med et stumt nik. kaptajnen blev stående som fastnaglet til gulvet, han gjorde en bevægelse for at følge efter sin gæst, men standsede pludselig.

"Her får Gud råde," mumlede han.

Han hørte tjeneren tale i korridoren og trin på trappen. Så sank han til sæde i lænestolen og betragtede nogle minutter Annies portræt, som han havde lagt fra sig på bordet. Hans øjne gled uvilkårligt over på billedet på væggen, og hans læber bevægede sig sagte.

"Der får Gud råde, for dig også, Arvid."

Det var lys morgen, før kaptajn Kurk gik til ro. Ved samme tid dampede toget afsted mod Hesleholm for at føre Holst til Vislanda og ry'erne ved Lagan i det skovrige, bakkede Småland.

5

Rejsen mellem Christiansstad og Hesleholm foretog Holst uden synd – i dyb søvn. Det var ikke underligt, da naturen efter den foregående nat, så rig på oplevelser, krævede sin ret, og landskabet her i det midterste Skåne er ikke så tillokkende, at det kan holde en træt mand vågen.

Holst sov trygt; i Hesleholm fik han en forsvarlig jernbanefrokost og en times god hvile, og da toget kom dampende sydfra for at føre ham over grænsen til Småland, var hans tanker klare som hans øjne.

Ved Hesleholm holder Skåne op, og Småland åbner sig for blikket. Skåne og egnen om Christiansstad minder i det meste om Danmark, af og til blot vildere, store nåleskove og marker med klippesten som Bornholms, men lidet fremmedartet. I Småland træder en hel anden natur frem. Banen fra Hesleholm fører gennem store skovstrækninger, tæt og kortstammet gran og fyr og store birkeskove, jorden er hård og stenet, stenene bliver større og ligger spredte i bakkerne, som om jætter havde spillet bold med dem, kær ligger ved kær, og over skråningerne risler bække mod søer, der breder sig over landet og kigger frem mellem Småland og Blekinge, danner en række, der fuldstændig gennemhuller landskabet med blinkende flader.

Først viser sig de brune moser og bag dem Balingsløf-søen, så skifter moser og heder med store skove, hvor søerne breder sig ved Elmhult og Liatorp, og over stenede, skovklædte bakker når man Vislanda, knudepunktet hvorfra baner udgår til vest- og østkysten af landet. Holst var fuldstændig under indtrykket af den fremmede, egenartede natur. Hans øje gled over bakker

og moser, kær og søer, fangedes hist og her af de rødmalede huse og gårde, der, byggede af træ, lå spredte ved bæk eller sø mod en skærmende klint. Hist og her ved ry'erne og de store søer rejste store skorstene sig i vejret; det var, som om civilisationen strakte sine arme ud mod skovens idyl, men efterhånden som rejsen gik mod nord, blev skovidyllen den stærkeste, og vinden bar den friske skovduft mod vognens ruder. Holst var alene i kupeen, og det passede ham godt.

Lidt efter lidt klaredes hans tanker og frigjordes fra de stærke indtryk af den fremmede natur, vendte kolde og nøgterne tilbage til sagen og hans rejses mål. Hvad han, begunstiget af en lykkelig stjerne, der syntes at hvile over denne hans færd, havde erfaret, var ikke helt lidt.

Han vidste nu, at den myrdede var Annie Cederlund, en ikke uberygtet kvinde, hvis skæbne syntes ham så rig på eventyr som nogen romanheltindes. Hendes livs vigtigste begivenheder kendte han også, og besøget i den lille landsby ved Lagan skulle give ham større kendskab til det, som endnu måtte være skjult for ham.

Men vigtigere end alt andet forekom ham det underlige træf, der straks og endnu inden nogen anelse var født hos ham om alt det, der skulle åbenbares, havde ført ham sammen med en mand, der måtte kunne give måske det vægtigste bidrag til at hæve det slør, der trods alt det, han havde erfaret, endnu dækkede Annies besynderlige skæbne.

Ritmester Ankerkrone, hvem han regnede for sin ven, og hvis fine personlighed havde gjort det stærkeste indtryk på ham, måtte på en eller anden måde være trådt i berøring med den kvinde, hvis lig han havde set draget frem af den ensomme

skovsø i et fremmed land. Med sit kendskab til Ankerkrone lå det Holst nærmest at slutte, at han ikke havde kendt den unge kvindes træk, da hendes legeme droges frem af sit gemmested. Det var ikke naturligt, at den afdødes forstenede træk skulle vække mindet om en smuk, smilende kvinde.

Muligt var det dog, og i så fald kunne det synes besynderligt, at ritmesteren aldrig med et ord eller en mine havde forrådt sit kendskab til den myrdede, så meget mere, som han havde haft rig lejlighed dertil under sine hyppige samtaler på tomandshånd med Holst. Holst måtte indrømme for sig selv, at den store interesse, Ankerkrone havde vist denne sag, måske kunne have sin grund i, at han vidste mere om den myrdede, end han ønskede at fortælle, og efterhånden som Holst tænkte over sagen, over ritmesterens ord og holdning, over Sjöströms sladder og kaptajns Kurks alvorlige tale, blev det ham klart, at ritmester Ankerkrone måtte være den mand, der, hvis forsøgene glippede i Småland, kunne løse ham gåden.

En anden sag var, om han ville. Selvfølgelig havde han ingen lod eller del i mordet. Ritmester Ankerkrone var, selv om han i sin hjemegn havde måttet tåle sladder af den mest ondartede natur, sikkert hævet over en mistanke som denne. Det lå udenfor en hver mulighed, at han, hvilke end hans huslige forhold måtte have været, kunne mistænkes for at have berøvet et løsagtigt kvindfolk livet. Holst skød tanken fra sig som et hæsligt kryb. Men noget helt andet var det, at der mellem kaptajn Kurks og Sjöströms fortællinger kunne være en dulgt sammenhæng, som Ankerkrone, om han ville, kunne lægge klart for dagen.

Cedersköld, Annies første elsker, var sikkert Ankerkrones ven, og Ankerkrone havde været den tredje i det venneforbund, som i sin tid var ophævet ved en sørgelig begivenhed. Sjöström havde vel også nok ret, når han satte fru Ankerkrones død i forbindelse med Cedersködls og ritmesterens bortrejse, ja en duel i Italien var vel heller ikke usandsynlig. For så vidt betød Annie Cederlunds navn for ritmesteren de bitreste minder, og selv om han havde genkendt hende, ville det næppe have stemt med hans indesluttede natur at gøre nogen fremmed meddelelser om begivenheder, der kun kunne fremmane de tungeste dage og begivenheder i hans liv. Nej, det ville han aldrig gøre.

Gennem disse tanker, og mens Smålands skove gled forbi hans øje, vandt Holst mere og mere forståelsen af Ankerkrones færd. Han følte sig forvisset om, at ritmesteren, når han vendte tilbage, rustet med al den viden, han kunne samle sig her, ville træde ham i møde som en ærlig og oprigtig ven og hjælpe ham ud over de sidste vanskeligheder. Og mens han således tænkte, randt Ankerkrones ord ham i hu, og det blev ham ganske tydeligt, at ritmesteren måtte have vidst langt mere, end Holst havde anet, men samtidig, at han havde været i sin gode ret til at vente og se, om ikke Holst selv kunne nå til en viden, som han ikke kunne have givet ham uden at røbe, hvad næppe noget menneske kunne bevæge ham til at røbe uden dyb og tvingende årsag.

Det, der stod tilbage, var at følge Annies færd fra den dag, da hun med Sjöström forlod Christiansstad. Det var naturligt, at hendes slægtninge måtte vide noget om hende og muligt, at de

ville være villige til at hjælpe den, der mødte hos dem med et budskab og et mål som det, der førte Holst til Bäckaryd.

Det eneste, der forekom Holst uforklarligt, var kaptajn Kurks stilling til spørgsmålet om Annies sidste år. Hensynet til Hugold Sjöström kunne mulig holde ham tilbage, dog havde han udtalt sig med stor åbenhed om den letsindige officer, hvis karriere Annie havde afbrudt, og det var næppe tænkeligt, at Sjöström skulle have begået mordet. Efter kaptajnens udtalelser at dømme, syntes han snarest at have interesse af at bevare sin elskerindes for ham ret dyrebare liv. Snarere var det muligt, at den unge mand, som Kurk havde set i parrets selskab i Paris, kunne være knyttet til Annies sidste drama.

Her kunne det ikke være hensynet til Ankerkrone, der holdt Kurk tilbage, for det var hævet over enhver tvivl, at Ankerkrone intet som helst forhold havde stået i til Annie hverken før i tiden eller senere, men på dette punkt var sagen endnu i høj grad gådefuld, og det var næppe sandsynligt, at gådens løsning kunne findes hos andre end Sjöström. Målet med smålandsrejsen blev da vel nærmest den at finde den sti, der førte til ham, og skaffe større klarhed over det forhold, der havde bestået mellem Annie og ham.

Så blev der forresten dunkle punkter nok tilbage, og Holst havde samme følelse som vandreren, der går langs klipper ved havet og for hver klippe, han når, ser foran sig en ny, som han må uden om for atter at stå ansigt til ansigt med en tredje, der spærrer ham vejen og udsigten. Men det forhindrede ham ikke i at spise en god og velsmagende middag i Vislanda.

6

Fra Vislanda skærer en sidebane ned til Halmstad. Den fører gennem et ægte smålandsk skovlandskab med hængende birke og små venlige kær mellem lynggroede skrænter, forbi Bolmensøen over eksercerpladsen Skedalahede til Nisåens udløb. Men allerede inden Bolmen, ved den lille venlige flække Ljungby ved Lagan, forlod Holst toget for ad åen i en lille damper at nå Bäckaryd, og den lille hytte, hvor Annie Bengtsons vugge havde stået.

Det var slet ikke så let en færd, for selv om den gamle korporals enke endnu levede, var det ikke sikkert, at hun ville vise sig meget meddelsom mod en fremmed mand, der talte et andet sprog end hun og trådte ind ad hendes dør for at tale til hende om ting, der måtte kalde de tungeste minder frem, og bringe hende en tidende, der måtte virke som et tungt, måske fældende slag. Holst besluttede sig til at gå frem med største forsigtighed.

Af bådfolkene erfarede han, at nämdemanden i Bäckaryd boede tæt ved åen i en stor gård, og at han var en statelig og formående mand, der gjaldt for den rigeste bonde i miles omkreds. Til ham vendte Holst sin gang og traf ham i et stort, velbygget træhus, hvis hele udstyrelse tydelig viste, at her boede en af egnens store. Huset lå i en prægtig lille lund med smukke, velholdte græsplæner og rabatter med levkøjer og gyldenlakker, og nämdemanden stod selv i døren til en lille vinbevokset veranda, stærk og glatraget som en sjællandsk sognerådsformand, købstadsklædt og bred.

Han studsede ved synet af den fremmede, og Holst fandt det rigtigst at gå lige til sagen. Han bænkedes snart i nämdemandens stue, hvor nette gardiner skyggede for vinduerne og talrige træsnit af Sveriges konger regelret prydede væggene, grupperede om et stort billede af Karl XV og Frederik VII forenede i broderligt venskab.

Nämdemanden var let reserveret, han gav tydeligt nok den alvorsfulde embedsmand, hvis hvervs vigtighed tit medførte besøg af lignende officiel natur. Han beklagede som Good Templar ikke at kunne byde på anden læskedrik end sodavand og foretog en formel præsentation af en lille trivelig, venligt udseende hustru med stivede kappebånd, bag hvem nogle gullokkede pigebørn nysgerrigt tittede frem. Holst bukkede og vædede sin tunge – han var tørstig, og det var svært varmt ude.

Han talte med vilje lidt langsomt for bedre at blive forstået, men nämdemanden forklarede ham, at han helt vel kendte det danske sprog, da han i en årrække havde haft danske jagtgæster, hvis klingende navne han nævnede. Blandt disse var tilfældigvis en soldaterkammerat af Holst og ad denne neutrale vej fik samtalen hurtigt et lettere løb.

"Herren er altså ansat ved politiet," sagde nämdemanden efter nogen udenomstale, "og hvad vil De mig så?"

"Det er en alvorlig sag," sagde Holst med et blik på døren, "en sag, hvorom der ikke gerne skulle tales."

Nämdemanden rejste sig og spærrede de små nysgerrige hoveder ude. Børnene fløj ned i gården som kyllinger, der basker med vingerne og pipper ivrigt.

"Jeg er til tjeneste," fortsatte han og så uhyre officiel ud.

Holst begyndte:

"De kender uden tvivl et pigebarn ved navn Annie Bengtson eller Cederlund, født her i sognet."

Nämdemanden nikkede alvorligt:

"Jo, jeg kender hende, hun har bragt sorg nok over flere her i forsamlingen, og da over min slægt med."

"Det ved jeg," sagde Holst.

Nämdemanden så forundret op:

"Herren kender historien om stakkels bror Erik?"

"Jeg gør det," sagde Holst.

"Så kender herren vel mere end det, kan jeg tænke. Nå, er Annie virkelig endt i det danske politis hænder, ja, man kunne tænke, det måtte gå galt med hende, som hun levede. Slet har hun været fra barn af, og sorg har hun voldt forældrene – faderen, korporal Bengt – –"

Holst afbrød:

"Ja, jeg kender også hans sørgelige historie – det var moderen –"

"Hun bor her et par skridt fra mit hus. Det er en meget vakker gammel kone; alene er hun og nedbøjet; i over et kvart år har hun intet hørt fra datteren, hun holder meget af hende trods alt, og vi andre nænner ikke at tale ondt om hende. For ellers er Annie da et af vor forsamlings sorteste får, som vi jo nok af og til taler om, men nu er det som sagt et kvart års tid siden, vi har hørt fra hende. Jeg plejer at læse brevene for gamle mor Bengts, man nænner jo ikke at nægte sligt, og synet er svagt på hende. Men Annies forhold til moderen er vel også det eneste gode, der er ved hende. Hun sender penge af og til, ikke lidt, og den gamle tager imod dem. Hvad skal man sige, penge er jo dog penge, og leve skal den gamle, arbejde kan hun jo ikke.

I den sidste tid har det knebet lidt, men så hjælper vi andre jo til, som vi kan bedst. Man skal jo støtte hinanden her i livet. Man skal så – jo."

Nämdemanden talte alvorligt, belærende som den mand, der er vant til at være den første, og den, hvis ord har vægt.

Holst sad og grundede på, hvor meget han skulle sige, men besluttede sig da til at sige alt. Han talte atter lidt langsomt, betonede ordene stærkt med sænket stemme:

"Annie er i dette forår myrdet i Danmark. Vi har fundet hendes lig i en skovsø i Nordsjælland, nøgent, uden spor, der kunne lede til opdagelsen af, hvem der har dræbt hende, og det er denne efterforskning, der fører mig herop."

Nämdemanden lænede sig tilbage i stolen lidt bleg om kinderne, så rystede han på hovedet.

"Så det tog den vej med Annie – stakkels hun, hun var dog så 'gran' at se til."

Holst fortsatte:

"Jeg siger det til Dem, fordi De bedre vil kunne meddele moderen det. Desuden er det mig af vigtighed at erfare alt, hvad der kan lede på spor, og som det synes, har Annie haft forbindelse med sit hjem."

Nämdemanden var endnu overvældet, så slog det ham pludseligt, at dette var en alvorlig embedsforretning, og han samlede sig og rettede lidt forlegen spørgsmål til Holst:

"Hvor kan jeg nu vide, at herren – forstår sig, jeg tvivler ikke, men dette er jo en alvorlig tjenestesag."

Holst smilede og fremtog til legitimation de nødvendige papirer, udfærdigede af hans foresatte og forsynet med

behørige påtegninger af den svenske stats repræsentation i København.

Nämdemanden bøjede sig ærbødigt for seglet og det klingende navn.

Den sag var i orden. Holst fortsatte:

"Jeg ville nødig, at denne sag skulle gå den officielle vej gennem jurisdiktionens embedsmand; det er en privat efterforskning, og det er lykkedes mig at holde sagen fuldstændig hemmelig i Danmark. Der vil rimeligvis komme den dag, da den bliver officiel, men før jeg kan pege på en bestemt mand, vil jeg nødig, at sagen skal frem for offentligheden. Jeg beder Dem derfor behandle den med dybeste diskretion."

Nämdemanden så ud som en mand, der kunne tie – og det kunne han også. Han nikkede med hovedet:

"Ikke min egen hustru skal erfare noget om dette – det er vel også rigtigt, foruden at være menneskekærligt, at gamle mor Bengt ikke erfarer, hvorledes stakkels Annie er kommet af dage."

"Måske, eller rettere sikkert," svarede Holst. "De har jo adgang til korrespondancen, og jeg vil måske kunne se brevene her hos Dem."

Nämdemanden rejste sig og gik hen til chatollet ved stuens endevæg.

"De ligger her – gamle mor Bengt har bedt mig opbevare dem, for at ikke naboens koner og piger skal løbe med dem. Hun venter sig, at Annie en gang skal komme med sin mand og hente hende til herlighed og glæde – stakkel – det blev helt anderledes – helt anderledes."

Nämdemanden stod med en pakke breve i hånden, sirligt indpakkede i en avis, ombundet med et blegrødt bånd.

"De sagde mand," sagde Holst, "var Annie da gift?"

"Næppe, men hun ville ikke tilstå for moderen, at hun ikke var viet, desuden rejste hun jo stadig med denne Sjöström, løjtnanten fra Christiansstad, og mulig har de været gift, skønt i så fald havde han vel skrevet hertil."

"Sjöström," gentog Holst, "har han da ikke skrevet hertil siden?"

"Han har aldrig skrevet," sagde nämdemanden, "men hun talte om ham som sin husbond. Skulle han – nej, det er ikke troligt, han har sikkert ikke haft grund."

Holst fortalte nu ganske kort nämdemanden, hvad han havde erfaret i Christiansstad om Annie – det var lidet nyt for denne, det meste kendte han fra Annies breve, om end i et noget andet lys end det, kaptajn Kurk havde kastet over det.

Annie havde været hjemme i et halvt års tid før hun sidste gang rejste til Christiansstad efter sin lange udenlandstur, under hvilken hendes moder kun ganske enkelte gange havde hørt fra hende. Det var før nämdemandens tid, den gang levede hans fader endnu, og han tilgav aldrig Annie hendes skyld i sønnens død og talte aldrig med mor Bengts. Men han var død kort før Annie vendte tilbage, og brevene, som nämdemanden havde, var alle fra tiden efter hendes afrejse til Christiansstad. De var korte, men ret bestemte i indhold og form. Holst tog dem for at gennemlæse dem og sætte sig nøje ind i deres indhold, – læse dem et for et for af dem at lære Annie at kende gennem hendes egne ord. Men forinden han kunne give sig i

kast med sit arbejde, måtte han deltage i familiens måltid og modtage nämdemandens gæstfri tilbud om husly hos ham.

Ved det velbesatte bord i den glade kreds af sunde og friske børn taltes ikke et ord om sagen, men Holst fandt sig godt til rette hos sine værtsfolk, der bød ham alt, hvad godt var – kun ikke spiritus, og det kunne han undvære.

Det var klart, at nämdemanden fandt, at den fremmede var en helt pæn mand, en, han kunne bruge, uden mange ord og lige til alligevel.

Det samme syntes Holst om nämdemanden.

7

Tredive skridt fra nämdemandens gærde lå en lille lerklinet rønne, tækket med spåner. Stolperne havde før været rødmalede, men farven var bleget, og leret slog revne ved revne. Vinduerne var ganske små, og dørens låger sank i hæld og lukkede slet. Der var kun en stue med en dyb alkove og en lille ovn i en ende ved en skæv skorsten. Gulvet var stampet ler, og bohavet var gammelt og slidt. I døren stod en gammel kurvestol, der i sin tid havde smykket nämdemandens salsstue, og i stolen sad lille, indskrumpet og rystende en gammel kone ved sin rok og spandt, mens en gammel halvblind kat strøg sig snurrende op ad stolens bøjede ben, og to små hørhårede nabounger rodede i en pyt ret ud for døren.

Den gamle kones ansigt var furet af rynker, lille var det og gult som pergament. Det grøngrå hår lå skilt over panden, sparsomt dækkende den voksgule isse, og en gammel falmet kappe dækkede nakken, hvor håret ganske var visnet bort. Kun et levede i dette gamle ansigt, to store blå øjne, der trods alderen og den svækkede synskraft tillidsfulde som et barns så hen over de legende små, et venligt gammelkone blik fra øjne, der har grædt tit og længe, set meget ondt, men altid set ud over det onde mod noget, der lå højt oppe over skyerne, og som ikke var denne verdens.

Det var gamle mor Bengt, der sad i sin hyttes dør og ventede på Annie, der skulle komme med sin mand og hente hende til megen herlighed på hendes sidste dage.

Nämdemanden gik hen til hende efter aftensbordet, mens Holst hvilede i haven. Han syntes, han ville forberede den gamle

på sandheden, hvor tung den end måtte være. Det føles så underligt hårdt for mennesker, der har hjerte for andre, at se tillid til og tro på noget, som ikke er, selv om sandheds fordølgelse måske kunne være lykke. Han gik langsomt, han vidste, hvor tung hans gang var, og dog syntes han, det var hans pligt.

"Godaften, mor Bengt," sagde han og nikkede.

Den gamle nikkede igen.

"Godaften, nämdemand."

Nämdemanden stod lidt:

"Nu har vi da ellers fået varmen."

"Hvad siger han?" spurgte den gamle.

"Jeg siger, nu har vi da ellers fået varmen."

"Vi har så –" sagde den gamle, mens rokken snurrede.

"Der er en mand syd fra kommet her op i aften – helt nede fra Danmark, han siger, det er meget værre med varmen der."

"Siger han det?" gentog den gamle.

"Ja," sagde nämdemanden, "de har det ikke så lidt varmere end her, siger han. Det skrev Annie da også i fjor, da hun var der."

"Ja, hun gjorde så, ja, hun gjorde så –" den gamle sukkede.

Så tav hun lidt, mens rokken snurrede.

"Nu kunne hun ellers godt snart skrive – kunne hun. Lad mig se, til 'Berthe' bliver det, hvor meget bliver det, siden vi hørte fra hende sidst?"

"Fire måneder vel," sagde nämdemanden, nu var han lige ved det.

"Ja, hun kunne godt skrive nu, hun skrev ellers før så flinkt til sin gamle moder, gjorde Annie."

"Hun kan jo være syg," mente nämdemanden.

"Det kan hun," mente den gamle, "skønt hun har altid været rask og stærk, men det kan jo komme let."

"Det kan det," sagde nämdemanden og rømmede sig.

Den gamle tav lidt, så var det, ligesom om hendes tanker knyttedes til det, nämdemanden havde sagt om den fremmede fra Danmark. Hun søgte lidt efter ordene, så sagde hun tøvende:

"Jeg synes, nämdemanden sagde, her var kommet en fremmed rejsende fra Danmark – nå ja, Danmark er vel ikke så lille et land, så han har vel ikke set noget til Annie, om hun skulle være dernede."

"Jo," sagde nämdemanden, "det har han ellers da, han har set noget til Annie."

"Hvordan har hun det da?" spurgte den gamle, "har hun det godt mon?"

"Nej," svarede nämdemanden, "det har hun ikke. Hun var blevet meget syg og lå på hospitalet dernede i en by, som hedder København."

"Nå, og hendes mand da, han Sjöström, ser han da ikke efter hende mon?"

"Han er rejst der syd på til Italien i forretninger vist."

"Men han kommer vel tilbage til Annie, når hun er syg – er det meget syg, hun er!" Den gamle kone så så umistænksomt spejdende på nämdemanden, at det skar ham helt ind i hjertet.

"Ja," sagde han, "noget syg er hun, ikke så helt lidt."

"Herregud," sukkede den gamle kone, "så Annie er syg, ja, det tænkte jeg nok, det var derfor, hun ikke skrev. Men nu vil jeg bede til Vorherre, at lille Annie må blive rask igen og måske

komme her op endnu en gang, inden jeg lukker mine øjne, det vil jeg bede til Vorherre om, vil jeg."

"Ja, godnat, mor Bengt," sagde nämdemanden, "bed kun til Vorherre for Annie."

Han nænnede ikke at sige det andet og syntes selv, han havde gjort noget godt ved det.

Så gik han hjemad, mens gamle mor Bengt blev siddende ved rokken og sukkende tænkte på lille Annie.

8

Holst gik tidligt op på sit værelse, et lyst, smukt møbleret gavlværelse, hvis brede, bekvemme møbler i samme stil og snit, som de findes på et første klasses provinshotel, skyldtes hensynet til de fornemme jagtgæsters bekvemmelighed. Han satte sig til ro ved et stort mahognitræsskrivebord for straks med iver at kaste sig over læsningen af Annies breve. Det blev mørkt, han tændte lampen og læste, mens natten gik, og det blev atter lyst, før han nåede at fuldende læsningen og lægge sig til sengs under det stærke indtryk af det læste, mens fuglene i træerne udenfor begyndte deres morgenkvidren.

Men så vidste han også alt, hvad han ad denne vej kunne erfare. Der var i alt nogle og tresindstyve breve, fordelte over et tidsrum, der strakte sig fra julen 1897 til marts måned 1902. En del var uden interesse, de var næsten alle korte, ret velskrevne og indeholdt små meddelelser om Annies liv eller korte hilsener, der ledsagede mindre pengeforsendelser. De var ordnede fuldstændig kronologisk med nämdemandens stærkt udprægede ordenssans, som han plejede at ordne udskrivningspapirer og "tyendebetyg", nummererede efter fortløbende numre, således at han hurtigt kunne finde de vigtigste. Det var øjensynligt, at han hyppigt for den gamle mor Bengt havde måttet læse enkelte af de mere betydende breve; det var så tydeligt, at disse bar spor af ofte at være taget frem for at trøste den gamle kone i de lange vinteraftener, når hun trængte til at høre noget fra sit eneste barn. Der lå en lille seddel øverst i pakken, hvor nämdemanden havde skrevet nr.

som: Nr. 16, brevet om lille Elsas død, nr. 30, julekvælden i Paris, nr. 43, om Annies mand og således fremdeles.

De vigtigste breve gav i følgerække fortræffelige oplysninger om Annies bevægede liv, og Holst besluttede at foretage afskrifter af disse breve til brug ved efterforskningen. De enkelte af større betydning lød således:

Christiansstad, jul 1897.

Kære mor.

Nu får du have en glædelig jul, om du ellers er ved helbred. Lille Elsa og jeg holder julen hos mor Karlkvist i Vestergatan. Elsa har syet en varm kappe til dig, som jeg håber du får med posten, og sjalet, som jeg har købt til dig. 10 kroner har jeg sendt til nämdemanden. Det er jo ikke meget, men det går småt med fortjenesten. Pengene, som kaptajnen betaler for Elsa, går jo mest med til klæder for hende og skolegang, for hun skal have en god opfostring, som du jo ved, det er bestemt. Hun er også helt dygtig og ganske rask, skønt lidt svagelig er hun jo, men det ligger vel i opvæksten og retter sig nok. Her er jo meget ensomt, for jeg skøtter ikke stort om at se folk og tror heller ikke, mange kender mig, hvad jo kun er godt. Noget at bestille har her været til julen, men folk er ikke sådan, og gå rundt til kunder vil jeg ikke, som du nok ved. Når jeg får flere penge, skal du få dem, kære mor. Hav så en glædelig jul fra

Elsa og din datter Annie.

6. marts 1898.

Kære mor.

Elsa er blevet temmelig ringe og kan dårlig gå i skolen. Doktoren siger det er galt med brystet, men vi håber det bedste. Derfor sender jeg ingen penge, for medicin og doktor er dyre og skal betales. kaptajnen var her i går, ham du ved nok, der sender pengene til Elsa, men ham talte jeg ikke med, for du ved, det vil jeg ikke. Jeg hørte, han spurgte mor Karlkvist, om jeg var ordentlig, og det sagde hun ja til, som sandt er, skønt gud skal vide, man har ikke meget for det, men jeg vil gøre det, som du sagde, for Elsas skyld, for at hun kan blive godt opfostret og få en god mand, når det kommer så vidt. Selv tror jeg ikke, det bliver til mere, og det kan forresten da også være det samme, for mandfolkene kender jeg og venter mig intet godt af. Han lod dog til, at det var ham om at gøre, at Elsa blev rask, om det nu har været, fordi han havde samvittighedsnag overfor Cederskjöld, eller syntes, at den anden havde været hård imod os, det ved jeg ikke. Nu må jeg ind til Elsa og kan ikke skrive mere – –

18. marts 1898.

Kære mor.

Elsa er meget dårlig – doktoren siger, at det er meget farligt, men det kan jeg ikke tro, for skulle

Elsa dø, så var det jo det samme med mig, og hvad skulle så det hele tjene til. Kaptajnen har ikke været her siden, og jeg gik så til ham, men traf ham ikke, for han ville ikke. Han har en ung løjtnant, som hedder Sjöström, og som er meget venlig mod mig. Han ved vist ikke noget om det, men han tog godt imod mig og gav mig tyve kroner, så jeg kan sende dig de 10. Jeg er meget fortvivlet, og med syningen går det slet ikke. Og jeg som troede, at når jeg blot ville leve et ordentligt liv, så skulle det alt sammen gå, men det gør det ikke. Jeg er meget bedrøvet og kan ikke skrive mere – –

25. marts.

Kære mor.
Elsa kommer sig aldrig, nu har doktoren sagt det. Hun er så sød og god og ligger så stille og beder sine bønner, men jeg kan se på hende, at hun vistnok ved, at hun skal dø, for undertiden ser hun på mig med sådan store øjne og siger: Moder! Tror du, det er så slemt at dø, og tror du, man kommer lige ind til Vorherre. Og hvad skal jeg svare, for det er vist, det ved jeg jo slet ikke, men så kommer der en sygeplejerske, som kaptajnen har sendt, og hun kan bedre, for jeg ved jo hverken ud eller ind og kan kun to gamle salmer, som jeg undertiden synger for hende. Men det er meget sørgeligt. I går skrev jeg til ham, om han da ikke ville komme, for

Elsa døde vist. Men han kommer nok ikke. Kaptajnen heller ikke. Nå det er jo heller ikke hans barn, selv om han har lovet den anden at være hunde i faders sted, men menneskene er onde, og det ved den evige gud, den gang, det kunne jeg ikke for, for jeg ville ikke gøre noget ondt, og det var hans egen skyld, men nu nytter det jo ikke – –

1. april.

Kære mor.
I nat døde Elsa, hun var blevet så lille og så tynd og så gennemsigtig, og så var det ligesom, når et lys går ud, da hun døde. Jeg sad alene med hende, hun kunne ikke sige noget, men bare se på mig med sådan store øjne, og så lignede hun faderen, så jeg tænkte på ham, nu jeg aldrig tænker på ham ellers. For jeg tror endnu fuldt og fast, at det var hans barn og ikke Cederskölds, som jeg har sagt. For nu, da Elsa er død, så vil jeg vidne til Gud, som jeg vidnede, da jeg prøvede på at bede til ham, om at hun dog måtte leve og jeg dø, om det skulle være, at jeg var uskyldig, og at det var ham, der vildledte mig og voldte mig det onde, så alt det andet kom. Og nu har Gud taget hans barn, som han tog hans hustru, om det var Gud, der gjorde det, for Gud kan da ikke være med til sådan gerning som den, der sikkert blev øvet der. Gud ved alting, siger de, men skønt det er synd at sige det, moder, jeg tror slet ikke, Gud er til, for så ville han ikke være så

grusom og ond mod os stakkels mennesker. Jeg ville ønske, jeg var død, men jeg skal vel leve, fordi jeg ikke er nogen nytte til for nogen mennesker, og Elsa var vi alle så glade ved, men hun skulle dø. Å moder, jeg er så ulykkelig, at jeg kunne gå ud i søen, men så er det, som om fader viser sig for mig, og så er det så frygtelig, hvis det skulle være sandt med det bagefter. For Elsa troede jo, hun kom til Vorherre, hvad hun jo måtte, så god og kærlig som hun var, om der er nogen retfærdighed til. Jeg græder og græder og kan kun græde – – –

Mellem dette brev og det næste var et langt mellemrum. Det var dateret 8. juni 1898 og lød således:

Kære moder, så gik da den fødselsdag. Ja, du har ikke hørt fra mig så længe, for først var jeg jo syg efter det med Elsas død, og så kom der så meget, som det forresten ikke kan nytte at skrive om. Men jeg har det godt og tjener mange penge ved mit arbejde for nogle gode kunder. Jeg sørgede så meget, ved du, men så var jeg jo ung endnu, og Guds vilje skal jo ske. Menneskene er jo nok onde, men der er også gode iblandt, og løjtnant Sjöström er god imod mig. Ikke på den måde, det gør jeg aldrig mere, for nu vil jeg være en ordentlig pige, og nu har jeg jo heller ikke noget barn mere, som folk kan tale om. Ham hører jeg ikke mere fra, men pengene får jeg jo alligevel, det er ikke meget, var

det ikke, fordi jeg tjente så godt, skulle det såmænd fedt hjælpe, det han sender, men nu sender jeg dig 50 kroner, så du kan få dig lidt godt for pengene, søde moder.

Din egen Annie.

30. juli 1898.

Kære mor.
I skal slet ikke tro det onde, som folk fortæller om mig, for det er ikke sandt. Herregud en pige har da lov til at få sig en fæstemand, og jeg er jo kun 21 år højst endnu, Sjöström siger, at nu skal vi have ring med hinanden, og så skal du høre mere fra os – – –

Oktbr. 1898.

Kære mor.
Det er slet ikke sandt, hvad der står i det blad, nämdemanden sendte mig, det er alt sammen bagvaskelse af de onde avismennesker, som skal have noget at skrive om. Sjöström har slet ikke taget af kassen, som de skriver, og er slet ikke afskediget, men de vil ikke, at han skal gifte sig med mig, og det vil han, og derfor rejser vi bort. Og det med mit vilde liv er heller ikke sandt, for herregud, man må dog have lov at more sig, når man er ung, og det er Guds skyld, for han kunne ladet mig beholde Elsa, så var det ikke gået sådan, men det bliver nok godt igen, for Hugold er meget dygtig. Og det, der står i bladene, er alt sammen

ikke sandt – – i de store og gode blade står heller slet ikke noget, det er blot de smudsblade, der skal skrive om alting for at tjene deres penge – –

Berlin, novbr. 1898.

Kære moder –
Nu er vi i Berlin, og den kender jeg jo, her er meget koldt, men det var bedst, at vi rejste, og Hugold skal se at få noget at bestille hernede, hvor han kender mange folk. Nu er vi gifte, det blev vi her hos konsulen, og jeg skal sende nämdemanden afskrift af papirerne, for at I kan se, at det hænger rigtig sammen. Penge har vi ikke så mange af nu, men vi får nok flere. Du skal nok høre fra mig snart igen – – –

Der syntes så at gå lang tid, hvor Annie og hendes "mand" flakkede rundt i Tyskland og led en del ondt. Det første brev af virkelig interesse i den lange række er dateret Paris den 28. decbr. 1899 og lyder således:

Kære moder –
Det var en streng jul, jeg har været her ganske alene, ved du, for Sjöström havde forladt mig og ladet mig ganske alene tilbage. Og det var ligesom da lille Elsa døde, at jeg troede, at nu skulle det også være forbi med mig, for Gud skal vide, at jeg har måske syndet meget og gjort meget, som ikke var rigtig i min tid, men Gud har heller ikke været

god imod mig. For jeg har elsket ham den gang, og da var jeg 16 år, og siden har jeg ikke elsket nogen, om jeg ikke har været, som jeg skulle være, men mændene er onde. Og så ville jeg dø, for jeg er syg og fattig og har skæmmet mig, og jeg vil ikke være fattig og styg, og de skal se ned på mig, for jeg er ung, lige tredive år, og det er ikke gammel. Men så hændte der mig noget, da jeg gik ned på gaden, for det var så uhyggeligt og koldt på den kvist, hvor jeg boede. Jeg gik efter lysene og de steder, hvor vi kom før, når vi havde penge, men jeg skammede mig ved mine klæder, for de er ikke så pæne mere. Så var det, at jeg mødte ham, og så gik jeg hen til ham, og han så på mig. Han er blevet meget gammel nu, han må vel være halvtreds og er hvidhåret, jeg har ikke set ham, siden det skete. Men så var det, at han blev ligesom rørt ved at se, hvor ulykkelig jeg var, og det troede jeg ikke, han kunne blive, men det blev han. Og så var vi sammen til jul. Men da du jo må lade nämdemand læse det, som jeg skriver, så kan jeg ikke fortælle dig, hvad der skete imellem os – men det var det skrækkeligste i mit liv, og det var dog en hellig juleaften. Nu er jeg flyttet og har det helt godt, for han har givet mig så mange penge, at nu kan jeg sagtens med pengene, men det andet glemmer jeg aldrig – – –

Venedig, maj 1900.

Kære mor – du fik da pengene. – Nu er det helt dejligt hernede i denne by, hvor der slet ikke er rigtige gader, men bare kanaler, hvor vi sejler i små sorte både, som de kalder gondoler. Vi bor i et hus ved den allerfineste kanal, og Sjöström synes godt om det. Vi er nu helt gode venner igen, for i grunden er han god, men vi elskede jo ikke hinanden, men det er der mange ægtefolk, som ikke gør, og for mig er det en stor behagelighed at have en mand, som har et pænt navn. Her kommer mange mennesker, mest herrer, men også nogle damer, og der er morsomt hernede i Italien, hvor alting er friere, og navnlig her, hvor de sejler rundt i gaderne om aftenen og synger så kønt som hjemme i Bäckaryd nede på Lagan om sommerkvældene. Jeg er blevet helt ung igen, og alle siger, jeg er så smuk, den allersmukkeste af dem alle sammen. Og jeg har fået en mængde ringe og stene og sådant som herrerne giver hernede. Du har vel fået de 100 kr., jeg sendte nämdemanden – – –

Venedig, aug. 1900.

– Nu er vi igen i Venedig. Ved du, hvem jeg har truffet, det vil sige ikke talt med hende, men hun bor her lige ved siden af mig. *Hendes* søster, og hun ligner hende som den ene dråbe vand den anden. Du må endelig ikke fortælle nämdemanden noget om *hende* eller om *ham* for så bliver jeg evig

ulykkelig, men jeg skal nok fortælle dig det. Og vil du så tro, hvem jeg mere har mødt – – *hans* søn. Det er helt underligt, for jeg tror næsten, jeg bliver gammel, og det er jeg slet ikke, men han er gift med en meget grim kone, og de bor hos hans tante lige ved siden af mig. Han var inde her for nogle dage siden, men konen var jo ikke med. Hun ved slet ikke noget om det. Jeg synes ikke om ham, han er ikke, som han var. Men han syntes godt om mig, kunne jeg se. Vi træffes nok mere – – – jeg har taget til mig en ung pige, der hedder Johanne Ljunggren, hvis fader har været vagtmester ved hans eskadron. Det er rart at have en hos sig, og hun har døjet meget ligesom jeg – –

Paris, maj 1901.

– – – Nu er Sjöström rejst igen. Han ville skilles fra mig, men det vil jeg ikke, for her i disse lande er det godt at have en mand, for ellers regnes man ikke for noget, og der er så mange fruentimmer og den slags. Men han kommer nok tilbage, han er alligevel den bedste, skønt tit er han heftig og har slået mig og truet mig med at ville skyde mig en gang i Monte Carlo, hvor der er spilleborde, da jeg ikke ville give ham flere penge, for jeg synes, det er dumt at spille dem op, og vil gerne lægge så mange sammen som mulig, så vi kan komme hjem til Sverrig og leve, når vi bliver ældre og for at se dig igen, mor, for jeg længes efter dig. Jeg har nogle

penge og papirer, for nu er jeg fornuftig og lægger op, og det er ikke så lidt jeg har, men denne gang vil jeg have mange penge, for det er ikke godt, når man bliver ældre. Men Sjöström bruger så mange, og er undertiden ikke til at have at gøre med – – –

Nizza, febr. 1902.

Nu er det næsten et helt år siden, jeg troede, vi skulle hjem, men vi er ikke kommet endnu. Jeg kan ikke komme herfra og jeg kan ikke sige dig grunden, men det kan være, at jeg skal til Sverrig til vår. Men du ved, at jeg har skrevet om *hans* søn, som er forfærdelig rig, og som giver mig alle de penge, jeg vil have, og nu bruger jeg mange, for jeg vil leve nu, mens jeg er ung, jeg har her fire heste og kusk og tjener, og Sjöström befinder sig godt ved det. Jeg kan ikke lide ham mere, egentlig har jeg jo aldrig holdt af ham, men man skal jo have en mand. Han kunne vist godt lide mig før, så var der jo nogen tid, hvor han ikke brød sig om mig, men nu synes jeg, han er begyndt igen. Og det er ikke rigtig godt, for jeg kan ikke lide, at han hænger over mig, og det hele er jo dog mit, men det kan jeg ikke nærmere forklare. Kunne jeg, ville jeg skilles fra ham, men det er heller ikke godt, og det bliver vel ved det gamle. Den anden, ham jeg talte om, elsker mig meget, og vil gøre alt for mig, men ham kan jeg ikke lide, fordi det er *hans* søn. Men så kommer det op i mig, at jeg kan få ham til, hvad

det skal være, og hævne mig for alt det, han har ladet mig døje, både for længe siden og den forfærdelige jul i Paris, og så sætter jeg mig for, at jeg vil være rigtig ond, og det kan jeg være, for det har menneskene gjort mig til, og jeg har dog været god en gang, som moder ved. Men det er Guds skyld alt sammen, og sådan skal det jo være. Nu sender jeg penge hjem til banken i Christiansstad, og madam Karlkvists søn, ham advokaten, skal skytte om dem, for det er mange penge, og flere har jeg, så moder skal ikke lide nød på sine gamle dage – – –

Resten af brevene var kortere, men indeholdt til stadighed meddelelser om de mange penge, Annie havde og ville sende hjem. De to sidste var ganske korte og de vigtigste af dem alle. Det næstsidste var dateret København d. 21. marts 1902 og lød således:

Kære moder –

Nu er jeg i København og nu skal du snart få mig at se. Sjöström kommer ikke med, for nu har jeg sluttet med ham, og nu skal vi skilles. Han har taget til at drikke og er blevet kæreste med Johanne, som jeg ikke synes om mere, og ofte er han ganske vild og vil gøre mig fortræd, og det vil jeg ikke tåle. Jeg trænger nu ikke til mandfolk mere, for nu er det givet, at jeg får taget hævn over ham, som jeg har lovet, jeg vil tage, og nu ved jeg,

> hvor det skal ramme ham, men det bryder jeg mig ikke om. Det kan jeg ikke skrive, men det skal jeg fortælle dig alt sammen. Om otte dage er det i orden, og så kommer jeg – – –

Det sidste brev var dateret Helsingør d. 27. marts 1902 og lød således:

> Kære mor –
> Hvis Sjöström skulle skrive eller komme, så må du ikke sige, hvor jeg er, for jeg vil ikke se ham mere, han har fået sit og mere til. Jeg skal sende 200 kr., for at du kan have det i orden, eller hvis nämdemanden kan skaffe hus, for jeg er rig og kan betale og har mange penge i banken. Jeg skal vente her, men det varer ikke længe. Husk endelig det med Sjöström, for han skriver nok – – –

Pengene var ikke ankommet. Dette sidste brev var skrevet på et lukket brevkort og afsendt fra Helsingør, rimeligvis den sidste dag, Annie levede. I disse breve var det meste af hendes livsskæbne fortalt, men det, der syntes hendes onde skæbne, var skjult for en almindelig læser. Det var imidlertid muligt, at nämdemanden kendte noget til dette. I hvert fald måtte den gamle kone da vide, hvem denne *han* var, hvis navn Annie ikke turde nævne, og som syntes at spille så stor en rolle i hendes liv. Med hensyn til selve mordet var det ret naturligt at slutte til de ledsagende omstændigheder og navnlig til morderen. Det var Sjöström besynderligt nok, at nämdemanden ikke havde tænkt det, men de enkelte omstændigheder havde vel næppe stået

ham klart. Et andet vigtigt punkt var det, at Annie efterhånden efterlod sig en betydelig formue, der vel nok kunne opspores, omend morderen rimeligvis havde taget den i besiddelse, skønt det jo dog var muligt, at han slet ikke kendte dens anbringelse. Men tydeligt var det i hvert fald, at sagen, som den nu stillede sig, blev betydelig interessantere, og Holst kunne ikke nægte for sig selv, at byttet tegnede rigt, og at denne omstændighed betød meget for ham nu.

Men han ville sove – sove på det og tage fat med al kraft straks den næste morgen, for her var noget at tage fat i.

9

Straks efter det første måltid gik nämdemanden og Holst i lag med overvejelserne af det, der forelå. Det viste sig snart, at nämdemanden ikke vidste mere, end der lod sig udlede af brevene og hans personlige kendskab til Annie og hendes moder. De første breve havde den gamle læst selv, men i efteråret 1899 var hendes syn blevet så svagt, at hun ikke mere kunne læse, og da var nämdemanden trådt til. Han havde ofte spurgt hende om de dunkle hentydninger til *ham*, og den gamle havde da altid svaret, at dette kunne hun ikke besvare. Selv havde han gjort sig sine tanker derom, men da han var en ædruelig og meget lidt romantisk anlagt natur, havde han efterhånden vænnet sig til disse hentydninger uden at tænke videre over dem. Han forstod ikke, hvorledes Annie var kommet til penge, men penge måtte hun have haft. Han troede ikke på ægteskabet med Sjöström og var tilbøjelig til at dele Holsts mistanke til denne. Det så også ret naturligt ud, og navnlig ville det være af betydning at erfare, hvor Annies penge var anbragte, og hvor meget der var tilbage, eller om Sjöström efter hendes død havde sat sig i besiddelse af pengene. Herom kunne oplysninger skaffes hos advokaten Karlkvist i Christiansstad, og det ville da være det næste sted, hvorhen Holst måtte vende sine skridt.

Han meddelte ikke nämdemanden det mindste om sit kendskab til Ankerkrone og Kurk eller om sine formodninger med hensyn til den forbindelse, der mulig kunne være mellem Annie og Ankerkrones historie. Det kom jo desuden slet ikke sagen ved, og i de år, de tre venner havde gæstet Bäckaryd,

havde nämdemanden været på rejse, så personlig kunne han intet vide om, hvad der kunne være foregået. Derimod var det muligt, at Holst kunne få noget at vide af gamle mor Bengt. Det vigtigste vidste han jo, det indeholdtes i Annies to sidste breve. Særlig mærkelig var den omstændighed, at Sjöström ikke, som Annie havde formodet, nogen sinde havde henvendt sig skriftligt eller personligt til hendes moder. Det talte tydeligt for, at det var ham, der havde forøvet mordet, og hans motiv havde været det ret forståelige at få tag i sin elskerindes penge. At Sjöström skulle have været viet til Annie, troede Holst ikke; det var jo muligt, men da hun antydede en skilsmisse, og da hun skrev, at nu var sagen ordnet, måtte der jo hos hendes juridiske konsulent i Christiansstad kunne indhentes oplysninger om dette spørgsmål.

Det, som mor Bengt kunne oplyse, var egentlig kun Annies forhold til *ham*, og endda kun det rent positive, hvem han var. Holst måtte erkende, at hans motiver til at søge dette spørgsmål oplyst var rent personlige, og at han ikke nærede nogen synderlig tvivl om, hvem *han* var. Han måtte desuden indrømme, at det ville være hjerteløst af ham, for at erholde svar på dette spørgsmål, at afsløre for den gamle, den skrækkelige skæbne, der havde ramt hendes datter. Således som nämdemanden havde forberedt sagen, ville underretningen om Annies død komme jævnt og naturligt til hende og træffe hende nogenlunde forberedt. Det var endogså muligt, at efterforskningen om datterens formue kunne føre til, at den gamle, samtidig med efterretningen om Annies død, kunne meddeles den trøst, at hun ikke på sine gamle dage ville komme til at lide nød. Holst besluttede sig derfor til at afstå fra ethvert

forsøg på gennem den gamle at erfare noget om den besynderlige og uhyggelige sammenhæng, der utvivlsomt måtte være mellem Annies og hans ven ritmesterens skæbne. Der var jo i grunden ikke andet for ham at gøre end at tage de fornødne afskrifter af Annies breve og så begive sig til Christiansstad for at følge sporet, der kunne føre til morderens pågribelse.

Vant som Holst var til skriftligt arbejde, gik afskriften let fra hånden, men det tog dog tid og et par dage gik hen, mens han arbejdede troligt og med fuld kraft, idet han for en sikkerheds skyld sikrede sig afskrift af alle brevene, selv de tilsyneladende uvigtige.

Den tredje dags middag kom nämdemanden ind til ham, just som han var i færd med at slutte afskriften af det sidste brev. Han så meget højtidelig ud, og Holst fo'r uvilkårligt sammen, som ventede han en meddelelse af stor vigtighed.

"Hr. løjtnant," sagde nämdemanden, "gamle mor Bengt er blevet farlig syg, hun har sendt bud efter præsten og efter mig. Jeg tænkte, mulig hr. løjtnanten kunne have lyst til at følge mig, for om mulig et eller andet ord kunne blive sagt, som kunne få en eller anden betydning."

Holst rejste sig hurtigt for at følge med. Det var en selvfølge, at det for ham kunne være meget vigtigt, såfremt den gamle kone måtte have et eller andet at sige i sin sidste stund – for at det var på det sidste med hende, derom tvivlede ingen.

De fulgtes ad til huset og trådte ind i den lille stue, hvor den gamle kone lå i sengen, understøttet af dyner, svag og døende, mens præsten stod bøjet over hende og meddelte hende nadverens sakramente.

Holst og nämdemanden stod tavse, til den hellige handling var forbi, så nikkede den gamle til nämdemanden og så op på ham med et svagt smil.

"Ja, nu får jeg rejse, nämdemand," sagde hun, "kanske jeg får træffe lille Annie før han. For jeg drømte så tydeligt den aften, nämdemanden fortalte om den fremmede fra Danmark, at lille Annie var gået forud for mig."

Hendes stemme lød ret kraftig og hendes blik strejfede Holst.

"Nå," fortsatte hun, "det er kanske den fremmede mand, ham, der havde hørt om lille Annie."

Nämdemanden nikkede, den døende kone så vist på Holst, men sagde ikke noget. Hun vinkede nämdemanden nærmere, han trådte hen til hende, hun lod ikke til at bryde sig om de andre.

"Nämdemand," sagde hun hviskende, "når jeg nu dør, vil han så tage i den eneste skuffe der henne det brev, der ligger der, og fly det til den, som skal have det; det står uden på."

Hun vinkede nämdemanden nærmere og hviskede til ham med næppe hørlig røst:

"Navnet på ham, nämdemanden har spurgt om så tit, er Arvid Ankerkrone, men nämdemanden får ikke sige det til noget menneske i verden, og brevene skal flyes til ham."

Holst hørte tydeligt hvert ord, men han fortrak ikke en mine.

Den gamle kones stemme blev svagere, hun sank hen i en døs, og da lægen kom et kvarters tid efter, var hun død.

Holst og nämdemanden fulgtes ad hjem. Holst spurgte, om den gamle kone havde givet nogen meddelelse, men det var

tydeligt, at nämdemanden nødig ville give svar, og de talte ikke mere om det.

Om aftenen skulle Holst rejse. Han takkede sin vært for hans gæstfrihed og ville betale sit ophold, men nämdemanden ville under ingen omstændighed tage mod betalingen. Han var derimod meget urolig, syntes Holst, og lidt efter lidt forstod Holst, at han var meget usikker med hensyn til, hvad han skulle gøre med brevet, som han havde taget i den gamle kones hjørneskab. Han syntes ikke, han kunne undlade at meddele Holst det, og det var jo desuden en tjenestesag, som kunne indbringe ham en tjenstlig reprimande fra hans foresatte, om han handlede urigtigt. På den anden side ville han nødig undlade at opfylde en døendes bøn.

Holst så godt hans uro, og han vidste grunden. Dette gav ham en overlegenhed, der hidførte netop det resultat, han ønskede. Ved afskeden sagde han til nämdemanden:

"Husk så at besørge brevet, som den gamle gav Dem."

Nämdemanden gjorde en hastig bevægelse:

"Vil hr. løjtnanten, at jeg skal give det til häradshøvdingen eller måske – –"

"Nej," sagde Holst roligt, "De skal sende det til ritmester Ankerkrone og tie om Annie, til De hører fra mig."

Nämdemanden fo'r sammen.

Holst gentog:

"Netop til *ham*."

Han tøvede lidt, så tog han en lap papir på skrivebordet og skrev med faste træk:

Bäckaryd, d. 16. juni 1902.

> Kære ven, min hilsen med dette brev fra hinsides graven – vi to mødes vel snart, men lev vel så længe.
>
> *Din Eigil Holst.*

Han rakte nämdemanden brevet, denne læste det og stod stirrende på lappen med et uforstående blik. Holst smilede og bad om en tjenestekonvolut, så skrev han med tydelige bogstaver ritmester Ankerkrones adresse og sagde muntert til nämdemanden:

"Send så det brev afsted efter adressen og tak for denne gang."

Vognen var kørt op for døren, og kort efter skumplede den afsted over heden mod Ljungby.

Men nämdemanden stod længe og så efter vognen, så gik han hovedrystende ind. Brevet gik af med posten, men om detektiven og Annie talte nämdemanden ikke et ord til nogen.

10

Advokaten Karlkvist boede i Christiansstad og var det, svenskerne kalder brændevinsjurist. Han havde ingen eksamen, men var en snu og dygtig mand, der havde en stor søgning af bønder og håndværksfolk, og som med held førte deres sager og inkasserede deres penge. Stedets jurister så ned på ham, men han tjente godt, og da han havde ord for at være en ret dygtig mand, var der jo ikke noget at sige til, at han drev den frie næring som "selvbestalter advokat".

Holst traf ham i hans kontor, der mere lignede en art fæstekontor end et sagførerkontor, og hele mandens uautoriserede stilling gjorde, at Holst var noget i tvivl om, hvorledes han skulle behandle ham.

De sad lidt overfor hinanden. Karlkvist var en mand på nogle og fyrre, glatraget med små plirrende øjne, lille af vækst og klædt som en storbonde i købstadsklæder.

"Jeg ville gerne tale med Dem om en frk. Annie Cederlund," sagde Holst.

Advokaten kneb øjnene sammen og gentog:

"Annie Cederlund – hende kender jeg ikke."

Holst fortsatte rolig:

"Annie Bengtson – måske kender hr. Karlkvist hende under det navn."

Advokaten rystede på hovedet.

Holst lod sig ikke afficere, men fortsatte i samme høflige tone:

"Hvis hr. Karlkvist hellere vil kalde hende fru Annie Sjöström, så for mig gerne."

"Jeg kender ikke nogen dame af det navn heller," sagde advokaten, men der var en lille nuance i stemmen, der viste Holst, at manden løj.

Holst fortsatte rolig:

"Ja, når hr. Karlkvist ikke kender hende, så er det muligt, fordi damen har haft flere navne end de tre, men da jeg kender hende og fra hende ved, at hr. Karlkvist kender hende, så får det være det samme med navnene."

Karlkvist vendte det kort i hånden, som Holst havde givet ham:

"Herren hedder løjtnant Holst og er fra København – om jeg må spørge, hvad vil herren mig?"

Holst smilede:

"Det har jeg jo sagt Dem, tale med Dem om den unge dame, hvis navn jeg har nævnt for Dem, og hvis penge De bestyrer."

Advokaten fo'r sammen.

"Ser De," Holst smilede, "De kender hende alligevel."

Advokaten sad tvivlrådig, så rejste han sig og sagde meget høfligt:

"Selv om så var, er der intet, der berettiger Dem til at spørge mig om hendes sager, og intet, der berettiger mig til at svare, så meget mere, som jeg ikke aner, hvem De er."

Holst svarede meget roligt:

"Deri kan De have ret, men jeg har vigtige grunde til at skjule årsagerne til mit besøg hos Dem, da jeg ikke kender Dem og ikke ved, hvad jeg tør betro Dem."

"Så skulle De ikke søge mig," sagde advokaten tørt, "jeg har ikke haft bud efter Dem. Ja, så var der vel ikke mere, for der venter folk ude i kontoret."

Holst så skarpt på den lille mand, så smilede han og sagde i en let tone:

"De må ikke blive vred, hr. advokat, men det var jo muligt, at det, jeg ville spørge Dem om, slet ikke var andet, end at De godt kunne svare på det."

"Ikke før jeg ved, hvem De er," sagde den anden bestemt.

"Ja, så må De lade være."

"Det må jeg så," svarede advokaten og bukkede.

Holst stod tvivlrådig, så sagde han i en venlig tone:

"Gamle mor Bengt er død i går, jeg var hos hende i hendes sidste øjeblikke."

Den lille mand greb hans arm:

"Hvad siger De – gamle mor Bengt død, og Annie, hvor er hun da?"

Holst betænkte sig lidt, så sagde han langsomt:

"Annie er også død."

Den lille mand blev ligbleg:

"Hvad siger De – død – er Annie Cederlund død?"

Holst lagde mærke til navnet – Annie var altså ikke gift, ellers måtte advokaten have kaldt hende ved hendes mands navn.

Advokaten samlede sig, så spurgte han:

"Når da?"

"Den 27. marts i år."

"Den dag jeg talte med hende i Helsingborg, og det siger De først nu. Hvem er De da – i Jesu navn sig mig det, siden De kender alt dette!"

Holst smilede venligt til ham:

"Se blot at komme lidt til ro, så skal De få alt at vide."

Advokaten nippede til et vandglas, der stod på bordet, og sank ned i stolen.

Holst satte sig lige overfor ham.

"Det tog nok på kræfterne, advokat Karlkvist, hvad? Nå, slet så galt er det ikke. Annie lever endnu og befinder sig i bedste velgående i Paris. Men Sjöström har haft et lille mellemværende med det danske politi, og det er derfor jeg kommer til Dem."

Advokaten så op og ned ad Holst, han bed tænderne sammen og hans blik lyste arrigt.

"Herren morer sig nok?"

"Slet ikke," sagde Holst venligt. "Vil hr. Karlkvist se min legitimation, så værsåartig – her er den," han foldede papiret ud for advokaten. "Vi kan særdeles vel forhandle sammen hos politimesteren, men jeg troede, hr. Karlkvist ville finde det behageligere, om vi kunne samtale i al hyggelighed her."

Karlkvist bed tænderne sammen, han skottede arrigt op til Holst. Han var overlistet, det følte han.

"Hvad vil hr. detektiven vide?" spurgte han i en treven tone.

"Kun meget lidt," sagde Holst. "Hvornår har De modtaget indbetaling fra fru Cederlund? Ja, nu ved De, at De kan opsætte svaret til et andet tidspunkt, men svare skal De."

Advokaten skulede lidt.

"Jeg skal se efter i mine bøger."

Han gik henimod skabet. Holst fulgte ham med et skarpt blik; det syntes, som om han ville søge at slippe bort. Holst rejste sig.

"Hr. Karlkvist," sagde han, "De skal tage Dem i agt, dette her går ikke med mig. Deres samvittighed er ikke ren, det ser jeg, og der er kun en vej for Dem, fuld åbenhed overfor mig, så skal

jeg dække Dem, hvor jeg kan; hvis ikke så følges vi ad til politimesteren, jeg har været så forsynlig at melde mig der, og jeg har ret til at anholde Dem på stedet."

Dette var mildest talt ikke sandt, men Holsts tone lød særdeles overbevisende, og han havde allerede indjaget brændevinsjuristen en betydelig skræk ved den overrumpling, hvormed han havde tvunget ham til at bekende kulør. Imidlertid var det jo slet ikke umuligt, at Karlkvist stod i ledtog med Sjöström, og det var derfor nødvendigt at være meget forsigtig.

Karlkvist fik langt om længe bøgerne frem. Det viste sig nu, at Annie i længere tid havde foretaget indbetalinger til Enskilda Banken, ganske vist direkte, men altid underrettet Karlkvist derom, og at hun gennem Karlkvist havde erhvervet et hus i Christiansstad, ved hvilken lejlighed det lod til, at hendes juridiske konsulent havde snydt hende betydeligt. Dog dette var undskyldeligt. Mere interesse lå der unægtelig på forholdet til banken og besøget i Helsingborg.

Karlkvists beretning, der blev ham aftvunget gennem et meget skarpt krydsforhør, gik ud på, at Sjöström, som han havde kendt godt og i hans løjtnantsdage hyppigt forstrakt med penge, havde oprettet et dokument med Annie, hvorefter han skulle have ti tusind kroner og rejse bort, ligesom møbler og udstyr, parret ejede i Cannes, skulle tilfalde Sjöström. Gifte havde de ikke været, derimod lod det til, at Annie ville gifte sig med en anden, der var gift, og at Karlkvist skulle besørge dennes skilsmisse dagen efter på hurtig svensk. Han havde imidlertid ikke fået noget at vide herom. Derimod havde han fra banken modtaget en forespørgsel, om han den næste dag

ville indfinde sig der, da en herre ønskede at hæve et stort beløb, og man ville vide, om han kendte noget til sagen. Herren havde været Sjöström, som bankpersonalet godt kendte, men hvis rygte selvfølgelig havde været slet. Han var i besiddelse af en check, udstedt af Annie på 90.000 kroner. Karlkvist havde undret sig over beløbets størrelse, men da han vidste, at Annie havde 130.000 kr. i penge og papirer i banken, havde han tænkt sig, at parret måske havde truffet en anden ordning, og på hans vidnesbyrd havde Sjöström fået beløbet udbetalt.

Fra Annie havde han ikke senere hørt noget. Han formodede, at hun havde ændret planer, og at hun var rejst til Frankrig igen. Han var for øvrigt en art fætter til Annie, og det mærkelige tilfælde viste sig, at han og en i Vislanda boende søster rimeligvis var Annies arvinger. Dog Holst talte ikke til ham om Annies død, han besluttede at holde udkig med ham, så meget mere, som han havde en stærk formodning om, at Sjöström havde honoreret ham rigelig for hans såkaldte vidnesbyrd. Det blev en lang samtale, og advokaten havde overgivet sig på nåde og unåde. Holst behandlede ham venligt og lovede ham, at han skulle holde hånden over ham, såfremt Annie skulle falde på at kræve ham til regnskab, ja afgav et aldeles bestemt løfte i så henseende, som han jo med stor sindsro kunne gøre og aldrig ville komme i fristelse til at bryde.

Med hensyn til Annies nærværende opholdssted ville han intet meddele, men han fortalte, at Sjöström sad fængslet i Hamborg og ville blive ført til København. Han havde forfalsket checken, og Annies nye mand havde anmeldt falskneriet. Angående dennes navn tav Holst ligeledes.

Det blev ham imidlertid af alt dette klart, at der ikke kunne være tale om meddelagtighed fra juristens side i andet end falskneriet, der jo pudsigt nok ville ramme ham selv, og da det først og fremmest gjaldt om at få fat i Sjöström, og Karlkvist nok skulle tie med det, han vidste, forlod Holst ham med den venligste hilsen og lovede snart at se ind til ham igen.

Karlkvist var ikke henrykt ved tanken, og godtfolk i Christiansstad var klare på, at der måtte være hændt advokaten Karlkvist noget meget ubehageligt, for det var svært, hvor han havde skæmmet sig på få dage. Han var heller ikke videre hyggelig ved det, for der var ting, der kunne afbryde hans virksomhed på en uheldig måde, om folk tog sig af at undersøge dem. Den fordømte danske djævel af en detektiv.

Holst besøgte ingen i Christiansstad, men rejste direkte til Helsingborg over Eslöf-Billeberga, ganske veltilfreds med den flytning af Enskilda Banken fra Christiansstad til Helsingborg, der i året 1898 havde bedrøvet førstnævnte by så såre.

11

Holst blev modtaget med stor forekommenhed i banken i Helsingborg. Han gik ikke nærmere ind på sine formodninger, men indskrænkede sig til at meddele, at man havde mistanke om, at en international svindler, hvis talrige defraudationer berørte adskillige danske, havde gjort et stort kup i banken i slutningen af marts måned 1902.

Det viste sig ved undersøgelsen, at Karlkvists tilståelse i alt væsentligt havde været rigtig. Den 28. marts var der ved anvisning på bankens berliner- og pariser-forbindelser udbetalt til f. d. løjtnant Hugold Sjöström for regning Annie Cederlund af Christiansstad 90.000 kroner efter en anvisning, dateret d. 27. marts 1902 Helsingør.

Checken frembød intet usædvanligt. Når man havde formodning om falskneriet, kunne det nok se ud til, at ti tusinde var rettet til ni-ti tusinde, en formel ændring, der også i sin tid i Stockholm havde kostet rigsbanken en rund sum men for en almindelig betragtning syntes det hele at være i orden.

Det lykkedes Holst efter en del formaliteter at erhverve den originale check udlånt særlig ud fra den betragtning, at falskneriet rimeligvis var begået i Helsingør, hvor checken var udstedt. Og samtidig nåede Holst den store vinding, at han under sin efterforskning havde en med faktum bilagt sigtelse for falsk, der frembød adskillige fordele fremfor en tvivlsom sigtelse for mord og var langt mindre sensationel, et punkt, der for politimanden, der arbejder i en tidsalder, hvor et nyhedstørstende publikum ved sin presse følger ham i hælene, var af den allerstørste betydning.

Desuden anstillede Holst undersøgelser i Helsingborg, der kunne lede til nærmere oplysning af selve mordsagen. Sjöström havde boet under eget navn på Mollberg i dagene fra den 25. -28. marts. Han havde været alene den første dag, den anden havde han haft besøg af en i staden velkendt officer, løjtnant Claes Ankerkrone, der havde boet på hotellet i dagene den 26. -27., men derefter var rejst med færgen til Helsingør i følge med Sjöström. Den 28. var Sjöström vendt tilbage og havde forladt Helsingborg over Lund, sandsynligvis for at begive sig til København over Malmø, da han til portieren havde opgivet, at breve skulle adresseres til Hotel Kongen af Danmark, København. Portieren erindrede for øvrigt ikke, at der var eftersendt breve, men dagen efter at Sjöström var rejst, havde hans broder, staldmester Bror Sjöström, ligeledes velkendt i Helsingborg, indfundet sig og spurgt efter ham.

Det viste sig, at rygtet om de penge, han havde hævet, var sivet ud, og at en del bedrøvede kreditorer havde besluttet sig til en aktion imod ham, der havde givet sig udslag i en henvendelse til det stedlige politi, som straks havde underrettet broderen om sagen med det resultat, at den brave mand øjeblikkelig havde indfundet sig på hotellet. Sagen var imidlertid døet hen. Nogle mente, at staldmesteren havde måttet afse nogle krummer til de hungrige kreditorer.

Det var alt, hvad man vidste i Helsingborg, og Holst måtte altså forfølge sporet dels ved henvendelse til staldmesteren – en meget kilden sag – og dels ved at søge oplysninger i Helsingør. Han besluttede sig til først at gæste Hamlets stad og tog med færgen tværs over Øresund, hvor han atter efter sin indholdsrige udenlandsrejse stod på dansk grund.

I Helsingør var Sjöström ikke kendt, og det viste sig ved undersøgelsen af de stedlige hotellers rejselister, at han ikke havde opholdt sig der, i hvert fald ikke under sit navn. Derimod fremkom et og andet af den allerstørste betydning.

På jernbanehotellet ved havnen, skrås overfor den smukke nye banegård, havde i dagene fra den 25. – 27. marts boet en dame, der efter beskrivelsen kunne være den myrdede. At dette ikke ved de første undersøgelser var fremkommet, beroede derpå, at hotellets portier havde været bortrejst i anden tjeneste, men nu var genengageret til det store etablissement Marienlyst, og det derfor var muligt at erholde nøjagtigere oplysninger. Kelneren og stuepigen var nye folk, og værten havde i de dage været på en tur til København.

I hotellets bog stod den pågældende indført som fru Gorin, Nizza, og det lykkedes at konstatere, at hendes bagage den 27. om morgenen var ekspederet til denne adresse Hotel Kongen af Danmark, København, som ilgods. Hun havde været i selskab med to herrer, i hvert fald den ene dag, men det var ikke portieren muligt at oplyse, hvem disse herrer havde været. Hun havde ligeledes haft besøg af en ung dame, der imidlertid straks var rejst tilbage til København.

Dog vidste portieren bestemt, at en af kelnerne, der nu gjorde tjeneste på Marienlyst, og som var gift og havde ophold i Helsingør, personligt kendte den ene af herrerne. I hotelbogen stod navnet Lundkvist, rentier, der imidlertid sikkert var et påtaget navn, den unge herre var adelig og svensk officer. Navnet kunne kelneren ikke opgive til portieren. Han havde antagelig fået en større skilling for at tie stille med det.

Holst skyndte sig at tage manden for, og ved en hensigtsmæssig behandling lykkedes det ham at erfare, at den unge herre var en løjtnant ved kronprinsens husarer, rimeligvis desuden godsejer, umådelig rig og meget flot – hans navn var Claes Ankerkrone.

Det gav et sæt i Holst. Der var ingen tvivl om den ting; Claes Ankerkrone var altså stærkt impliceret i den hele historie, og det slog Holst, hvor uforsigtig han havde båret sig ad ved at sende ritmesteren Annies brev. Han måtte tilstå, at han havde handlet meget uklogt. At han havde vist ritmesteren fortrolighed var forståeligt og naturligt. Men allerede Bror Sjöströms fortælling måtte have kaldt hans agtpågivenhed frem, og efter samtalen med Kurk burde han have været endnu mere mistroisk mod sin ven ritmesteren.

Annies korrespondance havde yderligere ladet ham se, at ritmesteren næppe havde været helt ærlig mod ham, og nu kunne det ganske sikkert siges, at Claes Ankerkrone, ritmesterens søn, ville blive stærkt kompromitteret ved den hele sag, selv om der intet forelå, der berettigede til at antage, at han var medskyldig i eller endog vidende om mordet.

Men så stod alligevel det uopklarede faktum tilbage, at ritmester Ankerkrone i sin samtale med Holst havde ladet ord falde om sin hjælp, og om at Holst måske ville komme til at trænge til ham.

Holst besluttede med det samme at søge ritmesteren og, med tilsidesættelse af alle hensyn, at tvinge ham til at lægge kortene på bordet og fortælle alt, hvad han vidste.

12

Da Holst sent på aftenen ankom til herredsfogdens bolig, blev han modtaget af hans husbestyrerinde med den meddelelse, at herredsfogden dagen forud var rejst med orlov og havde forladt stedet i selskab med ritmester Ankerkrone og den unge svenske frøken. Det var blevet bestemt få dage forud, og rejsens mål var Tyrol.

Holst blev særdeles ubehagelig berørt ved denne nyhed. At herredsfogden havde taget orlov, mens en så vigtig sag stod på, fik være sin sag. Han måtte indrømme, at udsigterne til sagens snarlige oplysning var særdeles små. At han var rejst med Ankerkrones var meget kedeligt, men også meget naturligt; venskabet mellem ritmesteren og herredsfogden var blevet meget intimt. Men nu stod Holst der. Hans foresatte var bortrejst; afgøre sagen med fuldmægtigen, en stræbsom dansk jurist, der udelukkende levede for private forretninger, ville han ikke. Han måtte altså foreløbig lade den side af sagen hvile og ved et besøg hos staldmester Sjöström søge at finde løjtnant Sjöströms spor.

Meget nedtrykt ville han vende tilbage til Helsingør, efter at han havde afslået husbestyrerindens gæstfri opfordring om at overnatte i herredsfogedboligen, da det pludselig faldt ham ind at gå ned til den gårdmand, hvor ritmesteren havde boet, og hvor han selv havde haft ophold, for at erfare noget om den pludselige afrejse.

Hans tidligere vært modtog ham med stor glæde, og til trods for det var sent, lod han dække et velbesat aftensbord, som

Holst lod vederfares al retfærdighed for bagefter ved en stor toddy at tale om gamle dage. –

Holst fortalte kun lidt om sig selv, han havde intet oplevet, sagde han, men han spurgte, og det slog ham selv, hvor underligt situationen havde ændret sig. Nu sad han her, hvor han så tit havde været Ankerkrones gæst, og anstillede de nøjagtigste undersøgelser om sin "farbroders" liv og levned i den senere tid.

Det gik så let, gårdmanden beundrede ritmesteren og talte om ham med den allerstørste begejstring.

"Ja," sagde han, "det var en adelsmand, en stadsmand i ordets fulde betydning. Fra jeg så ham første gang, og til han nu rejste i går, har der ikke været et ondt ord imellem os. Han betalte flot, men han stillede ingen fordringer. Han er ubetinget den bedste mand, jeg i mit liv har truffet. Og datteren, hvor var hun nydelig."

Holst tænkte på Ulla – ja, hun var nydelig, og faderen var en hædersmand, hævet over al tvivl, men hvorfor havde han ikke været ærlig – eller havde han været ærlig? Nej – han havde vidst, at den myrdede kvinde var Annie Cederlund, han havde fordulgt det for øvrigheden, og han havde haft sine grunde til at fordølge det. Dog syntes Holst, at *ham* burde han have vist større tillid.

Og han begyndte at spørge sig for, for at erfare, når Ankerkrone første gang havde sat sin fod på egnen.

Gårdmanden gned sig lidt i nakken.

"Ja, egentlig skulle jeg vel ikke fortælle det," sagde han, "men De er jo en ven af ritmesteren, og det er meget længe siden, så nu kan jeg vel nok tale om det. Det varer vel ellers længe, inden

han kommer her igen, om han kommer nogensinde. Hans helbred var slet ikke godt; han har haft et par besvimelsesanfald fornylig, efter at De var rejst. Frøkenen var helt ude af sig selv, og selv sagde han så underligt farvel til mig. Men det ved vi jo aldrig, når vi skal herfra. Ja, ritmester Ankerkrone er ellers en gammel bekendt."

"Så," spurgte Holst – det slog ham, at det burde han have vidst før, men i forholdet overfor Ankerkrone havde han ikke været på sin post; det skulle ikke ske mere. "Når var det så?" spurgte han.

Gårdmanden plirrede lidt med øjnene og tænkte sig om.

"Det kan vel være lige først i firserne. Jeg havde overtaget gården efter min fader, der boede på aftægt nede i det lille hus, hvor nu min datter og hendes mand har deres handel. Sådan ved sommertiden var det, så kom der en skønne dag en svensk herre med en nydelig dame og ville have logis i et par dage. Hun var ualmindelig smuk, lidt svagelig, nå det havde vel *sine* årsager. Hvad hun var for en, kan jeg ikke sige, men skammelig dejlig var hun, og han forresten også, det var et nydeligt menneske. De boede her i en måneds tid, gik og sværmede og var lykkelige med hinanden. Gifte var de vel sagtens ikke, men det kom jo ikke os ved. Han kaldte sig Cederlund, og hun hed Annie. Det dejligste lille kvindemenneske, nogen kunne se, og kors hvor hun var forelsket."

Holst trommede i bordet med fingrene.

"Nå, og så?"

"Ja, da der var gået en måneds tid, så rejste de."

"Og så?"

Gårdmanden så op på Holst med et stort polisk smil.

"Da jeg så ham igen i år, hed han ikke Cederlund, men Ankerkrone. Han generede sig vist lidt ved det, men han kunne jo nok forstå, at jeg ville ikke tale om det. Og det skulle jeg vel forresten heller ikke have gjort, skønt de herrer af politiet er jo så vant til at høre alskens hemmelige historier. Og nu er det jo længe siden."

Holst var blevet bleg – han skyllede en kraftig slurk cognacstoddy ned og lænede sig tilbage i stolen. Han var stærkt betaget af det, han havde hørt, skønt Annies breve havde dog tydeligt nok fortalt om hendes forhold til *ham*; han vidste, hvem denne *han* var: at det var Ankerkrone, og nu her på dette sted, hvor Ankerkrone havde genset den kvinde, der for 20 år siden havde været hans elskerinde, som lig – myrdet og nedsænket i den dybe mergelgrav – havde han kunnet gennemføre det fuldstændigste falskspil med den mand, der skulle bringe den begåede misgerning for lyset.

En eneste dag for sent var Holst kommet. Blodet susede for hans tindinger, han rejste sig uvilkårligt.

"Her er varmt," sagde han.

Gårdmanden løftede glasset.

"Skål, hr. løjtnant – skal vi drikke et glas for vores brave ven ritmesteren og hans nydelige frøken datter, som er vældig skudt i Dem, kan jeg hilse og fortælle Dem."

Holst blev blodrød, men han drak skålen.

Så spurgte han lidt åndsfraværende:

"Hvordan gik det egentlig til, at ritmesteren igen blev gæst i Deres hus?"

"Det gik helt naturligt til," sagde værten, "jeg var taget ned til Helsingør en dag først i maj måned, så træffer jeg på

Jernbanehotellet ritmesteren og hans datter. Vi gav os i snak sammen, de sagde, de skulle syd på, og så spurgte jeg, om de ikke ville se indenfor hos os. Det ville de godt nok, og så blev de her i tre måneder."

"De kendte ham straks igen?" spurgte Holst. "Det var mærkeligt, og De havde ikke set ham i tyve år?"

Gårdmanden lo.

"Nej, så god er min hukommelse alligevel ikke, skønt helt ringe er den ikke, når jeg får tænkt mig om. Men ritmesteren havde jeg nu alligevel ikke kunnet kende igen. Det var nede på Hotel Øresund, der var et møde om nogle amtssager ved det hestevæsen, jeg har så meget at gøre med, nu i foråret en gang. Der sidder jeg og får en genstand med et par bekendte, så ser jeg lige overfor ved et bord en herre, der sidder og ser så vist på mig. Jeg synes, jeg skulle kende det ansigt, men jeg anede alligevel slet ikke, hvem det kunne være. Så rejser han sig og kommer hen til mig og spørger, om det var Anders Mortensen fra byen her.

Jo, det var det da. Om jeg kunne kende ham. Det kunne jeg da ikke. Så lo han og spurgte, om jeg da ikke kunne huske hr. Cederlund, og så var jeg straks med. Men så syntes jeg, han blev lidt kort for hovedet lige med et, da den unge, han var i følge med, kom hen til ham. Så busede det ud af ham: det er min søn. Den gang fik jeg ikke at vide, hvad han hed, før jeg så en månedstid senere traf ham med datteren, og så var det, vi blev helt gode venner. Han har vel syntes, han var lidt studs imod mig forrige gang."

Holst havde lænet sig tilbage og hørte med stor opmærksomhed på den lange beretning. Da gårdmanden tav

for at trække vejret, spurgte han:

"Når var det hestesagsmøde?"

"Ja, datoen kan jeg ikke sige, men det var slutningen af marts."

"Kan De ikke se datoen?"

"Jo, bi lidt – det står på min pultkalender. Jeg har sådan en klatpapirsindretning, hvor jeg noterer alting af den slags; man er jo efterhånden inde i så meget med møder og den slags væsen, så det halve kunne være nok."

Anders Mortensen rodede lidt mellem sine papirer og fandt da datoen frem.

"Det var lige bestemt den 26. marts i år. Ja, det var det også, det var dejligt forårsvejr; jeg husker, jeg var kørende til byen med min kones søster, og vi havde næsten ikke rejsetøj med. Jo, det var såmænd den 26. marts i år, at jeg så ritmesteren igen efter 20 års forløb. Det er ellers kunstigt nok, at jeg først nu, da han kom, fik at vide, hvad han hed. Min kone og jeg snakkede tit om, at det var et underligt tilfælde. Hende, pigebarnet, talte vi aldrig om, han heller ikke, det har vel været sådan en tulle, han har haft den gang, men skammelig dejlig var hun lige godt."

Så talte de lidt om ritmesterens helbred: det var dårligt, sagde gårdmanden. Ellers havde de ikke mærket noget, men for en otte dage siden, lige ved middagstid, ritmesteren havde vel været oppe efter posten, kom han hjem og blev da så forskrækkelig dårlig. Datteren mente, han havde gået for rask, og det var jo muligt, for det var meget varmt.

"De fik bud efter doktoren, men så var det ligesom blevet bedre. Ritmesteren holdt sig i ro et par dage, så kom der en ven

af ham fra Sverige, en høj statelig kaptajn, som var baron, og som de kaldte farbror Holger – Kruk hed han, eller sådan noget. Han var der i et par dage, og så bestemte de sig til at rejse. Det hed sig, de ville til Tyrol, og doktoren mente, det var rigtigt at tage op i bjergene, der skal luften være så let. Ja, vi var kede nok af at miste dem. Det var dejlige folk."

Holst gik sent til ro, han læste omhyggeligt Annies breve og bebrejdede sig bittert, at han havde ladet det allervigtigste gå sig af hænde. Det var en utilgivelig fejl.

Den næste dag rejste han til Skåne til staldmesteren på Riddartofte.

13

Riddartofte ligger en kvart mil fra Bjersjöladugård station på Eslöf-Ystadbanen, højt, omgivet af venlige bøgeskove med udsigt over Vombsjön og Romeleklint ud over sletten omkring Lund. Et herligt herresæde med store bygninger i hollandsk renæssance og talrige udbygninger. I en lille pavillon, ikke ulig badstuen ved Frederiksborg, boede staldmester Bror Sjöström i en sirlig lille ungkarlelejlighed, der blev passet af hyppigt skiftende jomfruer, som uvægerlig lod sig attakere af den gamle soldat, forholdsvis hurtigt strakte gevær i håb om at føre sejren hjem, men ikke længe efter nederlaget med smerte og megen sorg fjernedes og anbragtes for godsets regning, i det mindste for en tid.

Greven på Riddartofte, Tage Falkenberg, en venlig og hyggelig skånsk magnat med såre meget arveguld i gemme, havde foreslået at optage Sjöström i hofhusholdningen. Det var forsøgt, men grevinden gentog aldrig forsøget. Og affindelsessummen overgik som en fast bestanddel af staldmesterens i øvrigt ret betydelige gehalt.

Holst havde ladet staldmesteren vide, at han kom, og han blev afhentet på stationen i en fiks lille pürschvogn, forspændt med et par nydelige juggere, kørt af en hørhåret småkøring.

I døren til pavillonen, af naboerne kaldet "Arkadien", modtoges han af en yppig, flot bygget Hebe, der endnu befandt sig på kapitulationens første indledende stadium og smilede frejdig svensk med et par søgende øjne.

Der var "forbasket stiligt" i Arkadien.

Staldmesteren optrådte i elegant smoking og præsiderede som en feudal underkonge ved en charmant "tillställning". Det faldt ham ikke ind at spørge om Holsts ærinde, han var den uovertrufne, sirlige svenske vært, den fødte skånske adelsmand og kriger, som kun er en i denne verden.

Det var lidt svært for Holst at fremføre sit ærinde, og han gik da også en betydelig omvej. Han måtte tilstå, at det gjaldt Hugold, og Bror Sjöström gøs koldt ved tanken. Hugold betød altid penge ud af lommen, ganske vist betalte godskassen, men det ærgrede altid staldmesteren at trække på denne rummelige kasse i den anledning. Greven på Riddartofte havde ved en sådan lejlighed med større alvor end sædvanlig sagt til sin staldmester:

"Kære Bror – dine kvindfolk betaler jeg med fryd og glæde, selv har jeg ingen anden end min hjertefru, og de stakkels kvindfolk skal leve, at give dem er en adelspligt, som du besørger på Riddartofte, Bror min. For dine børn betaler jeg også, jeg har tro til dit afkom, men den slusk, din bror Hugold! Nej, nu skal det være slut."

Han vidste, at greven uvægerlig betalte.

Men staldmesteren holdt ikke af det. Holst tog derfor uhyre forsigtigt på det og fortalte, at han og en ven, der var ansat ved generalstaben, havde truffet Hugold i Nizza og der haft en transaktion med ham, som ganske vist var ubetydelig, men et papir var oprettet, som beroede hos Hugold, og som han ikke ville udlevere. Det drejede sig kun om en bagatel, og der var ikke tale om penge, men Holsts ven ønskede papiret udleveret, og det var umuligt at skaffe Hugolds adresse.

I Nizza var han ikke mere – det havde Holst erfaret ved henvendelse – og det var rigtigt nok. Da staldmesteren mærkede, at det ikke gjaldt penge, blev han noget beroliget og fortalte Holst, at han intet vidste om broderen, som var beklageligt på afveje, men at han havde truffet en nabo på Eslöf Station, der lejlighedsvis havde fortalt ham, at Hugold nu havde domicil i Venedig med en charmant pige, en lille juvel, som han passede svært på.

Staldmesteren trak på skulderen.

"Hugold er en slusk – men han er min broder, jeg har gjort for ham, hvad jeg kan, jeg kan ikke mere. Blot han nu ville holde sig fra Sverige og dø som en nogenlunde anstændig adelsmand. Mere tør jeg ikke håbe."

Holst sagde ikke noget, og staldmesteren fortsatte:

"De kender altså min broder Hugold."

"Nej," sagde Holst, "ikke personligt."

Staldmesteren tog et billede ned fra skrivebordet, en høj rank soldat, med smukke, regelmæssige træk og en stor lys knebelsbart.

"En rask knægt var han," sagde han med et suk. "Det er de fruentimre, der har ødelagt ham, og i synderlighed denne djævel Annie Bengtson, hvor i verden hun nu færdes."

Holst spurgte i en let tone, hvem Annie Bengtson var, og erfarede omtrent det samme, som Kurk havde fortalt ham.

"Tror De nu, det er forbi mellem dem," spurgte han forsigtigt.

"Det tror jeg," sagde staldmesteren bestemt. "I marts dette år tilskrev Hugold mig, at nu var det slut mellem dem. Han lovede mig at komme hertil, han var nogle dage i Helsingborg i en art

affære, men da jeg kom derhen, var han borte. Siden har jeg ikke hørt fra ham, men jeg kunne forstå, at med Annie var det forbi. Nå, så har han vel en anden. De djævels kvindfolk er vort køns fordærv."

Holst smilede; i det samme viste husnymfen sig med pousse cafeen, hun så helt værtindelig ud og bevægede sig med forførerisk ugenerthed i et tækkeligt kostume, der var afpasset i tilpas appetitvækkende stil.

Staldmesteren nikkede og tændte en uhyre lang cigar.

Holst bad om et kort med et par ord til Hugold til introduktion, om han skulle træffe ham, han lå på rejse til Venedig, og en hilsen ville han gerne bringe.

Det fik han med et suk og uden videre ceremonier. Det var ham klart, at om Hugold var der ikke stort mere at erfare, og han ledte derfor forsigtigt samtalen hen på Ankerkrones. Det var ham særlig om at gøre at erfare noget om den unge og hans forhold til Hugold.

Han følte sig for:

"Var Claes Ankerkrone ikke en god ven af Deres broder?" spurgte han.

"Af Hugold –" Staldmesteren så helt forfærdet ud. "Det har jeg aldrig hørt."

Han vidste altså intet. Det forekom Holst, at Sjöström var den første, der havde fortalt ham om den unge Ankerkrone, og han berørte dette.

Staldmesteren rystede på hovedet.

"Nej," sagde han. "Jeg ved nok, at Claes har haft en historie med en dame, som han et par års tid har flakket rundt med i

Frankrig, men jeg har aldrig hørt tale om, at Hugold havde været med der."

"Hvorledes endte da det?" spurgte Holst.

"Meget lidt romantisk," sagde staldmesteren, "som det altid ender med de pokkers kvindfolk. Claes papa, gubben Ankerkrone, måtte købe damen bort med Claes' kones penge, der nok skal være uudtømmelige. Det skete en gang i vinter eller vår, hed det sig. Damen rejste syd på, og gubben tog sønnen med sig til Italien, hvor der skal have været øm forsoning. Det siger nogle. Andre siger, at da det kom til stykket, rendte damen bort med en anden, og gamle Ankerkrone beholdt selv pengene, hvad der var yderst forstandigt, for han trænger til dem. Nå, det blev ordnet et sted i Danmark, og man taler ikke om det. Greven her har truffet Claes i Venedig for et par dage siden. Han var lige kommet med frue og børn, da Tage Falkenberg rejste gennem byen. Han skal have været meget hyggelig sammen med sin frue, og det kan jo godt være usandhed alt sammen. Gubben Ankerkrone er svært ilde lidt her i Skåne, og dog er han en charmant mand, og hans datter er nydelig – usædvanlig nydelig."

Holst nikkede.

"Jeg kender dem ganske godt. Det vil sige, jeg har truffet dem. Ritmesteren er en fortræffelig mand, en smuk mand."

"Kors," sagde staldmesteren og nippede til en maraschino med megen andagt.

Han ville åbenbart nødig tale om Ankerkrone, og han havde ganske glemt de indiskretioner, han ved første møde havde begået med hensyn til ritmesterens tidligere liv – eller han skøttede måske ikke om at komme ind på spørgsmålet.

Holst så lidt skarpt på ham under sænkede øjenlåg og spurgte i en let tone, om han troede ritmester Ankerkrone til nogen uhæderlig handling.

"Kors," sagde staldmesteren og tømte sin maraschino, "han er en adelsmand fuldt ud."

Men han ville ikke tale om ham, og konversationen skiftede emne. Den drejede sig væsentligt om de tre ting, staldmesteren forstod, heste, hunde og kvinder, Holst var tilhører, mens staldmesteren talte ustandseligt og morede sig kongeligt. Han fandt løjtnanten charmant, og de blev dus, inden husnymfen intervenerede og sørgede for, at hendes strenge husbond kom til blødt leje.

Næste morgen havde staldmesteren tømmermænd, og Holst rejste tilbage til København.

14

Da Holst kom tilbage til sit hjem i hovedstaden, fandt han foruden anden post et brev fra Ankerkrone, vedlagt en pakke papirer. Det lød således:

> Kære ven.
>
> Længe har jeg overvejet, om jeg burde skrive til dig, eller om jeg burde vente og se, om vore veje krydsedes. Vort bekendtskab er ungt, men du kan tro mig, når jeg siger dig, at jeg, som er en gammel mand, om ikke af år, så dog af sind, fordi livet har bøjet min ryg og trukket furer over min pande, aldrig har mødt nogen ungdom, der varmede mit hjerte som din. Selv har jeg fra min første ungdom tænkt mig livets herligste mål at efterlade mit navn, og hvad livet har lært mig, til den, der skulle tage den gerning op, som jeg ikke har kunnet fuldføre, at leve livet, som et menneske skal leve det. Min søn kan ikke tage dette op, fordi han står alt det fjernt, som står mit hjerte nær. Hos dig har jeg fundet så meget af det, jeg elsker, og så meget af det, jeg savner, og jeg holder mere af dig, end du kan tro og ane.
>
> Derfor skriver jeg til dig. Du sendte mig, uden at forstå det, et budskab, som du kaldte det, "fra hinsides graven", du kunne ikke have sendt mig tungere budskab, endda det ikke lød første gang for mig. Min ungdomsven Holger Kurk har fortalt mig om sit møde med dig. Jeg ved nu, at du kender

en del af de begivenheder, der knyttede min skæbne til hende, hvis lig de fandt i skovsøen hin dag. Du kender langt fra alle, *men hvad jeg her sender dig, vil berette dig om alt, hvad jeg kan sige.*

Jeg kendte hende straks den dag, de fandt hende. Du kunne måske kalde det svig, at jeg tav. Men jeg måtte tie om alt dette svundne, som du nu skal lære at kende, og du vil forstå, hvorfor jeg tav, da man larmede om mig for at få alt at vide og sprede det til tusinde ligegyldige og uvedkommende mennesker – ikke sandt?

Jeg tror aldrig, du når til bunds i denne sag. Jeg råder dig til ikke at opgive, det skal man ikke, jeg beder dig heller ikke om noget, fordi jeg stoler på dig. Hjælpe dig kan jeg ikke. Jeg er ikke heller rask mere, men skulle vore veje mødes, så søg mig som den jeg er

din faderlige ven

Arvid Ankerkrone.

Dette brev lå øverst i en pakke papirer, der øjensynlig med stor omhu var udsøgt af en større samling breve og aktstykker, der fortalte om alt, hvad der var sket mellem Annie og Ankerkrone.

Først i rækken lå et hefte med løse blade, på hvis omslag var skrevet med ritmesterens faste, sirlige hånd:

Af Arvid Ankerkrones dagbog.

Motto: Wie man Geld und Zeit verthan,
Zeigt das Bächlein lustig an.

(Goethe, Epigramme 1790).

Dagbogen var delt i korte afsnit, hvert af disse indledes med et citat af Goethes venetianske epigrammer. I flere af afsnittene var mesterens ord fra disse epigrammer flettet ind i teksten i oversættelse. Det var tydeligt, at Ankerkrone i sin ungdom havde været stærkt påvirket af denne digtning, ja, endog forsøgt at bygge sin dagbog over dens strofer. Men sært og skurrende havde livet grebet ind i dette digt og bøjet det mere og mere mod alvorsfuld prosa, til Ankerkrone havde lagt pennen bort med tunge bitre ord for at lukke sin dagbog for stedse.

Dens indhold var følgende:

Venedig, juli 1875.

An dem Meere ging ich und suchte mir Muscheln. In einer fand ich ein Perlchen. Es bleibt nun mir am Herzen verwahrt.

Seks og tyve år og i Venedig! – Sandelig, du store udødelige digter, jeg behøvede ikke dig for at vise mig vejen i den summende labyrint. Jeg har set Bajæ og fiskene og havet, som jeg har set Venedig og pølen og frøerne. Jeg sover ikke, jeg er lysvågen. "Hvilken kvinde jeg ønsker?" – I spørger mig, jeg har fundet hende, sådan som jeg ønsker hende – perlen i muslingen, som jeg vil bevare ved mit hjerte.

Julia Cassini –

"Ja, jeg forstår det så vel, det er mit legeme, der rejser, mens i den elskedes skød hviler bestandig min sjæl."

Kort sagt, jeg er forelsket, forelsket og ung, jeg er i Venedig.

Det er sommer, og varmen hviler trykkende over Marcuspladsen, mens vandet skvulper dovent i Canale Grande. Timevis lænet tilbage i gondolen, lader jeg mig føre forbi den elskedes hus. "Med den blidt gyngende vugge kan jeg ligne gondolen, kassen, der skærmer mod sol, er som en sort sarkofag. Og mellem vugge og grav ad livets kanal den mig fører, sorgløs drømmer jeg da, glidende let over vand." Jeg ved jo, hun kommer, og at når hun kommer, er hun min.

Hun lovede mig det første kys i Venedig, Venedig er hendes hjem, og der skal jeg søge hende, der skal jeg møde hende, når hun kommer.

Endnu er hun ikke kommet.

Så længe får jeg trøste mig med Venezia og Goethe.

Det er alligevel ikke let at vente. –

"Ellers agter jeg skarpt årets de skiftende tider, hilser den gryende vår, længes mod frugten i høst. Nu er mig sommeren lig vinter, der dækker med sne, Amors vingeslag har skabt mig den evige vår."

Julia er kommet.

"Sig mig, hvorledes du lever – jeg lever, var årene hundrede, og var de hundrede til, hver dag blot

blive som denne."

Store mester, hvis dejlige vers jeg tåbe har prøvet at gengive. Hav tak for det du var mig i disse dage.

Hav tak med dine egne ord.

"Træt var blevet mit sind, da stedse kun billeder så jeg, herlige skatte, den kunst, som ikkun Venedig bevarer, sådan bedårende lyst kalder dog også til hvile, efter et billed i liv søgte mit smægtende blik."

– Forlad mig, mester – nu prøver jeg at digte.

Paul Veronese har malt Julia dit billed en gang – men den glød i dit blik – Julia – ingen har malt.

Og dine læber, Julia – nu er drømmes virkelighed.

Den 14. juli 1875 gav i Venedig den ædle donna Julia Cassini Arvid Ankerkrone sin tro.

Småland, aug. 1881.

Oftmals hab' ich geirrt und habe mich wieder gefunden,
Aber glücklicher nie. Nun ist diess Mädchen mein Glück!
Ist auch dieses ein Irrthum, so schont mich, ihr klügeren
Götter,
Und benehmt mir ihn erst drüben am kalten Gestad.

Disse fire linjer fortæller alt. Jeg har fejlet, og først her i den grønne dejlige dal ved Lagan har jeg indset, hvori min fejl bestod. Jeg har elsket Julia, og i de første år af mit ægteskab troede jeg på lykke.

Men jeg har handlet uret i at ville plante sydens rose i nordens kolde jord. De første pust fra den ubarmhjertige nordenvind har isnet rosen. Julia har født mig en søn, og i dåben har jeg skænket ham navnet Claes, som er gammelt i min slægt. Julia har født mig andre børn, men de er døde, og med dem er det, som om hendes blod er udgydt. Bleg er min rose.

Julia er rejst mod syden, mod Venedig, hun bad mig ikke følge, jeg ønskede det ikke heller, for vore drømme er drømt til ende. Fem år er en lang drøm, og drømmen var sød.

Nu er den forbi.

"Jeg tog fejl – jeg har taget fejl før – jeg har set det, men jeg er aldrig blevet lykkeligere derved."

Nu hedder min lykke Annie. Hun er seksten år og tog sit bad i åen, da jeg så hende første gang. Nøgen stod hun ved busken, der drikker af åen, og da jeg trådte frem uden at ane, at hun stod der, løftede hun sit blik mod mig og lo. Skøn som Venus, der steg af havet, skjulte hun intet, fordi hun intet havde at dølge, og hendes blik lo mod mig, mens åens bølger krusedes om hendes fod.

Annie er datter af korporal Bengt, hun er født i Småland blandt lyng, blomster og blinkende søer. Og Annie er føjelig og god, som hun er blid og tålsom.

Annie er min elskerinde –

Cederskóld og Kurk har været på jagt i dag. Jeg jager ikke mere, jeg har stødt min fod. Nämdemanden ler, han ved, jeg går til åen for at fiske.

Annie er kyndig i at sætte snører, og fisken søger til hende. Annie fanger den let med legende hånd.

I morgen rejser jeg, og Annie følger mig.

Det kan ikke nytte at spørge, og hvorfor også det. Hvilken lykke skulle vel søge Annie i Småland.

Julia har sendt mig et brev. Hun spørger, om jeg kommer til Venedig.

Nej, jeg har kåret Annie – er *det* ej det rette, guder så skåner mig dog og lad mig forblive i troen – –

Sjælland, aug. 1882.

Arm und kleiderlos war, als ich sie geworben, das
Mädchen,
Damals gefiel sie mir nackt, wie sie mir jetzt noch gefällt.

Det er bøgene i de danske skove nord for Hamlets by, der hvisker deres stille sprog i vore øren. Annie er mig en god og kærlig kvinde, og dagene går så lindt og let under kys og sol. Den store eros er det ikke – men –

Jeg har ikke glemt Julia. Dag efter dag synes det, som dukkede hendes billede klarere frem for mig – men disse dage tilhører Annie.

Der ligger oppe i skovbrynet en ensom lille sø, hvor vi gerne dvæler, Annie og jeg. Tæt kranset af

skoven ligger den der som et lille blankt skjold mellem blomstrende hæge og tjørne. Vi sidder på roden af en vindfældet bøg, hvor søen skærer sig ind under skrænten, der støttes af røddernes fletværk. Det sted elsker vi begge.

Annie er bedrøvet og bange. Hun bøjer tit sit hoved mod min skulder og hvisker: Arvid, jeg er så angst, du vil forlade mig for at drage til hende. Sig, at du vil det, og jeg skal glide ganske stille ned i søen med mit ufødte barn – ganske stille, for at du kan gå din vej til hende, som har ret over dig.

Så svarer jeg: Annie – ingen har ret over mig uden den, jeg kårer.

Så kysser hun mig med tårer, – Annie, der steg op til mig af vandet den lyse sommerdag i Småland, – og langsomt drager jeg hende bort fra brinken.

Men stundom føler jeg mig tung i sindet, når folkene kommer hjem fra arbejde, og deres skænden lyder i gården.

Så tænker jeg på mesterens ord.

Hvorfor skriger dog folket og larmer, det vil have føden, børn vil det avle og sørge for føden til dem. Mærk dig, vandrer, det, og gør du derhjemme det samme; menneske, gør hvad du vil, du driver det aldrig til mere.

Gammalstorp, okt. 1882.

Eine Liebe hatt' Ich, sie war mir lieber als Alles!
Aber ich hab' sie nicht mehr! Schweig, und ertrag den
Verlust!

Jeg er alligevel soldat. Når teltene brydes af, og signaltrompeten lyder, slår hjertet frit og let i mit bryst, og jeg tøjler min sortbrune Flora, der danser under mig over sandede veje. Så går den henover landet, mens Ljunggren, min brave vagtmester, rider tavs bag mig, til vi når gården, hvor hans kvinde og de krøllede unger vifter til ham. Vi rider undertiden derind og drikker et glas mælk, mens jeg klapper hans lille lyshårede Johanne, hvis klare blå øjne ler til mig.

Så går det videre over stok og sten.

Annie er borte – Julia er endnu i Venedig.

Hvad kymrer jeg mig om Annie og Julia nu.

Jeg er alligevel soldat, og nu går det mod lejren, jeg har ikke mere tanker for kælne lege, og vennerne venter.

Både Cedersköld og min brave Kurk, som jeg har forsømt så skammeligt, fordi jeg drømte med Annie. – Hvorfor mon hun forlod mig?

"Var jeg huslig og viv, og havde jeg, hvad jeg behøved, ville jeg trofast og glad kysse og klappe min mand, sådant vrænged' i sang en simpel tøs i Venedig, sangen lød som en bøn, og frommere ej jeg har hørt."

Nu går det mod lejren – hvem tænker så på kvindfolk?

Venedig, maj 1883.

Und so tändelt' ich mir, von allen Freunden geschieden,
In der neptunischen Stadt Tage wie Stunden hinweg.
Alles was ich erfuhr, ich würzt'es mit süsser Erinnrung
Würtzt'es mit Hoffnung; sie sind lieblichste Würzen der Welt.

Atter i Venedig – men dog ved det første blik hvor forandret – mest dog jeg selv. Kun 8 år er rundet, siden jeg gæstede dig, Venedig – kun 8 år, og hvad er ikke sket siden da.

Jeg søger ikke min kærligheds første lyse dage, dens strålende nætter, Julia har bedt mig komme, og jeg kommer.

Men jeg venter intet – jeg håber intet – det er en pilgrimsfart til hellige steder – – –

Jeg drømmer, men aldrig drømte jeg lifligere drøm. Julia er min egen, og min ungdom lever, lever et nyt liv efter en dvale, jeg troede var døden. Jeg plantede sydens rose i den kolde jordbund, som er mit hjemlands, og rosen trivedes ikke, dens hoved bøjedes, og dens blade visnede. Nu har den drukket duggen af sin moderjord, nu folder dens kronblade sig mod solen, nu smiler den rødere end før, og dens duft stiger mod den lette luft. Julia, jeg elsker dig nu, elsker dig varmere, end jeg elskede dig nogen tid. Du er Venezias rose, min dejlige, du er den ene. Og du smiler, du spørger ikke, du ved, at din kærlighed er alt, den tvivler ikke, fordi den

ikke ser, den spørger ikke, fordi den ikke hører. Nu begynder livet af ny.

"Jeg har dig elsket tilforn, brændende hed i begær, elskede hører du, tro og betro dig til mig."

Fra den dag og time er jeg Julias og kun Julias, alt andet skal være glemt, alt andet.

Navnet også – alt.

Minderne vokser fra hver sten, fra hvert billed og hvisker om mig de samme søde sagn som i svundne dage.

Julia du –

Men vi vil dvæle i Venedig – dvæle længe, evigt om du vil, og jeg vil berede min rose en urtegård, hvor vinden ikke kysser dens bæger med slud, hvor duggen falder mildt og sødt, og hvor solen kærtegner den.

Om du vil det så.

Her skal du føde mig et barn, som skal være vor kærligheds barn, en datter, der skal bære dit navn, eller nej – dit navn skal kun du bære. Og ingen anden.

Venedig er mig mindets og håbets stad. Mindet og håbet er du.

Verona, marts 1884.

Widerfahre dir, was dir auch will, du wächsender Liebling
–
Liebe bildete dich; werde dir Liebe zu Theil!

Julia har født mig en datter, i dåben fik hun moderens navn, men vi har besluttet, at hun skal kaldes Ulla. For der er kun en Julia. Når Julia atter er rask, rejser vi til Capri og Palermo, og ved sommertid vender vi hjem til Gammalstorp, mens solen skinner. Posten er en fortrædelig ting – den har bragt mig brev fra Annie.

Annie var et navn – Annie er glemt.

Men brevene kræver at mindes. Jeg har bedt Holger Kurk sørge for Annie og hendes barn. Jeg siger hendes barn. Jeg har børn, men de er Julias. En elskerinde bør ikke føde børn. Børn bør kun avles ved arnen.

Annie vil jeg ikke se mere, ikke heller hendes barn. Det har vel ingen nød, det er avlet i elskov – men det var elskov, der svandt – en spøg.

Es sei, Liebchen, des Scherzes genug!

Gammalstorp, marts 1885.

Wundern kann es mich nicht, dasz Menschen die Hunde so lieben,
Denn ein erbärmlicher Schuft ist, wie der Mensch, so der Hund.

Vi var tre fra de unge år: Kurk, Cedersköld og jeg. Vore fædre var venner, og vi legede vor barndoms lege sammen. Vi voksede op sammen, og vor uddannelse har vi fået under samme tag. Ville nogen spurgt mig, hvem af de to, der stod mit hjerte nærmest, ville jeg ikke have kunnet svare. For jeg satte dem begge lige højt.

Og nu. Jeg skriver fordi jeg en gang har betroet disse ting til papiret, for en gang om mange år atter at se, hvad jeg følte, for at min dreng en gang kan lære sin faders skæbne at kende, ærlig og sand, som den mødte ham i livet. Men hvert pennestrøg er en rift i et åbent sår.

Annie har talt. Hun var rejst til Småland til sin fader, og derfra har hun skrevet til Julia og fortalt hende alt. Julia vil tilgive, det føler jeg, men vi talte ikke derom, og Julia var syg. Jeg følte mig bedrøvet. Ikke fordi jeg angrede, jeg fulgte en røst i mig, som talte den gang og som nu tier. Men det smertede mig, at Julia led. Hun forstod ikke, hvor uendelig højt min kærlighed til hende stod over min elskov til Annie.

Og jeg kunne ikke sige hende det, for man kan tale til en kvinde om sin kærlighed til hende, man kan ikke, endda kun med et ord, berøre en venlig følelse for en anden, endsige elskov.

Høsten gik, og den var tung og mørk. Jeg ville rejse mod syd, men Julia ville ikke. –

Julia var skønnere end nogensinde før, men hun ville ikke se mig. –

Så kom vinteren og med vinteren fester, hvor Julia strålede som en dronning blandt alle terner små.

Hun var venlig mod mig igen, men min drøm kom hun ikke i møde. Jeg ville vente og håbe. Så skete det.

Jeg troede det ikke, jeg ville ikke tro det, men jeg kunne ikke tvivle.

(Mellem dagbogens blade lå et gulnet brev med Annies håndskrift.)

Kristianstad, 20. marts 1885.

Arvid Ankerkrone.
Du har voldet mig sorg og fortræd mere end nogen kan bære, men for mit barns skyld har jeg båret det troligt. Jeg skriver mit barn, for du siger, at barnet er ikke dit, og det er vel muligt, for jeg har kendt andre end dig også den gang – det siger du jo til Cederskӧld, og det er vel også sandt, for jeg har kendt ham også. Og nu har jeg kun ham at trøste mig til, for dine penge vil jeg ikke eje eller have. Og Cederskӧld vil sørge både for mig og barnet.

Mellem os er det jo alt forbi, for det vil du jo, du elsker jo din kone over alt i verden. Og hun vel også dig, skønt jeg har syntes, det var ret og rigtigt at vise hende, hvordan du var, og hvad en kvinde kan stole på dig i sin nød, trods dine ord og forsikringer, som du aldrig mener. Men hun har jo ikke noget at lade dig høre, for I fine folk er ikke bedre end en pige som mig – for vi er jo alle lige for Vorherre og syndere alle sammen.

Men ret skal være ret alligevel.

Og det siger jeg dig, at du kan håne mig og forlade mig og støde mig bort, så meget du vil, for jeg har Cederskӧld, men din fine frue, som du

elsker, og som skal være så stolt, skal ikke berøve mig mit det sidste og eneste.

Og nu ved jeg, at din kone er kæreste med Cederskjöld, og de mødes både det ene sted og det andet, og tror du mig ikke, kan du få vished for det, når du ønsker.

Og det, siger jeg dig, er ikke ret og rigtigt, for når en kvinde er gift og har børn, så er det ikke som med en anden en, der har sin nød.

Og du har din kone, som hun har dig, det vil jeg sige dig.

Annie Bengtson.

P.S. Vil du ikke tro mig, kan du komme selv og få syn for sagen næste mandag kl. 8 aften i Vestergaden hos madam Engström. – –

Jeg har dræbt min hustru –

Ikke med min hånd, for jeg tror ikke, jeg kunne løfte hånd mod Julia, men jeg er skyld i, at hun døde, og jeg bærer den skyld til mit livs sidste dag, ja udover den, om noget udover findes.

Jeg gav Julia brevet og spurgte: Er det sandt?

Og hun svarede ja.

Så ville jeg gå – jeg havde kun et at gøre, at hævne min ære, og det ville jeg gøre i den time, hvor jeg erfarede min skam.

Hun bad mig blive og sagde mig, at skylden var hendes og hendes alene. Men hun havde ret til at

handle som hun havde handlet, samme ret som jeg.

Jeg svarede hende dertil, at her var ikke spørgsmålet ret eller ikke ret. Min hustrus ære var min ære, mit hus' ære og mine børns ære, og dens hævner var jeg.

Så smilede hun og lagde sin arm om min hals og sagde, at det var ikke sandt. Hun havde kun villet hævne sig, kun villet prøve mig, og det var alt aftalt spil. Nu var jeg straffet nok, og nu ville hun tilgive mig.

Jeg troede hende ikke.

Så bad hun mig vente og kalde de to til for af deres mund at erfare, hvad jeg ikke ville tro, når hun sagde det.

Det var den tungeste tid i mit liv, de dage der gik, for Cederskföld var da bortrejst, og Annie var i Christiansstad.

Men dagen kom, og jeg lod de to kalde.

Cederskföld, der i så mange år havde været min ven, nægtede at tale, og Annie lo i bitter hån og sagde, at det var sandt, det hun havde skrevet.

Julia græd, og jeg troede hende ikke.

Så kom natten, og hun tryglede mig om at tro hende, men hvor kunne jeg tro den, der havde forrådt mig? Hun sagde, hun ville dø, om jeg tvivlede.

Og jeg tvivlede endda.

Så døde Julia natten den 27. marts 1885 for sin egen hånd.

Jeg begravede hende, men begræd hende ikke.

Jeg svor at leve alene for mine børn, og den dag døde smilet på mine læber, og jeg blev en gammel mand.

Jeg svor endnu en ed: at hævne den vanære, der var bragt over mit hus, og den ed vil jeg holde.

– – – Her slutter min dagbog, eller rettere de optegnelser, der oprindelig havde været bestemt til at danne min dagbog, men som livets alvor har afbrudt. En mand kan ikke skrive sin sorg ned; til hvad nytte, til hvad nytte! Tie! – og tal kun, hvor ordet handler. – – –

Vedføjet lå tre breve til Holger Kurk, der talte om det, hvorom dagbogen tav. De var øjensynligt udvalgt af mange, men hver et af dem kastede det skarpeste lys over en handling.

Vintschgau "Neuspondinig",
d. 12. aug. 1886.

Kære Holger.

Jeg skriver fra Tyrol, fra Stilfserjoch, hvor jeg bor i en gæstgivergård af det navn Neuspondinig ikke langt fra det høje punkt Ferdinandshöhe. Du ved, hvorfor jeg rejste, og jeg skriver dette for at meddele dig, at mit hverv er fuldbragt.

Cedersköld er død.

Det gik ikke, som jeg havde ventet, og det var vel en højere vilje, om sådan højere vilje er, der bestemte det anderledes. Jeg holdt af ham, som jeg holdt af dig; hvad det vil sige, ved du selv. Han brød vort venskab og handlede ilde mod mig. Jeg svor at finde hans vej og kræve ham til ansvar; jeg fandt ham her på dette sted døende, og han døde uden at tale.

Han var ankommet hertil fra Trafoi, hvortil jeg havde fulgt hans spor. Han ville skyde genvej til fods og styrtede ned i en bæk, der kaldes Klammbach.

Han var ynkelig at se, brystkassen var knust og hovedet stærkt læderet. Han åndede svagt, da jeg så ham, men han døde, ikke ti minutter efter min ankomst.

Jeg tænker endnu, om jeg havde truffet ham ved Franzenshöhe, hvor ulykken skete, så havde jeg sikkert nu stået anklaget for assiseretten i Bozen. Jeg kunne have slynget Cedersköld i hvilken som helst afgrund i denne verden.

Nu er han død, og jeg har ikke dræbt ham i kamp. Jeg ville ønske, jeg havde, for siden Julia døde, har hver blodsdråbe i mig krævet hans død, og jeg har forfulgt ham som hans onde skæbne.

Annie har forladt ham; jeg ser af et brev, der findes mellem hans efterladenskaber, at hun har fundet en ven i Wien. Annie er skabt til glædespige, det bliver hendes lod. Hun bedrog

mig, da jeg elskede hende, hun bedrog også Cederskjöld og løj for os begge.

Stakkels korporal Bengt! Mig troede han, og mens jeg drog mod syd for at se Venedig og Julia, forsøgte han at hævne sin datters ære ved at dræbe Cederskjöld. Om barnet er mit eller Cederskjölds ved jeg ikke, men det skal ikke lide nød; det har sit forblivende med de trufne bestemmelser. Ikke et ord talte Cederskjöld, men jeg tror han kendte mig, og det giver mig nogen trøst. Jeg har aldrig troet, jeg kunne se et menneske lide og føle trøst derved. Men det gjorde jeg. Jeg har ladet ham begrave. Han ejede intet, i hvert fald kun lidt.

Nu er han død, og hans navn skal ikke nævnes mellem os mere. Han fandt døden den 6. aug. 1886 ved nedstyrtning mellem Ferdinandshöhe og Trafoi. Kusken, der kørte for ham, så ikke, hvorledes ulykken skete, og intet menneske vil nogensinde erfare, hvorledes det gik til.

Nu vender jeg hjem til børnene. Deres opdragelse er nu det, hvorfor jeg lever. Broderlig hilsen.

Din Arvid.

Malmø, den 10. april 1898.

Kære Holger!

Du skriver til mig, at Annies barn er dødt. Annie har skrevet mig til og søgt mig. Jeg svarer ikke. Annie har jeg holdt af, da jeg så hende første gang.

Du vil måske bebrejde mig denne elskov, det kan man gøre bagefter. Jeg tror, at jeg handlede ret, fordi livet byder så lidt solskin, og vi mennesker bør søge solskin. Nå, jeg vil ikke præke denne lære, og det ville også være dumt. Nu er jeg ændret i meget. Handlede jeg uret, har jeg måttet bære "straffen". Jeg tror ikke på straf, men jeg tror på hævn. Al straf er hævn, og hævn kan tilfredsstille, det har jeg selv følt *en* gang i mit liv.

At barnet er dødt er kun godt, Annie fortjener intet barn, og på hendes omvendelse, som du kalder den, tror jeg ikke. En mand kan elske mange kvinder og dog ikke præges af denne elskov, en kvinde, der elsker mange mænd, er og bliver en skøge. Så får I lære nok så meget det modsatte og præke jer moral eller umoral nok så ivrigt.

Jeg er en junker fra fødslen, og min moral er junkerens moral, den bliver ikke anderledes. Det er slet ikke praktiske hensyn, slet ikke samfundet, jeg vil bevare, det er slet og ret min soldatermoral, der vist, når alt kommer til alt, ikke er nogen moral. Skøgen har jeg glemt, og hendes barn kendtes jeg ikke ved, da det levede, agter ej heller at græde ved dets båre.

Begrav det og lad hende få nogle penge, det er vist det, hun trænger til.

Din Arvid.

Paris, den 25. december 1899.

Kære Holger.
Glædelig jul – du har vel undret dig over, at jeg ikke tilbragte julen sammen med Ulla i Lausanne. Det var tilfældigt; vi havde besluttet, at hun skulle komme hertil, men ondt vejrlig og togstandsning krydsede vore planer. Claes og hans hustru er på Sicilien, hvedebrødsdagene varer vel endnu i 14 dage, skønt Claes' giftermål huer mig ikke, hun er for rig og for lidt smuk. Gud være lovet, Ulla er fattig, så spares hun for de skuffelser. – I morgen må Ulla vel komme.

Juleaften tilbragte jeg her i selskab med en kvinde – Annie. Jeg drev ned ad boulevarderne ved aftentide for at se julen i Paris. Da mødte jeg hende og kendte hende straks. Det lod, som om hun led nød, hun så fattig ud. Du ved, jeg tror, alt i verden har sin bestemmelse, og jeg standsede hende og spurgte hende, om hun ville tilbringe juleaften sammen med mig. Jeg ved ikke, hvorfor jeg gjorde det, men nu, da det er sket, fortryder jeg det ikke. Det var den besynderligste juleaften, jeg har tilbragt.

Annie er gået fra hånd til hånd, men hun er endnu meget smuk. Sjöström har forladt hende, siger hun, han er, hvad jeg altid har sagt, en slet knægt, der sikkert har levet af Annies venner. Vi talte ikke om barnet, hun forsøgte derpå, men jeg afviste det. Jeg anerkendte ikke det barn som mit. Jeg har elsket hende. Den gang anede jeg ikke, at

hun var hans elskerinde samtidig med, at hun var min. Men hun var sulten, og jeg gav hende et fyrsteligt måltid i Cafe de la Paix. Jeg tror virkelig, hun begyndte at håbe på, at gamle dage ville oprinde påny, og jeg vil ikke nægte, at jeg bestyrkede hende i troen og håbet. Jeg ville, hun skulle tale om det eneste, der endnu den dag i dag af alt, hvad fortiden gemmer, står min hu nær.

Om Julia.

Hun talte, men hun sagde kun, hvad hun sagde den gang, og jeg får vel tro hende. Hun siger, at hun hadede Julia, fordi jeg elskede hende. Det er vel sandt. Hun siger, at hun hadede Cedersköld, og at hun blev hans elskerinde, fordi jeg sveg hende. Det er vitterligt usandt, men kvinder, der lyver, lyver med hele deres sjæl og tror deres egne løgne. Selv lyver jeg sjældent – kun én gang har jeg løjet for dig, som du her vil se. Det blev silde, og jeg fulgte Annie til hendes hjem, et tarveligt kvistværelse i en bydel, jeg ikke kender.

Hvorfor jeg gjorde det, ved jeg ikke, men der var faret noget af en djævel i mig den hellige julenat. Jeg kan være ond, og jeg var det. Jeg fortalte Annie, mens hun hvilede i mine arme, hvorledes en mand døde, der den 6. aug. 1886 gik vejen over Stilfserjoch fra Trafoi.

Annie, du og jeg er vel de eneste, der endnu mindes den mand, hvis ben smuldres på en lille kirkegård i Tyrol. Jeg fortalte Annie noget mere,

end jeg har fortalt nogen anden, og end jeg nogensinde vil fortælle nogen anden. Hun stivnede i rædsel, og jeg glemmer sent hendes blik. Hun talte kun lidt, og jeg tror, hendes håb om fornyelsen af gamle dage blegnede under min fortælling.

Om Julias blod kommer over mit hoved, ved jeg ikke, Cederskölds kommer over hans og ingen andens. Om jeg stod på vejen ved Ferdinandshöhe den dag i dag, jeg tvang ham atter at vove springet og æske den gudsdom, der skulle sige, om han var skyldig eller uskyldig. Det sagde jeg Annie den julenat. Nu ved også du, hvorledes det gik til. Gem det og glem det.

Din Arvid.

Endelig fandtes vedlagt brevene et aktstykke, som Holst genkendte, det var Annies brev til Ankerkrone, som han selv havde sendt. Hans billet fandtes vedhæftet. En hilsen fra hinsides graven. Annies brev lød:

Min eneste ven.

Du får tro mig, om du vil, jeg har aldrig elsket andre end dig, det sværger jeg for Gud Faders ansigt, om jeg dør i denne nat, som jeg tror, for jeg er meget syg. Men lever jeg, så skal dette brev sendes til et sikkert sted, og min gamle moder skal forvare det og sende dig det, om jeg dør før hun. Jeg har aldrig elsket andre end dig – aldrig. At

Cedersköld har forført mig er vist og sandt, men jeg var ung og elskede ham ikke, men dig elskede jeg og barnet var dit, det var det, for det fødtes, mens vi var sammen, og havde været sammen længe i de lykkeligste dage af mit liv, og det ved du godt.

Det var dit. Men så blev du ond imod mig og ville ikke skilles fra din hustru, som du ikke elskede den gang, og så ville jeg forlade dig for at se, om du ikke ville vende tilbage, men det ville du ikke, og du rejste til din hustru, som du ingen ret havde til, for hende havde du forladt, og det var mig, der var din elskede og havde født dig et barn med smerte.

Jeg skrev til din hustru og talte med hende og sagde, at du elskede mig før nu, og hun blev bleg og ville ikke tro det, men jeg havde barnet med, og hun kunne se, at det lignede dig, som det også gjorde, hvad der beviser, at det var dit barn. Og hun talte så meget til mig og var bedrøvet, for hun var vist nok god, men jeg hadede hende, fordi hun elskede dig, og fordi du havde svigtet mig. Men hun ville ikke forlade dig, og så var det noget efter, at hun lod mig kalde og sagde, at hun ville straffe dig, for jeg havde ladet, som jeg var bedrøvet, og hun var god imod mig, men det gjorde mig kun ond, fordi jeg kunne se, hun frygtede mig.

Og så var det, jeg sagde til hende, at hun skulle sige det med Cedersköld, og han gjorde, hvad jeg

ville, for han var en nar efter mig, men ham brød jeg mig ikke om.

Og så skrev jeg til dig.

Men bagefter sagde jeg, at jeg havde talt sandhed, og det var ikke sandt, for Cedersköld har aldrig været din kones elsker, men jeg gjorde det for at hævne mig. Jeg ville have fortalt dig det i Paris, men så var det, at du fortalte mig, at du havde slået Cedersköld ihjel, og så blev jeg bange for, at du skulle slå mig ihjel, og så turde jeg ikke sige det.

Men det er sandt, og har du både slået din kone ihjel og Cedersköld, så er det Guds straf, fordi du har bedraget mig og forladt vort barn, som Vorherre har taget til sig, og som du ikke en gang ville svare mig på, da jeg skrev så rørende til dig, om den gang det døde. Se det vil jeg skrive til dig, og det skal du vide, hvis jeg dør, for at dine onde gerninger kan være bekendt for dig, og det er alt sammen straf fra Vorherre.

Nu vil jeg ikke skrive mere, for jeg er meget syg, men nu ved du det alt sammen, og at jeg aldrig har elsket andre end dig, Arvid Ankerkrone.

Din ulykkelige elskede

Annie.

15

Foruden den betydningsfulde post fra Ankerkrone forefandt Holst et kort brev fra Helsingør, der lød således:

> Hr. løjtnant Eigil Holst,
> overbetjent ved Københavns politi.
>
> Efter hr. løjtnantens bortrejse har jeg skaffet mig underretning om, at den herre, der den 27. marts d.å. logerede på jernbanehotellet sammen med den dame, der kaldte sig fru Gorin, var en svensk officer, af et dårligt rygte ved navn Hugold Sjöström. Jeg har ligeledes erfaret, at han samme dags middag hos vognmand Larsen, Stengade, har lejet et køretøj og ladet sig befordre til Esrom, og det har undret kusken og vognmanden, at han lod vognen køre tom tilbage. Andet har jeg ikke kunnet erfare.
>
> Med dyb højagtelse ærbødigst
>
> *Jens Petersen Stub,*
> kelner.

Dette brev gav Holst anledning til at foretage endnu en rekognosceringstur til stedet, hvor liget var fundet, og egnen derom, såvel som et fornyet besøg i Helsingør. Det var udover vognmandens udsagn dog ikke væsentlig nyt, der fremkom, navnlig var der på Esromegnen slet ingen, der havde lagt mærke til parret.

Holst besluttede sig til at søge sin direkte foresatte i hovedstaden og afgive en udførlig rapport over det oplyste, dog

undlod han at berøre de enkelte omstændigheder, der havde forbindelse med familien Ankerkrone. Han lagde stor vægt på, at eftersøgelsen og arrestationen af Sjöström foregik på grundlag af falskneriet, og at sigtelsen for mordet blev det subsidiære, derved gjordes det lettere at holde sagen skjult. Mordet og ligfundet i mergelgraven var glemt, som alt avisstof glemmes hurtigt og grundigt.

Holst var ikke af de politimænd, der straks former en mulighed til en kompromitterende sigtelse. Han søgte ikke anerkendelse som den, der rask griber til, og han lod roligt sine kolleger påstå, at det var heldet og tilfældet, der stod ham bi, men hans foresatte vidste, at det var hans udholdende, stilfærdige benyttelse af tilfældet, der var hans styrke, og at han som få forstod lydløst at følge et spor.

Holst traf i en fart forberedelser til rejsen, han ville søge Sjöström i Venedig, foranledige ham anholdt og transporteret til Danmark, men dernæst ville han søge Ankerkrone, og så skulle ritmesteren tale, og tale ud.

Anden bog

Venezia

1

Det var først i juli, da Eigil Holst ankom til lagunernes by, Adriaterhavets dronning, det eneste Venezia. Klokken var elleve om aftenen, det var månelyst og stjerneklart, ganske stille. Toget rullede hen over den lange stensatte dæmning, der forbinder lagunebyen med fastlandet. Holst bøjede sig ud ad vinduet. Han så i det fjerne lysene blinke, men så forsvandt de, og så langt øjet rakte, så han kun havets blanke flade, hvori himlen spejlede sig blank og blå. Med et ryk standsede toget, waggondørene sloges op, en forvirret råben og støjen lød fra den overdækkede hal, og Holst sprang ud, ledsaget af en ung rejsefælle, en tysk doktor ved navn Braun, med hvem han havde stiftet bekendtskab på rejsen fra München.

De fulgtes ad og værgede sig mandeligt mod de talrige dragere, der tilbød deres tjeneste. Tyskeren var kendt med forholdene, han gik rask foran Holst, og snart stod de udenfor stationsbygningen, hvor lysene brændte så underlig dæmpet, og hvor der var ganske stille.

Venedig modtager sine gæster anderledes end nogen anden europæisk by. Her er ingen råbende droskekuske, ingen rullende omnibusser, ingen elektriske sporvogne, der glider som bevægelige lyshav over en menneskefyldt plads. Her er ingen strålende cafeer, ingen oplyste butiksvinduer, intet bølgende liv, intet pust fra storstaden, der ånder ved nat, og hvor kerter flimrer fra hver en vrå.

Der er så underlig stille. Ikke en lyd af en rullende vogn, ingen støj af hvæsende maskiner, kun vandets sukken mod kajen og dæmpet åreslag fra de slanke sorte gondoler, der glider

frem af natten med et gulnende blus, lydløst, med et blinkende kølvand i følge.

Holst og Braun tog plads i en gondol, og Braun nævnede hotellets navn – Bauer Grünewald, det sted, hvor de fleste tyskere søger hen. Gondolen gled lydløst fra kajen og tværs over Canale Grande ind i et net af krogede kanalgader, mellem hvide og gule huse med lukkede skodder. Den dybeste stilhed sænkede sig over farten. De to rejsende sad tavse, mens deres øjne søgte hen over vandet mod de fugtige mure, hvor kølvandet sukkede. Stille gled de forbi husene. Så vendte gondolen brat om et hjørne, gondolieren udstødte et kort dumpt enstavelsesord, og forbi den gled en anden gondol, hvis gule lygte et sekund kastede sit matte skær over vandet og den sorte stævn på deres båd, der med sin brede takkede snabel pegede fremad som stævnen på et vikingeskib. Gondolen krængede let over og rejste sig atter i fart ad en ny gade lig den første, stille og øde. Den natlige fart greb Holst mægtigt. Han så hen for sig – det var som en eventyrfart i et ukendt land, hvor bølgen hviskede de sælsomste eventyr, fortalte om hundreder af år, om en by, hvis magt var stor, men hvis gader var tavse, hvis sælsomme frasagn voksede frem, ikke af mulde, ikke med rod i det faste land, men som slyngplanter og sære tangarter fra en dyb bund, hvor vandet udviskede hvert spor, hvor alt var svøbt i tavshedens dybeste dække.

Så gled gondolen ud i Canale Grande. Livet steg, båd efter båd mødte dem, mens de gled forbi de høje, mørke paladser med de svære pæle, hvis knapper, formede som dragehoveder, fortalte om deres ejeres storhed, på hvis brede marmortrapper Venedigs store havde trådt, hvor rigers skæbne var afgjort, hvor

blomsterguirlander havde vajet for havbrisen og gule kerter flakket i natten, når de små sov og de store vågede og spandt deres rænker.

Hist og her stod et vindue åbent, lysklædte skikkelser bøjede sig ud over marmoraltanen, og der klang musik fra høje sale, hvor lysene glimtede i slebne glaslysekroner og kastede et blankt skær ud over kanalen. Så lød et kort fløjt, og en hvæsende damper arbejdede sig op ad den vuggende gade, skar som en flænge i drømmen om svundne dage og slog med skovlen det stille vand, så gondolen svajede hid og did, mens skummet slog over stævnen.

Så drejede den atter ind i de smalle kanalgader, det samme dæmpede råb lød, det samme stille møde, de samme døde huse og årens dumpe slag i det mørke vand. Sagte gled farten gennem natten, sagte løftedes sløret over den sovende by, så standsede gondolen med et ryk ved en smal trappe. En skarp stemme rev Holst og hans ledsager ud af deres drømme.

"Zwei Zimmer – vierter Stock."

Og de stod atter i karavanseraiet, midt i et af det 20. århundredes hoteller, mellem kufferter, kasser, gas og telefoner, mens duften af mad slog imod dem, og klokkerne kimede og kaldte.

Kjoleklædte kelnere sprang ad tæppebelagte trapper.

Hotel Bauer Grünewald.

Holst fik et værelse på fjerde sal og fandt sig atter til rette i den afbrudte drøm. Han åbnede vinduet og så ud over kanalen, tag ved tag med sære tilbygninger, underligt kantede skorstene på de flade tage, underligt fremspringende mure og gesimser og dybt nede vandet, der sukkede.

Henad kanalen gled en båd med musik. En guitar, en violin og mandsstemmer sang de sære, vuggende melodier, der steg op til ham i nattens stilhed – tunge, dæmpede, stundom bævende, stundom fulde af ild og som klemtende klokker, bud fra fremmede lande, sang om elskov, om suk og sorg, mens årerne plaskede.

Han så op mod himlen, hvor stjernerne blinkede så uendelig tæt, ligesom knugede ham med tilværelsens stumme, uløselige gåde.

Hvem er du? – Hvem er du? – Han følte sig så fremmed for sig selv, grebet af en ubetvingelig rædsel, mens stjernerne spurgte – hvem er du? – hvem er du? –

Han levede – og dog syntes han, det var slet ikke ham selv. Han gøs og trådte et skridt tilbage i det langagtige firkantede rum, hvor loftet hang så lavt, og hvor det sukkede i hver krog, som havde talløse slægter hvisket deres lønligste hemmeligheder til de tavse vægge.

Han var i Venedig, drømmenes tavse by.

Holst mødtes med sin rejsefælle i restaurationen. Køkkenet var fransk, hverken værre eller bedre end på de fleste europæiske hoteller. I den aflange sal summede det fra gæster, der talte alle verdens sprog, mens opvartningen, kjoleklædt og ilfærdig, krydsedes over gulvet med de dampende fade og vinen i de snoede foglietter og de langhalsede tyske flasker. Dr. Braun hævede sit glas:

"Velkommen i Venedig og tak for rejseselskabet."

Holst smilede. Han havde været heldig med sit selskab. Dr. Braun var en ung tysk lærd, der studerede kunst og havde set sig vidt om i verden. I København havde han tilbragt flere år

som gæst hos en stor dansk mæcen og fabrikant, i hvis store samling han havde virket ved opstilling og katalogiseren af indkøbte udenlandske kunstværker. Han var en ægte bayrer, med sydtyskerens livfulde væsen, fuld af spøg, men ofte underlig tavs. Holst havde ganske vundet hans hjerte på turen, hvor rejseselskabet havde bestået af et par mellemtyske handelsrejsende af den internationale, forskrækkelige haussirertype, hvis banale snak og zünftige historier havde ærgret Holst og doktoren i lige høj grad. I Bozen havde de fundet hinanden ret, og resten af turen havde de tilbragt i livlig samtale om det skønne og store og om det forjættede land – Venezia. Måltidet var hurtigt til ende, og ad de krogede, snævre gader fulgtes de til stedet, der drager og kalder, det sted, hvorhen alle iler – den evigt uforlignelige Marcusplads.

Gennem en bue i procuratiernes søjlegang trådte de ud på pladsen, der lå hvid som dækket af sne i det skarpe, klare måneskin. Kun en enkelt vandrer gled hen over den, den tilhørte natten – ikke den tunge, sukkende nat, der bredte sit dække over de tavse kanaler, men måneskinsnatten, hvor stenene bades i stråler, hvor drømmene tager deres lette fart for i den lyse stilhed at bæve i den flimrende hvide glans i anelsesfuld længsel.

Der lægger sig ikke tyngsel over sindet, når månen lyser over Marcuspladsen. Det er ikke dybden i dette skønhedsvæld, der tvinger til at bøje hovedet i ydmyg undren. Der føles heller ikke fred, trang mod hvile – det er et drag, der tømmer skønhed som drue i krystal, gulhvid og sød. Procuratiernes arme strækker sig ikke vidt, som Skt. Peters søjlerækker i Rom, ikke åbne for at kryste beskueren ind mod kirkens store moderbryst, men let

glidende, som den sikre kærlighed stryger over hår og nakke, den der ved, at dens kalden følges så villigt.

Skt. Marcos byzantinske kupler rejser sig bag de stejlende gangere og de slanke fanesøjler som for at byde blikket en dæmning. Kampanilen stræber mod himlen som for at hæve blikket mod vidder, hvor intet stiller sig mod det, og den dejlige port, der fører til Dogepaladset, lukker sig fast som en mund, der, om den ville, kunne åbne sig og fortælle om den smerte, der ligger bag al denne tavse lyst, der drager øjet og tanken.

Og foden flytter sig villigt – til Piazettaen, hvor Dogepaladsets mauriske flade byder sig frem for øjet, utilsløret som sultaninden i eventyret for den, hun har kåret i løndom, og over Piazettaens sten glider blikket ud over lagunen, det brede vand, hvor øen ligger i det fjerne med set. Giorgios' kupler og spir, en anelse om, at endnu er skønhedens kalk ikke tømt, endnu har Venezia rige skatte i gemme for den, der vil træde den lette, vuggende vej, der spejler himlen og dens lys, vejen, der trædes som i drømme uden drøn af fodtrin, mens bølgerne sukker.

Man taler ikke, når månen skinner over Piazettaen i Venedig, men lyder slagene dæmpet fra klokkeporten ved procuratiernes venstre fløj, dæmpet bævende slag i slag, så bygges en bro for hvert skønhedsindtryk, drages tankerne opad, samles i en eneste livsalig følelse af at se og nyde.

Og videre går det langs molen, over kanalen, hvor Sukkenes Bro tegner sig mørk mod justitspaladset, hvor alle Venezias mørke sagn får liv i dæmpet tale og underlige fortællinger om død og glemsel. Vandet skvulper mod kajen, og derude glider, som en mindelse om nutiden, skroget af en stor damper frem

over spejlet, ankerkæden rasler og spillene hviner, mens dampen i korte, hæse prust kastes ud fra de sugende rør. Den vandrende vender sig uvilkårligt mod land, og hans øjne møder rytterstatuen af den piemontesiske soldat, der satte Italiens krone på sit hoved: Il re galantuomo Vittore Emanuele, hvis stejlende hest knejser over Riva dei Schiavoni som et brutalt monument over sejren, der vandtes af andre og faldt i de tabendes lod.

Atter drages vandreren mod fortiden, mod Piazettaen og Dogepaladset, og fra buen i procuratierne kaster han det sidste blik mod den skønne Marcusplads, som den hviler, badet i månelyset, evig én i sin tavse dejlighed – – –

Holst sov kun lidt den første nat i Venedig.

2

Tiden var knap, og arbejdet ventede. Holst vidste intet andet, end at Sjöström var rejst til Venedig, og at han var truffet der midt i juni af en landsmand, der havde bragt det bud fra ham, som staldmesteren havde meddelt. Det lod ikke til, at hans formuesomstændigheder var de bedste, han boede ikke på et af de store hoteller. Det hotel, staldmesteren havde nævnt, var et lille uanseligt hotel ved Rivaen, hvor særlig søfolk søgte. Holst forhørte sig der den næste dag, men man kendte intet til nogen løjtnant Sjöström, og det var vel også rimeligt, at han havde boet der under et fingeret navn. Det var naturligt at antage, at han, om han ville blive i Venedig, havde søgt et privat logis, men rimeligst var det at søge ham på Lidoen, hvor den bedste lejlighed åbnede sig for en eventyrer, der som Sjöström kæmpede for opholdet. Holst tvivlede ikke om, at han havde sat de røvede penge til ved spil i Monte Carlo; staldmesteren havde jo allerede meddelt, at han i maj måned var truffet der, ivrigt i lag med rouletten.

To dage tilbragte Holst med søgen uden at opdage noget spor. Så følte han en aften, da han ville gå til ro, en isnende kulde, og da natten kom, var det, som steg der gennem vinduet giftige tåger og lagde sig om ham, hans tindinger bankede, blodet gød sig som ild gennem hans årer, han mistede fuldstændig bevidstheden og gled ind i feberfantasier så voldsomme, at det flimrede om ham som ild, og al tanke hvirvlede rundt som en malstrøm. Dr. Braun, der boede tæt op ad ham, kom til og fik hentet en læge, der rystede på hovedet og konstaterede en ondartet forkølelsesfeber, den, der så hyppigt

griber de fremmede, der giver sig Venedigs lokkende skønhed i vold. Holsts tilstand var ikke uden fare særlig i de første dage, men lidt efter lidt løftedes tågen, og hans stærke natur sejrede.

I løbet af otte dage lykkedes det Holst at komme over sit ildebefindende, og han besluttede nu at fortsætte efterforskningen efter Sjöström med fuld kraft. Da han sammen med Braun indtog sit lette frokostmåltid i Bauer Grünewald, lagde han mærke til, at hans unge ven var noget nedtrykt og syntes at beskæftige sig med en række bestemte, stadig tilbagevendende tanker. Holst gik ham på klingen, men han ville ikke ud med det til en begyndelse.

Det var en flov historie, men Holst trængte på.

Så fik han historien.

Mens han havde været syg, havde Braun på Marcuspladsen mødt en meget smuk, ung, fransktalende dame, med hvem han havde vekslet adskillige blikke af dem, der indleder et bekendtskab. Den unge dame var ikke absolut afvisende, men på den anden side opførte hun sig fuldkommen ladylike, og Braun havde besluttet at spænde Germanias brede sværd om lænd for at skride til et erobringstog. Det indlededes med små høfligheder, små ord ved lejlighed, når damen havde taget plads ved et af arkadernes talrige borde, og førte temmelig hurtigt til små udflugter til Akademia, ja endog en tur pr. damper til Lidoen. Så besluttede Braun sig endelig til at vove et samlet og stærkt angreb, og under en promenade i parken tilstod han den skønne sin kærlighed med så megen varme, som hans bayerske natur tillod ham det. Det så ud til, at sejren skulle følge hans våben. Han opnåede tilladelse til at følge den

skønne tilbage til Rivaen og derfra i en gondol til ukendt fart i hemmelighedsfulde sunde.

Gondolen bugtede sig gennem de søreste krinkelkroge, uden at Braun kunne konstatere andet end, at han to gange passerede Canale Grande og sluttelig efter denne mærkelige omvej måtte befinde sig i nærheden af Arsenalet. Der standsede farten, og han fulgte den skønne ad en snæver trappe til en førstesals lejlighed i et gammelt velholdt hus af de sædvanlige venetianske med mange små rum, korridorer og altaner.

Det var meget varmt, og den smukke ukendte satte hurtigt en læskedrik frem for erobreren, mens han i øvrigt fortsatte sine angreb, modig ved de store indrømmelser, han havde mødt hos sin fagre fjende. Varmen steg, den skønne forbarmedes over den stærkt opvarmede nordbo og bragte ham en meget fin og let slåbrok, idet hun diskret trak sig tilbage, mens han iførte sig tunikaen og samtidig bortlagde en ikke ringe del af sine civiliserede klædningsstykker.

Alt tegnede til en hyrdetime – så pludselig hjemsøgtes Arkadien af et uvejr med heftige tordenskrald. Det dundrede på døren og en stærk mandfolkestemme lod sig høre på gangen udenfor hyrdeparrets enemærker. Den skønne fo'r op i rædsel med udbruddet:

"Min mand er kommet hjem uventet."

Braun blev grebet af en stivnende rædsel, og ukendt med krigens farer lod han sig i en fart putte til side i et køkkenagtigt bagrum, mens den vrede mand som en trold, der lugter menneskekød, larmede i lejlighedens værelser.

I det skumle rum dukkede nye farer op i skikkelse af en gammel pulverheks, der indtog en meget truende holdning og

forlangte et betydeligt beløb for at lade den uheldige hyrde slippe ned ad bagtrappen, med trussel om at give ham i den retmæssige ejers vold, om han vægrede sig. Braun valgte at købe sig fri. Han havde halvandet hundrede lire hos sig, dem ofrede han, og efter at han havde strøget silketunikaen af sig og gjort et hastigt toilette på trappegangen, tiltrådte han tilbagetoget i en stærkt afkølet sindsstemning, der ikke opvarmedes ved den opdagelse, at han havde mistet sit meget kostbare guldur og en særdeles værdifuld brillantring, der sikkert nu vurderedes efter fortjeneste i Arkadien. Krigsomkostningerne beløb sig således foruden den tabte ære til hen imod 1000 lire i landets penge – alt var nederlag.

Det var ikke så underligt, at den unge germaner var nedtrykt over denne revanchekamp. Holst lo, men hans politiinstinkt ledede ham ret snart til at planlægge et forsøg på at oprette det tabte ved et nyt energisk angreb på den skønne med andre mere jordbundne formål end det tidligere, og da det jo ikke var udelukket, at lejligheden kunne tilbyde sig dertil, underkastede han sin ven et skarpt forhør til en rapport til egen glæde. De var hurtigt enige om, at der ikke ville være nogen fornøjelse ved at indblande det stedlige politi i historien, det ville kun føre til, at tyskeren blev latterliggjort i den stedlige presse, og den skønne i tide blev advaret.

Først gjaldt det om at rekognoscere terrænet, og det lykkedes at konstatere, at vejen fra gerningsstedet til Riva dei Schiavoni kun havde været tre à fire små stræder fra Via Vittorio Emanuele, der fra Rivaen skærer sig op mod nord. Det var selvfølgelig ikke muligt at konstatere huset og desuden ikke klogt at bevæge sig for meget i den omegn, hvad der sikkert ville

vække opmærksomhed, men Holst udfandt en anden langt sikrere og bekvemmere vej til målet ad søvejen.

Braun havde den medfødte egenskab, at han mærkede sig ansigter med stor sikkerhed, han kunne genkende enhver person, han havde lagt mærke til, selv en ganske fremmed, og i tillid hertil besluttede vennerne sig til at lægge mærke til gondolieren ved Rivaen, hvor Braun erindrede, at den skønne flere gange havde benyttet den samme gondol. Det lykkedes også at genfinde manden, men at henvende sig direkte til ham ville være uklogt, da han formodentlig hyppigt var blevet benyttet af den skønne og derfor ret naturligt ville værge sig ved at give oplysninger om hende. Holst valgte derfor i et par dage at benytte hans gondol hyppigt og betalte ham fyrsteligt for ganske korte ture. Manden undrede sig til at begynde med over dette, men slog sig til tåls med den tanke, at det var en forstyrret englænder, der havde fattet en vis kærlighed til hans gondol og hans passiar og besluttede at udbytte ham.

Det varede ikke længe, før Holst og gondolieren blev gode venner, og Holst fik god brug for de brokker, han gemte fra sit studium af Lombroso. Først drejede deres samtale sig om en blond, høj nordbo, der skulle have ophold i Venedig, og som Holst ivrigt søgte, uden at der dog fremkom noget af væsentlig betydning. Dernæst spurgte Holst forsigtigt bådføreren ud om den skønne, og på hans listige smil så han straks, at manden vidste besked. Han ville dog ikke ud med sin viden, og først efter at Holst, der for ikke at vække mistanke havde ladet Braun blive tilbage på Rivaen ved disse ture, havde forsikret ham om sin brændende kærlighed til damen, indvilgede gondolieren mod en betydelig drikkeskilling i at vise Holst huset, der lå ved

en lille kanal ikke langt fra arsenalet, og besørge en billet til damen om et stævnemøde på Marcuspladsen til en opgiven tid.

Holst stod selv af gondolen få huse fra det udpegede sted og gik igennem trappegangen til den bagved liggende gyde for nøje at mærke sig stedets beliggenhed. Nu var han ganske sikker i denne henseende, og nu gjaldt det kun om, at stævnemødet kom i stand, uden at den skønne mærkede uråd.

3

I procuratierne lige overfor Kampanilen traf Holst den skønne ukendte. Hun var meget smuk, lille og væver, klædt i en stramtsiddende rejsedragt, decent og beskeden at se til, med et par vidunderlig smukke, brune øjne og et sørgmodigt smil. Da Holst trådte hen til hende med hilsen og de par ord, han havde opgivet som en art løsen, slog hun øjnene op mod ham, og der gik en let rødmen over hendes kinder. Det slog Holst, at hun mindst af alt lignede en fræk eventyrerske med sit lidt trætte ansigt og det tungsindige blik; hun vakte en vis medlidenhed hos ham, og han så venligt på hende. Hendes blik hvilede ligesom prøvende på ham, det var øjensynligt, at hun fandt behag i den smukke unge mand, det var næsten, som om hendes rolle faldt hende mere naturlig, og det varede ikke længe, inden samtalen var godt i gang. Holst fandt med lethed udtryk, skønt det ellers kneb lidt med det franske, og parret fulgtes ned over Piazettaen mod Rivaen i munter samtale som gamle bekendte.

Holst fortalte, at han hyppigt havde set hende og følt sig draget mod hendes skønhed og ynde, at han havde anvendt alt tænkeligt arbejde på at opspore hendes adresse, at han havde erhvervet den gennem hendes gondoliere, og at han var lykkelig ved den tillid, hun viste ham. Han fortalte også, at han var en dansk officer, der tilbragte sin orlov i Venedig med studiet af det skønne, særlig kunst, men tilføjede en fin lille kompliment til sin ledsagerinde.

Hun kaldte sig Jeannette Gorin, hun var fra Lyon, sagde hun, hendes forældre var købmandsfolk, for hvem det var gået

tilbage, hun havde forladt sit hjem med en kunstner, der nu levede i Venedig, men hun følte sig meget ulykkelig i et fremmed land. Hun havde kun vovet mødet, fordi Holst havde skrevet så varmt og smukt til hende, hun stolede på hans ridderlighed og håbede ikke, han misforstod, hvorfor hun var kommet.

Det var øjensynligt, at der ikke var et ord sandt i det hele. Hendes holdning ville sikkert rette sig ganske efter Holsts taktik, hun hørte til de kvinder, der, efter at have betrådt usikre veje, følger strømmen. Overfor en kyniker ville hun have strøget sørgmodigheden af sig og været den flagrende sommerfugl, overfor en tung idealist som Braun havde hun været en art Gretchen, en *noli me tangere*, og overfor Holst lod det til, at hun ville slå ind på samme stil.

Holst var nysgerrig. Det gjaldt om at føre dette eventyr til ende, og det var jo muligt, at et rask tag fra hans side kunne fremskynde begivenhederne. Men råhed var hans natur imod. Han følte sig for, og det lod virkelig til, at han havde gjort et vist indtryk på den unge dame. Dette besluttede han at forfølge, og han smilede stille for sig selv ved den varme og forelskelse, han lagde for dagen. Han var den kolde nordbo, der smeltede for den sydlandske skønnes blik som fjeldets sne for den strålende sol, og da de efter en times spadseretur sad overfor hinanden i et separat kabinet i en af Rivaens restaurationer, knyttedes tråden lidt efter lidt imellem dem. Jeannette blev rørt og talte om sit barndomshjem, om sin gode fader og moder, og Holst anslog de samme strenge.

"Har De elsket før?" spurgte Jeannette og så på ham med et halvtilsløret blik.

Holst så frejdigt op og svarede:

"Aldrig."

Hun troede på det og trykkede varmt hans hånd.

Han fortsatte.

"Ja, De vil vel ikke tro mig, men det er sandt, jeg har aldrig elsket før, og dog har jeg truffet mange kvinder. Men vi nordboer er barske og hårde som klimaet i vort land, hvor isen dækker fjordene, hvor bjørnen bygger sit hi i de store granskove, og hvor ulvene tuder på stepperne ved vintertid."

Hun så skarpt på ham.

"De er fra Danmark, sagde De?"

"Ja, fra Danmark højt imod nord, hvor kvinderne er blonde og kolde, som sneen der dækker sletter og høje –"

Han rettede det til bjerge, fordi han syntes, det klang fastere.

Jeannette smilede – så så hun ligesom forskende på ham og sagde:

"Hvorfor fortæller De mig alt det om bjørne og ulve og bjerge? Jeg ved meget vel, at Danmark er et veldyrket land, hvor der hverken er ulve eller bjørne, hvor bjergene ikke er stort højere end husene her i byen, og hvor kvinderne hverken er blondere eller koldere i højere grad end kvinderne her. Ja, jeg ved mere end det, jeg ved, at København er en by, der ligner alle andre fastlandets byer, hvor kvinderne er lige så listige, mændene lige så dumme som over alt i denne verden, og hvor løsenet er: Din skål, min skål, og alle smukke pigers skål."

Holst blev rød i hovedet.

Jeannette fortsatte på fortræffeligt svensk:

"Forresten vil jeg sige, at såfremt hr. løjtnantens følelser for mig er lige så ærlige og ægte som hr. løjtnantens prat om Deres

fødeland, så tak for mig, lad os så hellere være ærlige mod hinanden. Hvad vil De mig?"

Holst tog sig sammen og greb hendes hånd.

"Frøken," sagde han på dansk, "De tager fejl, mine ord var beregnede på en sydens datter, mine følelser er de samme. Deres skønhed har virkelig taget mig fanget – helt – og mine hensigter er kun at være, hvor De er, at se Dem, tale med Dem, derfor er jeg dobbelt glad, nu da jeg ved, at De forstår det sprog, som jeg taler ærligt som mit modersmål. Men De har løjet for mig. De er ikke Jeannette Gorin, De er ikke fra Lyon, De er svensk. Jeg har sagt Dem mit navn, Eigil Holst, løjtnant fra København, De har intet at frygte ved at sige mig Deres."

Jeannette så et øjeblik skarpt på ham, lidt efter lidt blev hendes blik mildere, hun ligesom kæmpede med sig selv – så sagde hun så træt med halvsagte stemme:

"Hvad skal det tjene til – hjælpe mig kan De dog ikke."

Holst greb hendes hånd.

"Kære frøken, De siger, jeg ikke kan hjælpe Dem. Hvor ved De det, er De alene her i et fremmed land, langt borte fra venner og slægt, er De ulykkelig, måske i en uslings vold – –"

Jeannette fo'r sammen.

"Hvad mener De?" spurgte hun skarpt.

Holst tog sig i det.

"De sagde selv, De var gift med en kunstner, ikke sandt. Er De ulykkelig? Jeg beundrer Dem, og jeg vil hjælpe Dem, om De vil stole på mig."

Han havde rejst sig og bøjede sig over hende, han slog armene om hendes hals og kyssede hendes øjne.

Hun fo'r sammen og så op.

"Nej, nej, jeg vil ikke tro Dem, De er som alle de andre – I er alle ens – alle."

Holst følte, at nu gjaldt det. Måske kunne han føre sit angreb igennem, men lykkedes det ikke, ville hun sikkert glide bort mellem hans hænder. Hun ville næppe gå så vidt med ham som med Braun. Men røbede han, at han kendte hendes forhold, var der fare for, at hun helt ville trække sig tilbage. Det var en ret usædvanlig situation, men angrebet måtte føres igennem. Holst tog hendes hænder i sine og så hende lige i øjet med et fast, varmt blik.

"Lille Jeannette," sagde han, "jeg kalder dig Jeannette, fordi du selv kalder dig således, jeg ved ikke, hvem du er, men jeg ved, hvorledes du lever. Jeg kender den mand, der råder over din skæbne, der tvinger dig til det mest nedværdigende af alt – for hans fordel at lyve og bedrage, at drive spot med det skønneste og ædleste på jorden, med selve kærligheden, og hykle elskov for ham og for andre for at lønnes med onde ord og spot. Dig kender jeg ikke, Jeannette, men jeg kender ham, og vil du, så skal jeg føre dig frelst ud af de hæslige kår, hvori du lever, og befri dig for ham og hjælpe dig til at vinde bort fra hans vold."

Holst havde bøjet sig over hende og sluttede hende fast i sine arme.

Pigebarnet så op på ham, forskræmt gennem tårer og hviskede næppe hørligt:

"Kender De Hugold?"

Det gik som ild gennem Holst fra isse til fod. Som en stålfjer, der smækker, rejste han sig op, og mens blodet brusede for hans tindinger, ligesom hvislede han ordene mellem sammenbidte tænder, Hugold og pigens navn Gorin! Navnet fra

Helsingør. Enten eller – tog han fejl, så fik det springe. Hvad angik det ham, hvem denne kvinde var, men var det, som han følte, det kunne være, som det måtte være, så havde hans held fulgt ham, og han stod nu ved målet.

Det varede et sekund – så talte han.

"Jeg kender Hugold Sjöström, og ingen mand i verden kender ham bedre end jeg."

Hans blik hvilede på hende så søgende skarpt, at det ligesom borede sig i hende. Hun blev ligbleg, slog armene om hans hals og brast i en hulkende gråd, der rystede hendes lemmer.

Holst blev iskold, det var som feber, der pressede alt blodet bort fra hans hoved, han måtte gribe om bordkanten for at stå fast.

Det varede kun et sekund.

Så løftede han den hulkende kvinde op til sig, lagde hendes hoved mod sin skulder og strøg varsomt håret bort fra hendes pande. Det var, som om Annie med et var blevet levende, som om dette hulkende pigebarn på hans knæ var den Annie, hvis skæbne i måneder havde fyldt hans liv, og uden at han ville det, uden at han formåede at forme ordene, lød det fra hans læber, hviskende mildt:

"Lille Annie skal ikke græde – lille Annie skal ikke græde."

Navnet ramte pigebarnets øre – hun rettede sig op og så på ham med et blik, der rummede en så dyb forbavselse, at han straks følte, hvad det gjaldt, og samlede sig for at modstå alt, hvad der kunne træde hindrende mellem ham og hans hverv.

Nu lå vejen åben for ham.

"Annie," hviskede pigebarnet, "hvorfor siger De Annie – kendte De Annie – hvilken Annie?"

Holst bøjede sit hoved mod hende, han kyssede hendes pande, men i det samme slog hun armene om hans hals og pressede sine læber mod hans i et varmt kys, der sved.

"Frels mig," hviskede hun, "om du elsker mig, som du siger, frels mig, om du kan."

Det jog gennem Holsts hoved, vejen er en – denne pige kan bringe ham i mine hænder, han har mishandlet hende, nedværdiget hende. Hun har elsket ham, elsker ham måske endnu. Men vejen er én – kun én – jeg må gribe til.

Og Holst greb til. Han talte ikke til hende om Sjöström og Annie eller spurgte, hvad hun hed, eller hvem hun var. Han tog hende i sine arme og hviskede de ømmeste, varmeste ord i hendes øre, fandt vejen, der åbnede hendes mund, og lukkede den straks med sine kys. Det var som en rus, hvor han dog ikke et sekund slap sit mål af sigte, mens det bløde, svenske sprog lød i hans øren.

For første gang i sin lange tjenestetid brød Eigil Holst ud fra den vej, han trolig havde fulgt. Han var 26 år, alene i et fremmed land og stod på vejen, der førte til målet.

4

Holst og Jeannette mødtes til frokost i den samme restauration, hvor de havde tilbragt aftenen forud, og her begyndte alvoren i form af planer for bruddet. Jeannettes opfindsomhed, når det gjaldt om at narre mænd, var næsten ubegrænset.

Ganske vist, helt let var det ikke, men hun var tålmodig nok til at gå gradvis frem, og Holst bestyrkede hende deri, for ham gjaldt det netop om at vinde tid. Han ville først vinde Jeannettes fortrolighed fuldt, og det faldt ham så meget lettere, som den små tydeligt nok var meget forelsket, og han kunne berolige sig med, at hans rolle slet ikke var vanskelig, i hvert fald i øjeblikket. Han skulle blot ikke støde hende fra sig, så ville det hele til et vist punkt gå lindt og glat.

Resten måtte tiden bringe.

Jeannette fortalte om sig selv. Hun var 20 år, sagde hun, det betød vel lidt mere, skønt farlig meget forkert var det ikke. Hendes fader havde været sergent ved et skånsk dragonregiment, men senere taget tjeneste som staldopsynsmand hos en stor skånsk godsejer, en greve af gammel slægt. Da denne havde taget ophold i Paris, var Ljunggren, således hed faderen, fulgt med og havde med kone og børn tilbragt otte år i Frankrig. Der havde Jeannette lært sit fransk, og det talte hun godt nok. Seksten år gammel var hun blevet den unge greves elskerinde, og da hendes fader døde, og moderen rejste tilbage til Sverige, blev hjemmet opløst, og Jeannette kom ud i verden.

Hvad hun så mere fortalte om sin skæbne var vel næppe helt sandt og ikke heller af stor interesse. I Paris havde hun truffet

Sjöström, der levede der med Annie, som han kaldte sin hustru. Men om disse to var hun tavs. Holst ville gerne spørge, men han måtte gå forsigtigt til værks, og han lod sig på intet punkt mærke med, at han nærede interesse for parret.

Under frokosten mindedes Jeannette, at han den foregående aften havde kaldt hende Annie, og spurgte ham, hvad han havde ment med det.

Holst undveg.

Jeannette så op på ham og spurgte:

"Hvad vil du så med mig?"

"Hjælpe dig," sagde Holst, "om du er ulykkelig, som du sagde i går."

Jeannette sukkede:

"Der er vel ikke stort at gøre for mig, jeg har været således omtumlet i de få år, at jeg vel aldrig finder rolige forhold. Det vil vi slet ikke tænke på, men bare holde af hinanden, for du vil jo nok holde af mig – ikke sandt?"

Det ville Holst jo nok – men praktisk set var det slet ikke så let at arrangere. Jeannette var vist nok en del forvænt, og Holsts midler var ikke rigelige. På den anden side generede det ham at tale om dette, og han vidste heller ikke rigtig, hvorledes han skulle gribe sagen an. Fortælle hende om Braun ville han ikke, det var ham imod at såre hende, hun var så nydelig og kvidrede som en småfugl i solskin. Det var jo desuden Sjöström, der havde ansvaret, og med alt, hvad der angik ham, måtte Holst være meget forsigtig.

"Sig mig en gang," sagde han, "vil du vende tilbage til ham, vi talte om?"

"Er du allerede ked af mig?" spurgte hun med et hastigt blik på ham.

"Vist ikke nej, men her kan vi dog ikke blive, og bor du ikke hos ham?"

Jeannette rødmede.

"Jo, men hvis du vil, vil jeg gerne forlade ham. Jeg hader ham – hader ham," og hun knyttede sine hænder.

"Har du altid hadet ham?" spurgte Holst og så alvorligt på hende.

"Jeg har aldrig holdt af ham, aldrig. Det var Annie, jeg holdt af, men han var ond mod Annie, og jeg – jeg stod uden noget i verden, så da Annie rejste, måtte jeg følge ham. Det ville han have."

"Hvornår var det?" spurgte Holst.

"Nu i vinter," svarede hun, "jeg fulgte med dem til København, Annie var gode venner med en meget rig, ung mand, der gjorde forfærdelig meget af hende. Annie brød sig ikke om ham, men hun ville giftes med ham."

Hun greb sig i det.

"Men her sidder jeg og taler om Annie, du kender hende jo slet ikke."

"Å jo," sagde Holst, "lidt – Annie Cederlund – ikke sandt?"

"Jo – så du kender hende – var hun ikke dejlig, og så god var hun imod mig fra den første dag, vi mødtes. Gud må vide, hvor hun er! Jeg forlod dem i Helsingør. Sjöström fulgte hende, men kom alene tilbage til København. Hun er vel blevet gift med sin ven, men hun har aldrig skrevet til mig – og det, synes jeg, var ikke smukt af hende, for hun lovede det dog. Hun sagde, hun ville tænke på mig. – Jeg ventede på brev, og så var det,

Sjöström ville, vi skulle rejse til Nizza. Der spillede han en masse penge op, som han havde fået af Annie, og så var det, han førte mig til Venedig, til dette forfærdelige liv."

"Hvilket?" spurgte Holst.

Jeannette rejste sig og gik hen til ham og lagde armen om hans hals.

"Vil du tage mig med – vil du ikke – jeg er så grænseløs ulykkelig."

Hun brast i gråd.

Holst klappede hendes kind og sagde venligt:

"Fortæl mig det alt sammen – du kan godt sige alt til mig."

"Ikke nu – ikke nu – men siden," hviskede hun. "Du skal få alt at vide, hvis du vil være god imod mig. Det vil du nok, ikke sandt, Eigil, du er så god og så ærlig. Og jeg er så forfærdelig ulykkelig."

"Vil du forlade ham?" spurgte Holst.

Jeannette nikkede.

"Straks, om jeg blot kan, men han gør mig fortræd."

Holst smilede.

"Du kan stole på mig, Jeannette."

Jeannette så forskrækket op.

"Nej, du må ikke, du ved ikke, hvor ond han kan være – du må ikke gå til ham."

Holst smilede.

"Du skal ikke være bange. Jeg har et bud til ham fra hans broder, som er en brav og hæderlig mand. Det mest fornuftigste er, at jeg går til ham ganske roligt og bringer ham det bud. Så skal du se, når jeg først får talt med ham, kunne det

være, der var et eller andet, som jeg kunne fortælle ham, der ville gøre et vist indtryk på ham."

Jeannette så uforstående op.

"Kender du ham da?"

"Ikke personligt, men lidt ved jeg om ham. Det bliver nok det bedste at tage det ganske roligt. Nu må vi skilles. Jeg har noget at besørge."

Jeannette greb hans hånd.

"Du vil da ikke forlade mig. Eigil, du må ikke forlade mig. Du er den eneste redning, jeg har. Hører du, du må blive hos mig."

Hun trykkede sig ind til ham og lagde armen om hans hals, mens hendes øjne duggedes af tårer. Det skar Holst i hjertet, han gjorde sig lempeligt fri. De stod ved vinduet, det var på første sal, livet begyndte at røre sig på Rivaen, det var langt op ad formiddagen.

Pludselig greb Jeannette om hans arm med et let skrig og pegede ned mod gaden.

"Se," sagde hun, "se, det er Annies ven, der går der, de tre herrer der, han den unge til venstre. Så må Annie være her."

Holst bøjede sig frem og så i den retning, hvori hun pegede. Midt ad gaden kom tre herrer i samtale. Der gik en let bevægelse gennem ham, han trak sig uvilkårlig tilbage. De tre herrer var ritmester Ankerkrone, Kurk og den unge løjtnant Claes Ankerkrone. Få skridt bag dem gik herredsfogden og ved hans side Ulla i følge med en lille, lidt skævrygget dame, Claes' hustru, skønnede Holst, han havde ikke set hende før. Blodet fo'r Holst til hovedet. – De var altså alle i Venedig. Han bed tænderne sammen. Nu gjaldt det at være på post.

Jeannette blev opmærksom på hans bevægelse.

"Kender du dem?" spurgte hun.

Holst nikkede:

"Ja, jeg kender dem."

Jeannette så skarpt på ham.

"Hvem?"

"Alle," sagde Holst, "men jeg skal fortælle dig mere herom senere. Jeg må gå nu. Og du, Jeannette, må gå hjem, der, hvor I bor. Endnu i dag skal jeg opsøge Sjöström, men du skal ikke fortælle ham, at jeg kommer."

Jeannette var tavs – hun stolede ikke rigtig på Holst, hun syntes, hans væsen var så forandret.

"Sig mig, hvor du bor?"

Holst nævnede sit hotel.

"Alene?" spurgte Jeannette.

"Jeg bor sammen med en ung tysker, der hedder dr. Braun, en meget net ung mand, som jeg har truffet på rejsen."

Jeannette blev blodrød, Holst lod som intet, men iagttog hende skarpt.

Jeannette tav. Så aftalte de at mødes i hendes hjem den samme eftermiddag, og Jeannette forlod hotellet først; hun var lidt nervøs, men Holst lovede hende at holde ord, og hun tog afsked med ham med stor varme.

Holst smilede, da kelneren forelagde ham regningen med mange buk for eccellencaen. Det var ubetinget et par af de søreste poster, han nogensinde havde ført i regning under sin virksomhed som politimand, men det var sikkert også den ejendommeligste oplevelse, han nogensinde havde mødt.

Det var nemlig aldeles givet, at hvis han om aftenen havde trukket sig diskret tilbage, ville hans nye veninde med fuld

uangribelig ret have tvivlet på hans kærlighed. Han vidste, hvem hun var, et pigebarn, der havde talt elskere i snesetal, hans magt over hende bestod kun i den kærlighed, han havde hyklet for hende ved deres møde og senere, da han lærte hendes skæbne at kende. Trådte han tilbage, ville hun lynsnart gennemskue ham, hendes sårede forfængelighed ville vækkes, hun ville blive hans fjende, og vildtet, han jagede, ville glide bort fra hans hånd.

Han havde intet fortalt om Annie, men hendes navn var nævnet mellem dem. Jeannette – hun kaldte sig vedblivende Jeannette, skønt hendes døbenavn var Johanne – ville skynde sig til sin elsker og værne ham mod en fare. Et ord fra hende om Annie ville være nok. Holst anede endnu ikke, hvor Sjöström var at finde. Han måtte tilstå for sig selv, at det, han havde gjort, var det ene rigtige – taktisk set.

Men om han skulle skamme sig ved det eller ikke – ja – det var sin sag. Han måtte ærlig tilstå, at han følte ingen skam – blot en vis nervøsitet, skønt han fuldt ud indså, at overfor en så erfaren kvinde som Jeannette ville hans rolle ikke blive så vanskelig, som hvis han havde stået overfor en mere ufordærvet kvinde.

Han skyndte sig tilbage til Hotel Bauer Grünewald og traf dr. Braun, der var meget spændt på udfaldet af ekspeditionen.

Holst trak på skuldrene.

"Mislykket," sagde han, "donnaen udeblev, og jeg tilbragte aftenen sammen med nogle landsmænd, jeg mødte i går i Akademia."

Braun tvivlede – men Holst gav ham ikke yderligere svar, han havde travlt. Det gjaldt om at træffe de fornødne

foranstaltninger med hensyn til Sjöström.

5

Holst besøgte gerne Akademiet, han nærede en varm interesse for malerkunst og glædede sig ved den sjældne samling af Norditaliens mesterværker: Tizian, Paolo Veronese, Tintoretto i forbindelse med en stor samling ægte gamle hollændere af dem, der søgte til Italiens mestere, men efterlod rækker af deres hjemlige sujetter. Det var vel tvivlsomt, om fremtiden ville byde ham lejlighed til at se sådant igen, og han benyttede derfor sin tid vel. Ved sin henvendelse på politiets centralkontor havde han ikke truffet chefen hjemme. Han besluttede derfor at fordrive ventetiden med et besøg i Akademiet. Han havde måske også en anden tanke dermed.

Ustandselig, som en bølgende strøm, gled der fremmede ansigter forbi ham, ansigter, han havde set på hotellet, på pladsen og Rivaen og på udflugterne til Lidoen, men stadig skiftende; en enkelt landsmand, som han kendte fra København, men som han ikke skøttede om at træffe, så vel befandt han sig fjernt fra alt kendt og tilvant. Som han stod foran Tizians berømte Mariæ Tempelgang og glædede sig over de herlige detaljer ved trappens fod, hørte han pludselig bag sig en stærk stemme på bredt dansk:

"Der har vi så Herren hjælpe mig den berømte Maria af Tizian, sådan ser hun altså ud."

Holst vendte sig rask og stod ansigt til ansigt med herredsfogden fra Nordsjælland. Der var ikke andre i salen end de to og en ung dame, der netop vendte ryggen til og betragtede et lille billede, der hængte på den modsatte væg.

Herredsfogden kastede et hurtigt blik på Holst, så fortsatte han i samme tone uden overgang:

"– og der har vi så Herren hjælpe mig løjtnant Holst af hovedstadens vægterkorps, sådan ser han altså ud i det fremmede."

Den unge dame vendte sig rask – det var Ulla Ankerkrone.

Hun rødmede, slet ikke let, og Holst følte, hvor blodet skød sig op i hans kinder, uden at han kunne hindre det. Det varede et par sekunder. Så hilste de unge venligt på hinanden, og samtalen gik, som den skulle og måtte. Herredsfogden var på rejse en fortræffelig Biedermann, der strøg alt sit lidt sære ungkarlevæsen af sig. Han fortalte om den pludselig fattede rejseplan og opholdet i Tyrol og det behag, han fandt i rejsen og det fortræffelige rejseselskab.

Særlig holdt han af frk. Ulla, der viste ham disse hundrede små opmærksomheder, som en gammel pebersvend modtager med smil og let spot, men dog ikke uden stort indre velbehag, når de hidrører fra en ung, smuk pige. Ulla havde sat sig for at vise "herredshøvdingen" verden, som den var skønnest, og herredshøvdingen så på verden og på Ulla og fandt dem begge skønne.

Hans glæde ved at træffe Holst var oprigtig. Ullas glæde var mindre oprigtig, for så vidt som hun af og til søgte at skjule den uden rigtigt held. Derimod glædede hun sig åbenbart stærkt på sin "pappa"s vegne, og denne glæde fik så meget stærkere ordlyd, som hendes egen følte sig forpligtet til at være tavs.

Det var en yndig pige, syntes Holst, og hun var blevet smukkere endnu siden sidst. Han følte ligesom et stik i hjertet ved tanken om gårsdagens eventyr – det pinte ham.

Ritmesteren boede i Hotel Victoria på Rivaen. Han holdt sig hjemme, da han ikke var helt rask, og en gammel ven af ham, som ledsagede ham på rejsen, holdt ham med selskab. De var alle lige ankommet, og som herredsfogden smilende sagde:

"Nu turer den unge frøken rundt med mig stakkels gamle mand pr. damper og gondol som et stykke rejsegods."

Om alvorlige forretninger talte de slet ikke. Herredsfogden havde orlov, og han var lige så samvittighedsfuld med sin orlov som med sin tjeneste.

Holst slog følge med herredsfogden og Ulla, og de gennemgik Akademiet nøje. Holst var jo kendt der, og den unge dames øjne hvilede med undren på ham, når han gjorde rede for de forskellige kunstnere og kunstværker. Herredsfogden indbød ham til middag, men Holst måtte beklage ikke at kunne modtage indbydelsen. Ved tanken om det aftalte møde med Jeannette rødmede han let, det faldt ham egentlig svært at føre sit forehavende igennem, nu da han vidste, at en vis ung dame, som han satte megen pris på, befandt sig i byen, og han kunne have tilbragt dagen i hendes selskab.

De fulgtes ad til Rivaen. Ved hotellet tog Holst afsked med Ulla, idet han lovede at aflægge en visit hos Ankerkrones, dog bad han herredsfogden unde ham en kort samtale om vigtige ting. Herredsfogden gjorde det – men kun ugerne.

Ulla var glad ved mødet, hun tænkte oftere på Holst, end hun ville være ved, og hun kedede sig ikke så lidt i de gamle herrers selskab. Herredsfogden var jo nok en charmant mand og kaptajn Kurk – farbror Holger en fortræffelig farbror, men – – kort sagt, det var svært rart, at Holst var i Venedig. Hvad han

ville der, anede hun ikke, men hun gjorde sig heller ikke nogen tanke derom.

Herredsfogden og Holst fulgtes til hotellets læsestue. Holst besluttede at sige herredsfogden så meget, som han anså for ret og rigtigt. Sit eventyr fortav han ganske, men meddelte, at han om få timer ville stå ansigt til ansigt med morderen, og at sagen så ville træde ind i et nyt spor, der ville nødvendiggøre herredsfogdens hjemrejse. Herredsfogden ville næppe tro sine egne øren, han sprang op og lagde hænderne på Holsts skuldre.

"Tror De det, mand, det er jo et eventyr."

Holst bøjede hovedet:

"Ja, det er et eventyr og dog ganske naturligt. Manden er en slyngel af reneste vand, en spiller og usling, der ernærer sig her på den mest gemene måde. Pengene, som hans forbrydelse har indbragt ham, har han spillet bort, han ejer intet mere, men han er sikkert en desperat natur, så før jeg har ham, vil jeg ikke være rolig."

"Har De sikret Dem det lokale politis bistand?" spurgte herredsfogden.

"Endnu ikke," sagde Holst, "som herredsfogden ved, har jeg i denne sag udelukkende stolet på mig selv."

"Ja, men nu står De ved målet, nu må De skam være forsigtig. Det gælder om at gribe til, arrestordren har vi jo – i Deres sted ville jeg hurtigst muligt bringe fyren i sikkerhed. Ja, jeg er her jo kun en gammel mand på lystrejse, men det er mit råd til Dem. Får De først fyren i bur, så kan vi tale om resten."

Holst tav et par sekunder. Han var ikke ganske sikker på, om han skulle tale til herredsfogden om den forbindelse, der var mellem den myrdede og den ankerkroneske familie. Måske ville

det være det rigtigste, men på den anden side ville han ugerne blande den gamle herredsfoged ind i sagen, før det var nødvendigt. Han besluttede at tie og svarede i en let tone:

"Hr. herredsfoged, jeg tror, det er rigtigst at gå meget forsigtigt til værks. Vi har her med en eventyrer at gøre, som let kan volde os stor ulejlighed, og jeg tror, det sikreste vil være at arrestere ham for falsk og lade mordsagen hvile. Jeg er bange for, at hvis vi spiller vor trumf ud straks, vil han blive vanskelig at overbevise, og de ledsagende omstændigheder er jo endnu særdeles slet oplyste. Det kan jo endelig være, at han ikke er morderen."

"Hvem skulle det da være?" spurgte herredsfogden lidt betuttet.

"Jeg tror selvfølgelig, det er ham, men falskneriet er åbenbart. Det lader sig næppe nægte, og hvis herredsfogden ikke har noget imod det, ville jeg gerne helt bortse fra mordet, også for avisernes skyld. Jeg har ordnet dette med autoriteterne hjemme, men vil selvfølgelig ikke handle uden herredsfogdens billigelse. Det er jo herredsfogden, der skal lede undersøgelsen."

"De er en flink ung mand, Holst, og dette skal jeg aldrig glemme Dem. Jeg havde aldrig tænkt, at jeg skulle komme til at administrere mit embede i en vigtig sag – en mordsag – på Riva dei Schiavoni i Venedig. Men lige meget, gør som De vil, men vær forsigtig og lad Dem ikke overliste. Vil De have frokost med?"

Holst undskyldte sig og tog kort efter afsked, idet han lovede at komme til middag kl. 6 på hotellet. Han besørgede det fornødne i Municipiet og fik et par detektiver til assistance, der til den givne tid skulle være på det opgivne sted. Arrestordren

lød på sigtelse for falsk og bedrageri – om mordet talte han ikke.

6

Klokken tre på slaget førte en gondol Holst til huset, hvor Sjöström boede. Han var fuldkommen rolig, dog havde han anset det for nødvendigt at bevæbne sig med en let lommerevolver, som han aldrig før havde benyttet i tjenesten, men som han forstod at bruge med stor sikkerhed, fortræffelig skytte som han var. Han sendte gondolieren bort og gik rask op ad trappen til første sal, hvor Jeannette havde sagt ham, at lejligheden lå. På døren stod: Montuori, Agenzia. Han ringede på, og en rynket kælling viste sig. Hun åbnede forsigtigt og spurgte om hans navn og ærinde. Holst talte dårligt italiensk, men han kunne gøre sig forståelig og bad om at måtte tale med den svenske herre. Konen lod uforstående, så rakte han hende det kort, hvorpå staldmesteren havde skrevet en hilsen. Hun lukkede døren og fjernede sig.

Holst måtte vente nogle minutter, så åbnedes døren, og konen førte ham ind. Mens han ventede, hørte han skridt på trappen og en let fløjten, der var signalet til, at hans italienske kolleger ventede på et tegn. Det var en aftale, at Holst skulle løsne et skud mod et vindue i lejligheden, såfremt der måtte blive brug for hjælp, men han havde ønsket, at det hele skulle gå fredeligt til for at vække så lidt opmærksomhed som muligt. Han trådte hurtigt ind og fulgte konen ad en mørk, snæver entre til et værelse, der vendte ud mod kanalen.

Det var tarveligt møbleret, mere som en art kontor; der stod et par pulte, der kunne tyde på sagførervirksomhed eller lignende. Værelset var ret lyst og rummeligt. Holst hørte stemmer i naboværelset. De talte svensk. Det var to

herrestemmer, den ene stærk og grov, den anden lysere. En damestemme var øjensynlig Jeannettes. Han var altså ikke alene.

Døren gik op, og Sjöström trådte ind.

Holst bukkede og kastede et hurtigt blik på sin modstander. Sjöström var tre alen høj, meget stærkt bygget. Hans ansigt var rødligt, hans skæg stærkt og lyst, han lignede en feltsoldat, kun var øjnene posede og røde, håret tyndt ved tindingerne og ansigtet furet af mange rynker. Han havde været en prægtig soldat, kunne man se, men hans blik var uroligt, og der var udbredt noget nervøst over hans holdning, der prægede ham som eventyreren, den usikre mand.

Han bukkede lidt stift for Holst og bad ham tage plads.

Holst tog en stol og satte sig mageligt til sæde, idet han stillede sin hat fra sig på et bord.

"Hvad skylder jeg æren af Deres besøg, hr. løjtnant?" spurgte Sjöström med en let bøjning.

"Deres broder, staldmester Bror Sjöström, som De vil se på det kort, jeg gav Deres tyende, har bedt mig opsøge Dem for at overbringe Dem en hilsen," sagde Holst venligt. "Jeg har den ære at kende Deres broder ret godt, og jeg ville ikke undlade at opfylde hans ønske."

"Ja så –" kom det fra Sjöström.

Holst satte sig mageligt til rette, som en, der har god tid.

"Deres broder var meget bekymret, fordi han ingen underretning havde fået fra Dem udover tilfældige meddelelser fra landsmænd, der havde truffet Dem i Nizza. Han var rent ud sagt bange for, at der skulle være hændt Dem noget

ubehageligt. De ved, rygterne flyver så hastigt. Så lovede jeg at se at træffe Dem og erfare noget nærmere."

"Ja så –"

Sjöström lod ikke til at være meget indladende. Det var øjensynligt, at hans tanker var i den anden stue, hvor samtalen syntes ganske at være gået i stå. Holst lod sig ikke forstyrre af Sjöströms holdning, han fortsatte i samme venlige tone:

"Særlig har det foruroliget Deres broder, at De ikke i marts dette år, da De var i Helsingborg, har opsøgt ham."

"Hvor ved De, jeg var i Helsingborg," busede Sjöström ud.

"Å, Sverige er ikke så stort – Skåne mener jeg. Så er der desuden en vis hr. Karlkvist fra Christiansstad, der rent ud sagt har generet Deres broder en del."

"Karlkvisten –"

Sjöströms øjne blinkede, så rettede han dem skarpt på Holst.

"Jeg beder Dem tale tydeligere, hr. løjtnant, hvad vil De mig?"

"Jeg har jo sagt Dem mit ærinde," sagde Holst i samme sagtmodige tone. "Deres broder har pålagt mig at opsøge Dem. Han tænkte sig, at De var i forlegenhed, og at De mulig kunne trænge til penge – ja, undskyld, at jeg taler så indiskret, men Deres broder er min ven. Altså rent ud: hvis De følger mig til Den Østrigske Bank, vil jeg kunne lade Dem udbetale et beløb efter Deres broders ønske."

"Jeg trænger ikke til penge," sagde Sjöström skarpt. Så lod han, som om han betænkte sig. "Desuden er det jo ikke nødvendigt, at jeg følger med. En check kan vel gøre det."

Holst smilede elskværdigt.

"Deres broder har, for at sikre sig mod alle tilfælde, ønsket, at pengene skulle udbetales i min nærværelse." Han så meget

skarpt på Sjöström. "For alle tilfældes skyld."

Sjöström blev urolig. Han tog sit parti og rejste sig hurtigt.

"Hr. løjtnanten må undskylde mig, jeg har gæster, jeg kender ikke hr. løjtnanten og takker for hilsenen fra min broder. Jeg trænger ikke til penge – aldeles ikke. Ja, det gør mig ondt at måtte være uhøflig mod en fremmed – en ven af min broder, men, som sagt, jeg har dårlig tid. Jeg kan måske hilse på hr. løjtnanten, der hvor hr. løjtnanten bor, i øjeblikket er det mig umuligt at tale længere med Dem."

Holst blev roligt siddende.

Sjöström stod foran ham og betragtede ham med slet undertrykt arrigskab. Hans blik flakkede uroligt, og han skottede af og til mod døren.

"Ja, så hr. Sjöström trænger ikke til penge," fortsatte Holst i en let drillende tone; han havde fattet sin beslutning, da det mislykkedes at lokke Sjöström ud af huset. Vennen derinde måtte øjensynlig være en guldfugl, der lovede Sjöström god gevinst. Der var altså ikke andet for at gøre end at skride til anholdelse. Men på den anden side ville Holst nødig slå alarm, mens en fremmed var i huset. Han måtte gribe til og se at få det hele til at gå i rolighed.

"Ja, så hr. Sjöström trænger ikke til penge," gentog han, "da troede jeg ellers, de niti tusind kroner, hr. Sjöström hentede i Helsingborg i marts måned, havde fået ben at gå på i Nizza."

Sjöström blegnede og greb om ryggen af stolen. Holst fortsatte:

"Men de er måske endnu i behold?"

"Hvem er De?" spurgte Sjöström, "hvor tør De vove at trænge ind i mit hus og blande Dem i mine sager? Vil De gå?"

"Nej," sagde Holst, "det vil sige, hvis De vil følge mig, hr. Sjöström."

"Dem –"

"Ja, mig. Jeg har et ærinde foruden den hilsen, De ikke lod til at sætte pris på, og det tilbud, De ikke ønskede at modtage. Det står i forbindelse med Deres afregning med hr. Karlkvist og Enskilda Banken i Skåne. De har vist hævet for meget, hr. Sjöström. Det mener i hvert fald banken, og den har overdraget mig at ordne dette mellemværende med Dem."

Sjöström var blevet bleg, men fuldkommen behersket svarede han:

"Hr. løjtnant, jeg forstår Dem ikke, og jeg afbryder denne samtale. De kan gå."

Han trak sig tilbage mod døren. Holst rejste sig roligt og så på ham med et fast blik.

"Det gør mig ondt, hr. Sjöström, at måtte være ubehagelig mod Dem, men det er min pligt at meddele Dem, at i det øjeblik, De træder et skridt nærmere til den dør, vil der lyde et skud, der vil have til følge, at her bliver lidt oprør i huset, som vil kunne undgås, i fald De godvilligt vil følge mig."

Sjöström stod et øjeblik som en tiger i spring, så samlede han sig og sprang lynsnart frem mod Holst, der nøje havde vogtet på en hver af hans bevægelser og med en hastig bevægelse greb stolen, slyngede den mod ham, så han standsede i springet og med et stærkt brag faldt ned mod gulvet få skridt fra Holst.

Døren til naboværelset gik op, og Jeannette viste sig i døren – ligbleg. Bag hende trådte en ung mand frem og ilede mod Holst for at komme husets herre til hjælp. Jeannette søgte at holde ham tilbage. Sjöström var rullet rundt og søgte at komme fri af

stolen. Holst stod rolig foran døren til entreen. Revolveren blinkede i hans hånd. Da hans øje faldt på den unge mand, sænkede han dem uvilkårligt. Det var Claes Ankerkrone.

Den unge svensker blev stående på tærsklen i dyb forbavselse.

"Detektiven – papas detektiv – hvad i alle gode magters navn er det, De stiller an med Hugold Sjöström?"

Jeannettes blik hvilede på Holst. Ved ordet detektiv fo'r hun sammen og blev stående uden at røre sig. Sjöström havde rejst sig, han stod bøjet, støttet til stolen, hvis sæde var brudt af. Holst talte først:

"Hr. Sjöström," sagde han, "jeg ville have undgået enhver scene i denne dames og den unge herres nærværelse. Det er Deres skyld, at den ikke er undgået. Hr. Ankerkrone kender mig og min stilling. Det er min ordre at anholde Dem, og jeg erklærer Dem for anholdt. De vil behage at følge mig."

Sjöström løftede stolen for at slå, men Claes Ankerkrone sprang imellem.

"Ingen dumheder, Hugold – lad mig, jeg kender herren."

Sjöström sænkede stolen. Claes vendte sig mod Holst og sagde i en kold, let overlegen tone:

"Løjtnant Sjöström er min ven. Jeg tør måske spørge, med hvilken ret en dansk detektiv tør anholde en svensk undersåt på international grund?"

"Hr. Ankerkrone," svarede Holst roligt, "De gør rettest i foreløbig at holde Dem udenfor denne sag. Jeg handler på mit ansvar og efter ordre."

"Det er uret, og det tåler vi ikke," udbrød Ankerkrone heftigt. "Jeg svarer for Hugold."

Holst smilede.

"Det kunne hænde, det blev sværere, end De tror, hr. løjtnant."

"En mand har i hvert fald ret til at kræve at vide, hvorfor han arresteres."

"Falsk og bedrageri, har jeg tilladt mig at sige."

"Hvor meget?" spurgte Ankerkrone.

"En bagatel," sagde Holst med et smil, "nogle tusind kroner."

"Dem skal jeg skaffe," faldt Claes ind.

"Otteti tusind kroner – det er da ellers penge."

"Betyder intet – blot jeg får tid, skal sagen blive bragt i orden. Mindre kan vel gøre det."

Sjöström stod ubevægelig. Han følte, at Holsts øjne hvilede på ham.

"Vil fruen være så venlig at lukke op," sagde Holst med et fast blik på Jeannette, "der står to herrer udenfor døren, som ønsker at komme ind."

Jeannette tøvede.

"Alt vil bero på, om fruen vil eller ej – vil fruen ikke, så får De tage følgerne."

Jeannette så fast på Holst med et blink i øjet, der spurgte – han bøjede hovedet, og som et lyn var hun ude af døren.

Inden Sjöström fik samlet sig igen, blev entredøren revet op, og de to italienske politimænd trådte ind i stuen. Ankerkrone protesterede, men Holst trådte imellem og lagde sin hånd på hans arm.

"De bør af hensyn til Deres fader betænke, hvad De gør, løjtnant Ankerkrone," sagde han.

Sjöström søgte at gøre sig fri for de to italienere, der stod hver på sin side af ham, men en kort smækken af stål forrådte, at håndjernene var lagt om hans håndled. Årerne svulmede i hans pande, han gjorde en krampagtig bevægelse for at slippe løs, men sank udmattet ned på en stol. Ankerkrone stod tavs, mens hans kinder farvedes af harme. "Dette er en slyngelstreg," sagde han på svensk. "Jeg går til konsulen."

Holst vendte sig roligt mod ham.

"Hvis De vil høre mit råd, hr. løjtnant, så gå først til Deres fader; jeg giver Dem mit æresord på, at denne affære er mere alvorlig, end De tror." Han bøjede sig hen imod ham og hviskede: "Annie –"

Claes Ankerkrone blev bleg. Sjöström rejste sig og sagde til ham i en dæmpet tone:

"Gør hvad du kan for mig, Claes, og for hende der med."

Så kastede den ene af betjentene en kappe om ham og førte ham bort. Ankerkrone blev stående ubesluttet på tærsklen til dagligstuen. Jeannette stod lænet mod en pult med forstenede ansigtstræk, og den gamle kone viste sig i døren med alle tegn på forfærdelse.

Holst vendte sig mod Ankerkrone:

"Hr. løjtnanten kan roligt overlade mig at besørge alt. De bør gå, jeg skal senere forklare det fornødne."

Ankerkrone løftede trodsigt hovedet.

"Jeg har lovet Sjöström at sørge for den unge dame."

"Det er ikke nødvendigt, hr. løjtnant, det ansvar påtager jeg mig, ikke sandt, frue?"

Jeannette bøjede hovedet svagt. Ankerkrone ville protestere, men Holst vendte sig mod ham og sagde bestemt:

"Hvad der er passeret vil vise Dem, at jeg har myndigheden. Jeg agter at bruge den og beder Dem for sidste gang alvorligt: Gå!"

Løjtnanten trådte et skridt tilbage, på et tegn fra Jeannette bragte konen hans hat og stok, og med en let bøjning for Jeannette forlod han værelset med en næsten umærkelig hilsen til Holst. Da døren slog i efter ham, vendte Holst sig smilende mod Jeannette.

"Nå, lille ven, der ser du altså, at det var mig, der var den stærkeste."

Med et spring kastede Jeannette sig i hans arme, mens konen i døren måbende betragtede dem. Holst kyssede hendes pande let.

"Ham ser du næppe for det første, Jeannette. Lad os to nu overveje, hvad der er det klogeste for os, og sæt først og fremmest denne ældre dame ind i situationen. Jeg trænger til at hvile mig lidt ovenpå dette."

7

Den hæderlige gamle signora Montuori var født wienerinde og indvandret i Venedig i den østrigske tid. Hendes mand, en syditaliener, havde en ubestemmelig forretning, der meget vel kunne betegnes som Agenzia, en blanding af lommeprokurator og ågerkarl, som han var. For tiden opholdt han sig, mindre for sin sundheds end for sine synders skyld, på et længere åremål i det, italienerne betegner med det velklingende navn Ergastolo; vi ville vel kalde det tugthus. Holst underholdt sig livligt med signora Montuori, der efter det passerede betragtede ham med overtroisk rædsel. Han talte venligt til hende, hans humør var fortræffeligt, han var oplagt til allehånde blid spøg.

"Ærede frue," sagde han, "jeg har en hilsen at bringe Dem fra en af mine venner, der for få dage siden var så lykkelig at besøge Dem i Deres hjem. Han var så lettroende at betro Dem til opbevaring enkelte effekter, der havde nogen værdi for ham, en ring med brillanter, et guldur og en halvandet hundrede francs i sedler og guld. Desværre kan han ikke komme personligt og afhente sagerne, og han tænkte derfor på at sende de to herrer, der tog sig så venligt af løjtnant Sjöström. Jeg sagde ham, at jeg kunne udrette hans ærinde, og jeg er temmelig vis på, at De, højtærede fru Montuori, vil betro mig de ommeldte sager."

Kællingen skælvede som et espeløv, og hendes tandløse gummer mimrede af skræk. Men hun erklærede, at hun intet forstod af det hele. Jeannette kom til. Holst lagde armen om hendes liv og drog hende ned på sit knæ.

"Lille Jeannette," sagde han, "signora Montuori og jeg kan ikke blive enige, hun vil ikke tro, at min ven dr. Braun har overdraget mig at afhente nogle effekter, som han har betroet i dette hus' værge. Det er sandsynligt, at d'hr. 'spirrer' vil være nødt til at anstille undersøgelser her i huset, og min ven mener derfor, det er bedre, disse sager betros mig. Tror du ikke også, Jeannette?"

Jeannette var blevet ligbleg. Hun ville rejse sig, men Holsts arm lå fast om hendes liv, hun kunne ikke rive sig løs. Så bøjede hun sit hoved ned mod hans skulder og brast i en heftig gråd, mens hun hviskede:

"Det var altså det, De ville mig."

Kællingen stod og rystede. Holst strøg den grædendes piges hår tilbage over hendes pande og kyssede hende.

"Din lille tosse," sagde han, "tror du, jeg vil gøre dig fortræd?"

Hun så spørgende på ham gennem tårer, Holst smilede så venligt, at hun troede ham og lagde armen om hans hals, idet hun trykkede sig tæt op til ham.

"Du vil tage mig med dig, ikke sandt?"

Holst nikkede tavs og så op på husets frue.

"Nå, højtærede dame, bliver det til noget?"

Kællingen tøvede. Holst skød lempeligt Jeannette bort.

"Den unge dame står under min beskyttelse, men De skal på timen blive afleveret til Municipiet. Forstår De det?"

Jeannette gik hen til konen.

"De må hellere godvilligt udlevere sagerne."

Holst rullede en cigaret, så rejste han sig og gik hen til madamen, idet han lagde hånden på hendes skulder.

"Gør De, som jeg siger, lille frue – det står De Dem ved. Desuden er det alt, jeg forlanger af Dem, og så at De sætter et af Deres fortræffelige værelser i stand til mig. Jeg synes om lejligheden, og jeg agter foreløbig at blive boende her hos Dem, hvis De vil have mig. De kunne måske komme til at trænge til mig, og hvad betalingen angår, kan De forlange, hvad De ønsker, men tyvekosterne vil jeg have."

Jeannette klappede i hænderne og fandt ideen bedårende. Signora Montuori delte ikke hendes begejstring, men hun indså, at hun var den svageste, og forlod værelset, idet hun rokkede med hovedet.

Det ville være uretfærdigt og samtidig usandfærdigt at hævde, at Holst i dette øjeblik følte sig som en arbejdende politimand – det ville være urimeligt at forlange det også.

Jeannette så på ham med store, bedende øjne.

"Tal aldrig mere om dr. Braun –"

Hun afværgede svaret med et kys, der ikke kunne betyde andet end et samtykke, for det blev ærligt besvaret. Holst lovede sig selv at gøre noget for det pigebarn. At anbringe hende i en magdalenestiftelse var trods hans sædelige alvor og i øvrigt ret rene karakter ikke det første, der faldt ham ind. Signora Montuori afleverede byttet, der af klogskabshensyn endnu ikke var realiseret, og Holst var så generøs at skænke hende 25 francs som en art dydsbelønning.

Den hele scene morede ham kosteligt, men han steg gevaldigt i den gamle dames agtelse, og snart var hun og Jeannette ivrigt i færd med at sætte lejligheden i stand til den nye lejer. Klokken var nu blevet 5, og Holst måtte tilbage til hotellet for at klæde sig på til middagen. Samtidig traf han

foranstaltninger til at lade sin lette bagage overføre til sit nye kvarter.

8

Holst traf dr. Braun i hotellets spisesal i færd med sit ensomme måltid. Holst tog plads lige overfor ham og berettede med et lille smil, at hans ekspedition nu var lykkedes.

"Jeg har her den fornøjelse at lægge *corpora delicti* frem for Dem og overrækker Dem herved Deres ur, Deres ring og 125 francs, de 25 er medgået til omkostninger."

Braun blev blussende rød.

"Og damen?" spurgte han.

Holst smilede.

"Så vel damen som den gamle heks og den skrækindjagende ægtemand er under politiets opsigt."

Braun rystede på hovedet.

"Stakkels unge kvinde, hun var så fortryllende sød."

"De kan være rolig," sagde Holst, "jeg har sørget for, at det hele går i stilhed, og den politiofficiant, under hvis specielle opsigt hun er stillet, vil nok være god imod hende."

"Det tror pokker," afbrød Braun, "politiet er sandsynligvis lige så bundfordærvet og usædeligt her som alle steder."

"Det er muligt," sagde Holst og rejste sig.

Braun ville ikke lade ham slippe, han ville have lov til at vise sin taknemmelighed, der yderligere forøgedes derved, at han slet ikke fik noget med politiet at gøre, og at det hele var afsluttet med de 25 frcs. udgift. Men Holst svarede undvigende:

"De har ved denne sag gjort mig en større tjeneste end jeg Dem, og jeg har intet krav på taknemmelighed."

Det forstod Braun ikke; skulle Holst selv være gået i løvens gab? Nå, ville han ikke fortælle, så var det påtrængende at

spørge. Han havde sine sager, og glad var han.

Holst klædte sig på, og klokken seks stod han i forhallen til Hotel Victoria. Hans hjerte bankede en smule ved tanken om gensynet med ritmesteren. Herredsfogden var første mand på pletten. Holst fortalte ham kort om optrinnet. Morderen var nu arresteret, sigtet for falsk og bedrageri, og de nødvendige formaliteter til udleveringens iscenesættelse ville blive indledt den næste dag. Holst ville personligt underrette konsulatet om sagen, men da arrestanten var svensk undersåt, ville forhandlingerne vel blive ret indviklede og trække ud. Det fandt herredsfogden for så vidt var heldigt, som han altså ikke af den grund behøvede at afbryde sin udenlandsrejse. Holst bad herredsfogden tie om sagen.

Mens de talte om dette, kom ritmesteren, Ulla og kaptajn Kurk til stede. Ritmesteren hilste på Holst med stor varme. Det slog Holst, hvor træt og affældig han så ud, han gjorde en bemærkning derom, og ritmesteren smilede svagt:

"Jeg har det heller ikke godt, min ven, det er maskineriet, der ikke vil mere."

Kaptajn Kurk var meget formel, Holst syntes næsten, han var uvenlig, og fandt dette ret ubeføjet, men han erindrede, at manden måtte tø op, han havde jo heller ikke været indladende i Kristianstad. Ulla var fortryllende i lyst silketoilette med mørkerøde roser, der klædte hendes lyse teint og mørke hår. Holst så beundrende på hende og greb sig i at tænke, at i hvert fald en kvinde ville have græmmet sig i stilhed, om hun havde set dem sammen.

De sidste dages oplevelser, den umiddelbare erotik, der ånder over Adriaterhavets dronning, virkede på Holst med

uimodståelig kraft, og gjorde, at han følte sig ganske anderledes fri og selvbehersket overfor de smukke unge piger. Han måtte tilstå for sig selv, at han gjorde stormkur til hende, og de tre gamle herrer betragtede ham med opmærksomhed. Herredsfogden drillede ham let. Løjtnanten havde sendt afbud, han kunne først komme efter middag.

Det var øjensynligt, at ritmesteren ikke kendte noget til den skete arrestation, derimod forstod Holst på et par ord, som Kurk lod falde, at løjtnant Claes havde sat ham ind i historien. Men det var kun et par ord. Om denne begivenhed blev der forresten slet ikke talt, og stemningen steg under måltidet lyst og let. Kun kaptajn Kurk var forstemt og ordknap.

Selskabet indtog kaffen på hotellets terrasse. Aftenen var stille og varm, dog blæste en let havbrise over lagunerne. Holst og Ulla sad sammen og talte om sommeren i Norden og de grønne bøgeskove.

"Længes De ikke?" spurgte Ulla.

"Å jo," svarede han, "længes – det kan jeg vel ikke sige. Der er sælsomme magter i naturen hernede, ja, det lyder besynderligt, men det er sandt. Man fortæller om den store Goethe, at da han kom til Venedig, blev han grebet af en besynderlig stemning, egentlig en ånd, der fo'r i ham, vidt forskellig fra den tyske spekulative, romantiske digterånd."

Holst rødmede.

"Jeg er ikke digter, ikke en gang af de små, men jeg føler det samme."

Ulla smilede.

"De mener, at da De som ung Werther sad på bænken ved den lille sø deroppe, ville De flygte, da De så mig komme, og nu –"

Holst så på hende.

"Hvor besynderligt, at Deres tanker netop følger det samme spor som mine – det tænkte jeg netop."

Ulla rødmede:

"– og nu – –"

"Nu ville jeg – –"

Holst tav. Hun så på ham med et forunderligt spørgende blik, og han følte ligesom en rislende kilde, dybest indefra, der steg igennem ham.

To mennesker kan mødes i elskov ved et blik i et kort sekund, og det skete i dette. Der førte ingen vej tilbage fra sådant møde. Det var ligesom den lille Jeannette havde åbnet leddet for Holst til egne, hvor han aldrig før havde vandret, som om hun havde ledet hans veje over blomsterstrøede marker mod det store mål, og mens hans blik hvilede på den fine pigeskikkelse foran ham med de rødmende kinder og de store, søgende øjne, hviskede hans læber en tak til den lille derhjemme, der havde lært ham mere i et døgn, end livet havde lært ham i mange år.

Der var ikke vemod i mindet, kun svulmende håb til fremtiden; det var et livsmål, det første virkelige han havde kendt.

Kaptajn Kurk afbrød de unge, han ønskede at tale et par ord med Holst. Den tydelige skuffelse, der prægede Ullas ansigt ved afbrydelsen, forsonede Holst med adskillelsen. Herrerne trak sig tilbage til kaptajnens værelse for at være uforstyrrede.

Det var tydeligt, at kaptajn Kurk ville vide fuld besked, men i samme øjeblik som Holst gjorde sig det klart, at det var en andens ærinde, kaptajnen gik, strøg han den milde stemning af sig og samlede sig til koldt, klart og klogt at modtage angrebet.

Han forstod, at nu var øjeblikket kommet, da han måtte tage standpunkt til spørgsmålet om Ankerkrones forhold til det udspillede drama. Han var i et fremmed land, sagen beroede udelukkende på ham, han havde det i sin magt at lede den, og det forstod de alle. Men han var soldat, og ingen stemning i verden skulle føre ham bort fra pligtens vej, der lå for ham, skarpt tegnet ved det, han vidste, og det, de måtte sige ham, om han ønskede at vide det.

9

Kaptajn Kurk bad Holst tage plads og bød ham en af disse fortræffelige cigarer, som betyder noget i Italien, hvor lysten til tobak må tilfredsstilles med Minghetti, Cavour og andre afdøde statsmænd i fugtig, nedrig tobak eller i Virginia og Trabuco, der varer ugevis og koster en formue i tændstikker.

Holst tændte den og satte sig en garde.

"Hr. løjtnant," begyndte kaptajnen, "Sjöström er altså arresteret."

Holst nikkede.

"Løjtnant Ankerkrone kom til mig i største ophidselse og fortalte mig, at De havde ladet arrestationen foretage i løjtnant Sjöströms hjem, hvor han lever sammen med sin elskerinde. Løjtnanten fortalte, at sigtelsen lyder på falsk og bedrageri. Er det rigtigt?"

Holst nikkede.

"Vil sigtelsen indskrænkes til dette?" spurgte Kurk og så spørgende på Holst.

"Foreløbig ja," svarede denne.

"Foreløbig, men senere? Claes meddelte, at De havde nævnet et navn, som De vil erindre, De skylder mig, at De kender. Anser De Sjöström skyldig i mordet på Annie, og er det derfor, at De har ladet ham arrestere?"

Holst så roligt op på kaptajnen og svarede:

"Det er imod mine principper at udtale mig om mine formodninger på et så tidligt tidspunkt af en sag. Jeg tror at kunne bevise, at løjtnant Hugold Sjöström har forfalsket en af Annie Cederlund udstedt check og tilvendt sig et betydeligt

beløb herved – eller rettere, papiret er i min hånd, og der er overvejende sandsynlighed for, at det begåede falsum kan bevises. Med hensyn til mordet har jeg ingen som helst formodning – kun ved jeg, at jeg i denne sag vil være nødt til personligt at forhandle med mænd, der ikke kan lade sig repræsentere."

Kaptajnen bed sig i læben.

"De synes at glemme, hr. løjtnant, at De i sin tid introducerede Dem hos mig, at De den gang påkaldte et bånd, der binder os sammen, og at jeg respekterede Deres adgang til at få mig i tale. Jeg fortalte Dem, hvad jeg vidste, det synes mig en simpel taknemmelighed at gøre gengæld."

Holst så fast på ham.

"Hr. kaptajn," sagde han, "hvad De fortalte mig var, hvad De selv fuldt ud var rådig over, mere ikke; jeg kan ikke heller fortælle Dem, hvad der er min chefs og mine foresattes ejendom. Jeg er underordnet funktionær og min pligt, ved De, går frem for alt."

Kaptajn Kurk slog over i en lettere tone:

"Selvfølgelig, det beror på Dem. Det kunne synes rimeligere, at Arvid Ankerkrone talte med Dem, men han er syg, hans helbred er pludselig i den senere tid nedbrudt, og han tåler ikke åndelig anstrengelse."

"Jeg har tid til at vente," sagde Holst venligt, "mit venskab for Ankerkrone og hans hus er så varmt, at De får stole på, hr. kaptajn, at jeg ikke foretager mig noget skridt mod nogen af det navn, før jeg har advaret dem."

"Vil De give mig Deres ord på dette?" spurgte kaptajnen, "og på, at De ikke vil benytte Deres bekendtskab og den fortrolige

fod, på hvilken De står med familien, i Deres embeds tjeneste?"

Holst rejste sig og rakte kaptajnen hånden.

"Hr. kaptajn," sagde han, "den dag, da min tjenestepligt bringer mig til at foretage noget skridt mod ritmester Ankerkrone eller nogen af hans slægt, som er mod deres ønske og vilje, den dag træder jeg tilbage og stiller en anden for mig. Jeg vil ikke søge nogen oplysning, som ikke frivilligt gives mig, og jeg vil, før jeg nævner navnet, som endnu ikke i noget i tjenesten benyttet aktstykke, ikke en gang overfor herredsfogden, er nævnt, træde frem for familiens hoved og sige ham, hvorfor jeg nævner det, give ham enhver chance for, at det forbliver unævnt."

Kurk stod et øjeblik ligesom usikker.

"De tror, det bliver nødvendigt at nævne det?"

Holst rystede på hovedet.

"Det kan jeg ikke sige. I morgen vil jeg tale med den arresterede, og meget vil afhænge af, hvad han siger mig. Jeg kan ikke med min bedste vilje sige Dem mere i dag."

Samtalen blev afbrudt, og de to herrer vendte tilbage til selskabet. Claes og hans hustru var imidlertid kommet. Den unge englænderinde viste Holst ganske særlig opmærksomhed; hun var meget lidt smuk, vistnok heller ikke særlig elskværdig, men hendes øjne gnistrede af intelligens, og hendes evne til at se på personer og forhold og bedømme dem koldt og klart var ualmindelig. Hun lod til at være meget forelsket i sin mand, men syntes mere kølig mod sin svigerfader og svigerinde. Kaptajn Kurk behandlede hun med en påfaldende mangel på sympati.

Claes Ankerkrone lod til ganske at have glemt scenen hos Sjöström, han var overstrømmende elskværdig mod Holst, særdeles charmant, men næppe helt ærlig. Holst syntes ikke om ham. Aftenen blev Ullas, og i hendes selskab glemte Holst de andre og det andet. Da han forlod selskabet, trykkede hun hans hånd fast og længe og bad ham komme og ledsage hende på en tur gennem den vidunderlige stad.

Det lovede han.

Ved sin hjemkomst skød han den ventende Jeannette blidt til side og gik til sit værelse for at være alene med sine tanker og sit unge håb.

10

Kaptajn Holger Kurk sov meget lidt natten efter sin samtale med Holst. Han var nervøs efter Sjöströms arrestation, som han, herredsfogden og Claes alene kendte. Han vidste mere end den unge; han vidste, at den sande grund til arrestationen var den mistanke, der hvilede på Sjöström for at være Annies morder. Han delte den selv, men han anede samtidig, at denne sag ville bringe hans ungdomsvens navn frem i en retssag, hvis omfang ikke lod sig overse.

Ankerkrone var syg, ganske vist havde hans helbred været bedre i den sidste tid, men sindsbevægelse tålte han ikke. I morgenaviserne stod en kort notits om den stedfundne arrestation, der selvfølgelig straks telegrafisk ville blive meddelt til Sverige. Ankerkrone ville få nys derom, og hvad der så ville ske, kunne ingen beregne.

Da Kurk havde meddelt Holst, hvad han vidste om Annie, havde han med vilje holdt Arvid Ankerkrones navn udenfor, men han indså, at Holst, der allerede den gang havde været på sporet, nu vidste en del mere, ja kan hænde mere end han selv. For ganske vist havde han erfaret det meste af, hvad der var hændt mellem Ankerkrone og den myrdede pige før de sidste skæbnesvangre begivenheder. Om disse selv havde han kun sine anelser, intet positivt. Ankerkrone havde benyttet hans medvirkning til at søge at holde sønnen tilbage, dette var ikke lykkedes ham, og faderen havde da selv taget affære. Han havde meddelt Kurk, at det var lykkedes, men at prisen havde været højere, end han nogen sinde havde tænkt muligt. Først havde han troet, det drejede sig om penge. Efter Holsts besøg i

Christiansstad havde han været naget af den bitreste tvivl og de tungeste anelser og straks opsøgt sin ven. Han var kommet, netop som Ankerkrone havde modtaget Holsts meddelelser med uro. Han havde intet fået at vide, og ritmesteren afviste ethvert forsøg på at erfare nærmere. Men han var meget syg, det var tydeligt.

Kurk ville ikke tro, at der mellem Arvid Ankerkrone og Sjöström kunne være sket noget virkelig betydningsfuldt. Han kendte jo bedre end nogen anden, hvad der forhen havde tildraget sig, men dette – nej det ville og kunne Arvid Ankerkrone ikke. Annie var død, myrdet, og Sjöström var hendes morder, men Arvid Ankerkrone havde været til stede og måske plejet forhandlinger med hende kort forinden. Han måtte vide mere, end han havde sagt, og deri lå grunden til hans tavshed og sygdom.

Holst var en farlig mand, han ville gøre sin pligt, hans venskab for ritmesteren måtte vige, der var kun et spinkelt grundlag at bygge på, han var indtaget i Ulla. Men ofre hende for at redde slægtens ære, det ville vel ikke en gang Ankerkrone selv.

Og herredsfogden var et skikkeligt, hjælpsomt menneske, hvis ubeslutsomhed overfor ansvar kun ville gøre sagen endnu mere indviklet. Selv om det lykkedes at vinde Holst, hvorledes ville så den gamle embedsmand stille sig, når han pludselig stod overfor sin gamle ven, der måtte indblandes i en sag, hvor hele Norden ville stå som nysgerrig tilskuer. Danske retsbetjente var en race, der var vel kendt også i Skåne, og det var ikke en hel glorie, der strålede om standen som sådan, takket være den behandling, landets gamle og nye litteratur og

presse med rette eller urette havde givet den. Ville venskabet holde?

Claes var en dum dreng, der blot ville forværre sagen, han måtte holdes udenfor. Og Ulla – aldrig. Nej, der var intet andet at gøre end at tvinge Arvid Ankerkrone til at tale, hvis da ikke Holst ville række ham en hånd. Kaptajnen stolede alligevel ikke på Holst.

Tidligt den næste morgen gik han til ritmesteren for at tale rent ud til ham.

Arvid Ankerkrone modtog ham i dagligstuen på hotellets første sal, han befandt sig ganske vel og hilste ham muntert. Det skar Kurk i hjertet, men der var ingen vej udenom. Han begyndte at tale om Holst og om hans nette væsen.

Ritmesteren nikkede.

"Han er svært indtaget i Ulla," sagde Kurk, "og ved du, hvad jeg tror? Ulla synes svært godt om ham også."

Ritmesteren smilede.

"Det ville blive et kønt par. Holst er en komplet gentleman, og han vil sikkert kunne nå frem i en anset stilling, han er en usædvanlig dygtighed."

"Synes du det?" brummede Kurk. "Det er en nedrig bestilling, den burde han opgive."

"Det kunne man vel få ham til," sagde ritmesteren alvorligt, "om man anvendte noget derpå. Men som du ved, jeg er ikke videre bemidlet, Ulla har ikke andet end sin mødrenearv, og den forslår ikke langt. Det kunne blive svært at skaffe ham en anden bestilling."

"Så du har virkelig alvorligt tænkt på det?" spurgte Kurk.

"Ofte," sagde Ankerkrone, så tilføjede han med en underlig dump stemme: "Det er også den eneste vej."

"Hvad mener du?" spurgte Kurk.

"Intet," svarede ritmesteren med et svagt smil.

"Ved du, at Holst har gjort en fangst her i Venedig?" sagde Kurk med et søgende blik på ritmesteren.

"Nej," svarede denne.

"I går har han arresteret Hugold Sjöström for falsk og bedrageri."

"Se, se," sagde ritmesteren roligt, "og det fortæller du mig først i dag, eller vidste du det ikke i går?"

"Jo," kom det tøvende fra kaptajnen.

"Så skulle du have sagt det, at jeg kunne ønsket Holst til lykke med fangsten. Den karl har ikke lidt på sin samvittighed."

Kaptajnen så forbavset op, Ankerkrone sad ganske rolig. Kun syntes Kurk, at der om hans mund var et underligt fast drag som hos en mand, der har fattet en beslutning og er bestemt på at udføre den.

"Arvid," sagde kaptajnen, "du er ikke ærlig mod mig."

"Jeg forstår dig ikke. Hvorfor skulle jeg tage ivrig del i Hugold Sjöströms skæbne; når alt kommer til alt, står han da dig nærmere end mig. Han var en rask soldat i gamle dage, nu er han blevet en forbryder i stand til en hvilken som helst lav handling."

"Også til mord?" spurgte Kurk.

"Til alt," svarede ritmesteren.

"Ved du da ikke, hvad den sande grund til hans arrestation er?"

"Jeg ved ikke andet, end hvad du fortæller; jeg har overhovedet ikke vidst, at Sjöström var her, han har ikke opsøgt mig."

"Den hele sag interesserer dig altså slet ikke?"

Arvid Ankerkrone rejste sig og gik hen til kaptajnen, han lagde begge hænder på hans skuldre og så ham fast i øjet. "Bror Holger, tre gange i mit liv har jeg været svag, og alle tre gange var det den samme kvinde, der voldte det. Hun er nu død, jeg har stået ved hendes lig. Den gang var jeg rolig, og nu skal det aldrig hænde mig mere, at jeg bliver svag. Dig, kære broder, ved jeg, at jeg kan stole på, og derfor vil jeg også betro dig det hverv, som jeg ikke selv kan udføre. Du ved, at Sjöström en eneste gang har været i forbindelse med os. Det gjaldt da en sag, som må være vor slægts hemmelighed, som ikke skal spredes til tusinde nyfigne, skandalesøgende fremmede. Vi står nu foran en retssag, hvori Sjöströms arrestation er den første svage begyndelse. Det beror på dig, om den sag skal blive andet og mere."

Kurk så spørgende på ham, han forstod ikke et ord.

Ankerkrone smilede svagt.

"Broder, det er for tidligt på sagen, for tidligt på dagen også. Nu hviler trådene i min hånd, og den ryster ikke mere. Men du må være tålmodig. Du husker, at i gamle dage var vi tre. Jeg var altid hovedet, du var hjertet den gang, og Cedersköld var hånden. Hånden blev os utro, og derfor visnede den. Nu får du være hånden, Holger, hjertet får blive koldt. Vi råder ikke for vor egen skæbne alene. – Du skal ikke tabe modet, broder, fordi du ikke forstår mig, men du skal vide, at jeg vil og kan handle så fast nu, at intet skal føre mig ud af min vej."

Kurk rystede på hovedet, men han følte, at Arvid Ankerkrone selv var den, der fik stå for styret. Og han blev rolig, for han vidste, at Arvid var stærkere end han. Så kom Ulla, og hendes lyse smil bragte solskin i stuen, hvor de tre snart var bænkede om et fornøjeligt frokostbord.

Ankerkrone skrev et par ord til Holst og bad ham være hans gæst på en udflugt til Lidoen.

11

Holst indfandt sig på hotellet til den opgivne tid. Han traf selskabet forsamlet, og Ulla hilste ham med et strålende smil. Ritmesteren befandt sig tilsyneladende langt bedre, han så raskere ud, og det slog Holst, at hans hele optræden bar spor af megen bestemthed og megen værdighed.

Kurk var nedbøjet og talte kun lidt, han holdt sig borte fra Holst og beskæftigede sig mest med herredsfogden, hvis glade gammelmandssnakken lød så underligt fremmed her, hvor et stærkt uroligt liv pulserede under en smilende overflade.

Selskabet tog med damper til Lidoen, og solen skinnede varmt, mens en frisk brise smældede i flaget på damperens mast og krusede de gule bølgetoppe. Det var, som alle verdens nationer havde sat hinanden stævne på den lille dampers dæk, og som babylonisk sprogtummel lød de forskellige sprog, damernes kvidrende latter og sang fra en kreds af tyske studenter, der, samlede i skibets stævn, sang deres følsomme, tyske sange.

Ritmesteren stod lænet mod lønningen og så ud over dækket.

"Hvor mange sorger tror du, der skjuler sig bag dette larmende liv, hvor mange trængsler tror du, disse mennesker søger at flygte fra? Der ligger Neptunstaden, som Goethe kalder den i sine udødelige epigrammer, som du kender." Ritmesteren smilede svagt. "De fulgte mig til Venedig for 25 år siden, da jeg som ung mand så denne stad for første gang. Og de har fulgt mig siden. Se alle disse Venedigs pilgrimme, der søge til stedet, hvor åndens store levede og elskede, se hvor de stirrer og hør deres tale, alle søger de det samme, alle tror de her i Venedig at

have fundet det, de søgte, at stå ved lykkens dør. Stakkels pilgrimme, hør hvad mesteren siger:

Seh' ich den Pilgrim, so kann ich mich nie der Thränen enthalten. O, wie beseliget uns Menschen ein falscher Begriff!

Som du ser, endnu citerer jeg Goethe."

Holst svarede ikke, ritmesterens blik hvilede venligt alvorligt på ham.

"Også du, Eigil Holst, har troet at finde det, du søgte i Venedig, i mere end et stykke, ikke sandt? Og du standsede ved tærsklen, fordi du ikke vovede at gribe til. Grib kun til."

Holst så alvorlig op.

"Jeg forstår dig ikke."

Ritmesteren smilede med et underlig vemodigt smil.

"Jeg siger kun, grib til, min ven, og for at du skal forstå mig bedre, så siger jeg, grib både fader og datter."

Holst blev rød.

"Ikke sandt – du forstår mig? Pilgrim, du tror at stå ved vejens ende, og dit falske begreb gør dig lykkelig, blot at din lykke er af en egen art. Du kan vide, at jeg har fulgt din færd, og at en plan og ikke tilfældet har ført os sammen i dag. Da jeg så dig første gang, faldt mit øje på dig med venskab, og det føjede sig således, at du blev den, der holdt min skæbne i din hånd, fordi jeg selv lagde den i din hånd og bestyrkede den gamle mand der henne i valget af dig. Nu står du ved målet, og nu tøver du med at gribe til. Så underlige er vi mennesker."

Holst tav, han ville ikke tale nu, skønt ritmesteren her berørte brevet og dagbogen, ja endogså mere end han havde skrevet, mere end han havde lovet at tale om.

Ritmesteren lagde sin hånd på hans skulder.

"Nu gør vi to den færd sammen, og dine tanker går kun den vej, du helst ønsker. Når du vender tilbage, og dine tanker endnu følger samme vej, så vil vi læse min dagbog sammen, og så skal vi tale sammen. Da vi skiltes efter vort samvær deroppe, hvor du arbejdede ivrigt, sagde jeg dig, at din vej ville føre til mig, og at du ville få brug for min hjælp. Du kan selv se, at således skete det, og hjælpen skal du få. Mit liv har nu kun et eneste mål, og det eneste mål er også dit, kære ven. Derfor egner vi to os så godt til fælles arbejde."

Ritmesterens blik gled langs lønningen, hvor Ulla stod støttet til en trappe i munter samtale med herredsfogden. Holsts blik fulgte ritmesterens, og han rødmede.

Damperen gik ind ved broen på Lidoen. Holst og Ulla fulgtes langs stranden, hvor badelivet levede, hvor hundreder af glade mennesker under spøg og latter tumlede sig i sandet, mens solen blinkede på kasinoets ruder og kastede sine stråler over altaner og gallerier.

Ulla standsede.

"Dette er ikke Venedig for mig. For mig er Venedig de tavse, sukkende gader, de mørke kirker med deres skatte og de herlige billeder i Dogepaladset og Akademia, men mest af alt San Marco. Fader elsker Venedig, hvor han første gang traf moder, som døde, da jeg var ganske lille. Billeder fra Venedig har altid smykket vore vægge, og fader citerer altid Goethes venetianske epigrammer; han kan dem udenad, men han vil aldrig rigtig forklare mig dem, og jeg forstår dem slet ikke."

Holst smilede:

"Forståelsen er vel heller ikke altid lige let."

Ulla blev ivrig:

"Men De forstår dem da. De må kunne forklare mig meget af det – –," hun rødmede, "naturligvis ikke alt – men noget af det, som De forstår, som man kan – –"

Ulla var atter kommet ind i en af disse blinde gader, hvoraf hun aldrig kunne slippe ud. Hun udbrød rask:

"Som nu denne:

Sankt Johannes im Koth heiszt eine Kirche: Venedig
Nenn' ich mit dobbeltem Recht heute Sankt Marcus im Koth.

Holst smilede:

"Det betyder vel, at Venedig er bygget på sumpet, leret bund."

Ulla så op på ham:

"Leret bund – ja men – –"

Holst så hende lige i øjet:

"Frk. Ulla, vil De, så mødes vi i eftermiddag i San Marco – så får vi måske se, på hvilken grund Sankt Marcus hviler."

Ulla blev rød. – "Klokken fem."

"Klokken fem."

Herredsfogden vinkede, at måltidet var beredt. – Lidt over middag vendte de tilbage til Venedig.

12

Patriarken i Venedig læste messen i San Marco. Foran højalteret stod han klædt i sit guldindvirkede ornat med bispehuen på sit hoved, omgivet af kordrenge og prælater med kors og røgelseskar. Fra orgelet brusede sangen ned over kirken, mens den tunge røgelse sendte sin duft over de hvalte rum. Lyset faldt stærkt ind ad de malede ruder, mosaikken i loftet glimtede i guld og stærke farver, mens kerternes skin flakkede gulligt mod røgen i den lette, bævende luft.

På gulvet knælede de andægtige troende, mens nysgerrige fremmede stod og så til. Enkelte katolske bøjede sig i andagt, men størstedelen, udeltagende englændere, samtalede ugenert, som var det et folkeskuespil, de overværede.

Stærkere brusede sangen og orgelklangen, så lød en enkelt dejlig stemme alene gennem hvælvet. Barnekoret faldt ind og smeltede sammen med stemmen for at dø i et væld af toner. Musikken tav, og en tør oldingestemme læste af bogen ved højaltret, to stemmer svarede, og atter lød orglet og basuner, mens koret flettede de latinske salmestrofer i den skiftende stemmes læsen og afbrudte af den stærke, fuldttonende enkeltsang.

De gejstlige for højaltret bevægede sig, de aftog bispens hue og satte en guldstrålende mitra på hans hoved, drengene fæstede en guldskinnende kåbe om hans skulder, og stedse skiftede de plads om ham, rakte ham kar og klæde, samledes om ham for atter at skilles, mens sangen ustandselig lød, og røgelsen steg mod mosaikken i loftet om de flakkende kerter. Stundom dæmpet lød sangen, stundom mumlende svagt, mens

de troende knælede på de skarpe sten, der med sære brogede billeder dannede den evige Marcuskirkes gulv.

I en krog tæt op ad sakristiets indgang, hvorfra præsteskaren var kommet, stod en ung mand og en ung kvinde, arm i arm. De talte ikke til hinanden, men hun lænede sig ind til ham, og hendes hoved hvilede på hans skulder. Det var, som bares deres tanker af den dejlige musik til fjerne egne. Og den vældige magt, der ligger i den tusindårige kirkes sære overlevering, tvang dem ind under dens vælde. De forstod ikke ordene, men de forstod, at der bag sangen, bag musikken lå et rige, som intet menneskeligt øje får at se, men som er der, fordi menneskeslægten i de tusind år, der svandt, har bygget sig dette rige i sine håb.

Når menneskenes vej går det riges tærskel forbi, og det sker, når alvorsfulde beslutninger fattes, når sorgen og lykken griber sjælene dybest, så bøjer sindet sig ind under den vældige magt, og selv den, der tvivler eller nægter, føler i sådant øjeblik den stærkere magt, som han ikke fatter. Men dybest føles dette, om to står ved hinandens side, i den stund de har knyttet deres hjerter til hinanden, så de svulmer af det rigeste håb i elskov.

Så er det intet skuespil, selv om det synes sært og fremmedartet, selv om den troendes andagt synes enfoldig, og præsternes færden uforståelig og grundløs. Så smelter i rummet sangen, røgelsesduften og lyset sammen med hvælvet i de dejlige basiliker til en drøm, der bærer tankerne langt bort, der, hvor lykken må være evig, så vist som der er lykke til, og evigheden i et sådant øjeblik er lykke.

Og for de to, som stod der i drømmen, var alt glemt i dette øjeblik, alt andet end netop dette ene, at de var to og lykkelige i

en drøm, som måtte vare evigt.

Messen var til ende, og prælaterne gik under orglets brusen ad vejen til sakristiet. Foran bar kordrengene kors og røgelseskar, ærværdig skred patriarken forbi, og da han kastede sit øje på de to, der stod i krogen, så han to mennesker, der bøjede sig mod hinanden i et varmt kærligheds kys.

Da smilede patriarken under bispehuen, han, der siden skulle bære den tiara, der smykker *pontifex maximus*.

13

Da Holst den aften kom hjem, modtog Jeannette ham med sørgmodig alvor.

Jeannettes forelskelse var af en underlig ydmyg art; som en østerlandsk slavinde bøjede hun sig for sin kårne herre, hvis store magt og myndighed hun frygtede. Men hun var alvorligt forelsket, og hendes følelse var ægte nok. Ung var hun, men hun havde gået en del igennem, og hun var efterhånden vænnet til ydmygelser, men også til ydmyghed. Hun hadede Sjöström, og den skæbne, der havde ramt ham, havde ikke mildnet hendes had. Holst var ellers ikke nogen særdeles stor kender af kvinder og deres følelser, men han forstod, at Jeannette havde sluttet sig til ham, og at hun ville følge ham som en lydig hund. Efter det, der var sket, var det ham en umulighed at fortsætte det lille eventyr, der havde overrumplet ham.

Det gjorde ham ondt, at han ikke kunne byde hende selv de ringe smuler, hun ville nøjes med, men hun var ung og frisk, og netop i den stemning, der nu havde grebet ham, glædede han sig ved ungdom og friskhed, ved de tusinde småting, som en forelsket kvinde skaber om den, hun holder af. Han havde med fuldt overlæg valgt signora Montuoris hus til opholdssted for i ro at kunne erfare alt, hvad Jeannette vidste om Annie, men det var også den eneste grund. Jeannette var nysgerrig med hensyn til de folk, hvis gæst Holst havde været, og han fortalte hende, hvem det var, og hvorledes turen var gået. Ulla omtalte han flygtigt, men Jeannette gættede sig til meget af hans få ord og fordoblede sin ømhed, for at han skulle glemme. Det var blevet stille ud på natten, og inde i de små kanalgader var der meget

varmt. Holst kunne ikke sove, de sad sammen i et stort værelse, der vendte mod kanalen, hvis vand sukkede mod husets fod, og talte længe sammen, og underligt var det, at hvad Holst erfarede i den stille nattetime af den unge kvinde kastede det første virkelig skarpe lys over den sag, der opfyldte hans tanker. Jeannette fortalte om sig selv, og lidt efter lidt voksede frem af hendes fortælling netop det, som Holst anede, men ikke turde tro, før det lå for ham i al sin tydelige skarphed, som kold, nøgtern virkelighed, der truede det, hvortil han knyttede sit livs varmeste forhåbninger. Jeannette fortalte om sig selv og sin barndom:

"Far var vagtmester ved skånske dragoner fra Ystad, jeg husker så tydeligt endnu gården derhjemme, hvor vi søskende legede, og hvor Glimmingehus med store trold i stenen og de nøgne kampestensvægge ikke hundrede skridt fra vor legeplads hævede sig op af de grønne marker. Og når så soldaterne samledes til manøvrer og eksercitsen, når fars eskadron kom ridende ad vejen med de store, blankbrune heste og trompeterne på de svære skimler, så standsede de tit foran gården, og mor kom ud med os børn, og faders ritmester på sin fine, sortbrune hest red hen foran døren og fik en læskedrik og spurgte til os og kneb os i kinderne. Ved du så, hvem den ritmester var? Det var faderen til den unge mand, du så her i går, da I tog Hugold, ritmester Ankerkrone. Han havde et prægtigt herresæde oppe ved Christiansstad, men konen var død. De sagde, der havde været en sørgelig historie med hende, men det har jeg først hørt senere. Far fortalte siden så meget om det, efter at vi var kommet med Falkenbergs til Paris. For så var det, da jeg var otte år gammel, det år, der var sådan vældig

udstilling i København, at far og mor og min bror, som var tolv år gammel, rejste først til København og så bagefter til Paris med den store greve på Riddartofte. Det var en herlig mand, en af de fineste gamle mænd, jeg nogen sinde har set, og så godgørende var han. Hugolds bror kom til at tjene der som staldmester. Nu er den gamle greve død, men sønnen skal være ligesom faderen – Tage da – for den yngre, Otto, ham vil jeg ikke sige noget godt om, så stygt han bar sig ad imod mig sidenhen."

Jeannette sukkede og faldt i tanker, men Holst, der sad ganske stille og hørte på hendes pludren, bad hende fortælle mere, og hun fortsatte:

"Jeg husker så tydeligt, jeg kan vel have været en tolv eller 14 år, så kom hun, du før har talt om, Annie Cederlund, første gang til fader. Hun var så ulykkelig, sagde hun. Hun havde været rig og haft store venner, men den sidste, en østrigsk greve, havde spillet en stor fallit, som alle talte om i Paris, og nu var Annie syg og dårlig og troede, hun skulle dø. Hun havde haft ikke få penge, men de var gået alle sammen til hendes flotte liv, og hun havde tænkt på at drukne sig i Seinen, ligesom jeg, før jeg nu mødte dig, så tit har tænkt på at springe ud i kanalen her og gå til bunds fra alle sorger. Men så havde hun et lille barn hjemme i Christiansstad, hvor hun havde været, og var det ikke underligt? Det var netop med faders gamle ritmester, Ankerkrone, at hun havde barnet. Hun holdt så forskrækkelig meget af ham, men han havde forstødt hende, og fader sagde så tit siden, at Annie havde været skyld i ritmesterens kones død."

Holst, der havde siddet halvvejs i egne tanker, blev med et opmærksom. Han så skarpt på Jeannette og spurgte:

"Kender du noget til den sag, så fortæl mig alt, hvad du ved."

Jeannette rystede på hovedet:

"Nej, jeg ved kun det, fader sagde, at Ankerkrone havde holdt af Annie, da hun var en lille pige oppe i Småland for mange år siden, hans kone havde været så svag efter sit sidste barn, en pige, og så havde de ikke levet godt sammen, ritmesteren og hans frue. Men så var hun blevet rask, og så var det blevet helt godt igen, indtil hun så pludselig døde. Og Annie havde sat ondt for hende hos ritmesteren, for hævngerrig var hun, skønt hun kunne være så god. Det var ikke som jeg, jeg kunne aldrig gøre en mand ondt, jeg virkelig elskede, og Annie elskede Arvid Ankerkrone meget mere, end de kan skrive om i nogen roman."

"Hvorledes ved du det?" spurgte Holst med et lille smil.

"For det har hun fortalt mig de hundrede gange – du skal vide, Annie var som en moder for mig, men det var senere, efter at det var gået mig galt. Og derfor kan jeg ikke forstå, at jeg aldrig har hørt et ord fra hende, siden hun forlod mig i foråret i Helsingør. Jeg spurgte Claes Ankerkrone om hende nu i går, men han ville ikke sige noget, han blev så tavs, og han har holdt mere af hende end nogen skulle kunne tro, men hun kunne ikke lide ham. Han ville skilles fra sin kone og gifte Annie, skønt hun var meget ældre end han, men hun så ung ud, – så lige med et blev det forbi, og det var faderen, der voldte det, det ved jeg, for jeg tog selv imod ham den dag."

Jeannettes fortælling var meget springende, Holst søgte at tvinge den tilbage til et jævnt spor, for hvert ord, hun kunne fortælle, var af den største betydning for ham. Det stod ham klart, at denne lille pige vidste bedre end nogen anden alt, hvad

der lå forud for den forbrydelse, der var begået i skoven nord for Esrom den 27. marts, og han ville vide alt.

"Det var altså i 1894, du så Annie første gang?"

Jeannette betænkte sig.

"Det var den sommer, de myrdede præsidenten i Frankrig, det husker jeg tydeligt, ja, det var i 1894. Hun boede hos os et helt år og kom sig fuldstændig. Så rejste hun til sit hjem for at se til sit barn, som vel kunne være en halv snes år gammelt. Så var det et par år efter, at Otto Falkenberg kom ned til sin fader, han var sådan en slags attaché, kaldte de ham, men der var ikke noget godt ved ham. Jeg var så stolt over, at han gjorde så meget af mig. Jeg var så dygtig til at ride, og vi red sammen, og han fortalte mig så meget om alt det, han ville gøre for mig, og så var det, at det gik galt. Han var den første herre, jeg indlod mig med, og han forførte mig, uden at jeg selv vidste, hvor galt det var. Så blev fader syg og døde, og samme dag døde den gamle greve. Det var en forfærdelig tid, for jeg skulle have en lille, og jeg var så dårlig, og barnet døde da også. Men mor sørgede sådan, og min bror, som var soldat og lå i Ystad, kom ned for at hente hende. Men jeg ville ikke med og rejste med Otto til Tyskland. Så blev der skrevet så meget efter ham, og han traf en anden, så han forlod mig, og jeg stod alene i det fremmede land med kun få penge. Hjem ville jeg ikke, for jeg skammede mig for min broder og min moder, og tog plads ved en cirkus, hvor jeg red lidt og forresten dansede i balletten. Det var en tung tid, men så kom vi til Berlin. Ja, det var længe efter, det var vel i 98, og der traf jeg Hugold; han talte til mig i manegen, han havde vist fået at vide, at jeg var svensk, og så så jeg, at han fulgtes med Annie.

De var i Berlin og havde det vist forresten småt, men hun var så god ved mig, og jeg kom da også til at bo hos dem, og vi rejste så sammen, for jeg forlod cirkus. –

Jeg glemmer aldrig Annie for det år, så god hun var ved mig, men penge havde de ikke, og jeg ville jo more mig, og jeg kendte mange herrer, men ingen jeg brød mig om, for det må du tro, du er den første, jeg rigtig har holdt af, og det gjorde jeg straks, jeg så dig. Du må også holde af mig."

Jeannette så op på sin beskytter med et spørgende, tillidsfuldt blik.

Han bøjede sig mod hende og sagde:

"Vist skal jeg være god mod dig, du lille stakkel."

Holst betragtede hende længe, så tog han hendes hænder i sine og sagde til hende:

"Jeannette, du er en god og ærlig pige, og jeg stoler på dig. Du ved ikke selv, hvor meget du kan være for mig, og det er ingen tilfældighed, at vi to har mødt hinanden. Du skal også vide, hvorfor jeg er her, og du skal hjælpe mig med et arbejde, så tungt, at du næppe selv vil tro, at du formår det, men du skal se, at jeg har tillid til dig. Først vil jeg dog sige dig, at jeg ikke vil føre dig bag lyset."

Jeannette så angst op:

"Er du gift?"

"Nej," sagde Holst med et smil.

Jeannette hviskede næppe hørligt:

"– Men du har en kæreste?"

"Måske," svarede Holst, og Jeannette lagde begge arme om hans hals. Holst skød hende lempeligt fra sig.

"Jeannette," sagde han, "jeg kan ikke give dig min kærlighed, for du må vide, der er en anden, jeg holder af."

Jeannette fo'r sammen.

"En anden – og hvorfor har du så fortalt mig, at du holdt af mig?"

Holst tog hendes hånd:

"Du ved, Jeannette, hvad jeg er, ikke sandt? Det var dr. Brauns skyld, at vi traf hinanden – den gang vidste jeg jo ikke alt, hvad jeg nu ved. Sig mig ærligt, Jeannette, når du nu ved, at jeg elsker en anden, en anden, hvem jeg i dag har sagt, at jeg elsker hende, vil du så blive ved at være ærlig mod mig, som du er nu?"

"Er det en fin dame?" spurgte Jeannette, "en, du vil gifte dig med?"

Holst svarede ikke.

"Hvis det er det – hvis det er en fin dame, du holder af, og som du vil gifte dig med, så kan du jo dog godt blive hos mig lidt endnu, ikke sandt? Du må ikke forlade mig, gør du det, så drukner jeg mig, og så er det din skyld."

Jeannette klyngede sig til ham, og der kom tårer i hendes øjne.

Holst betragtede hende tavs, så tog han hendes hånd i sin, han var sikker på hende, og han besluttede sig til at sige hende alt.

"Du skal vide," sagde han, "at min nærværelse her har et større mål end det, du kender. Det er netop Annie, den Annie, du taler om. Da hun forlod dig den dag i Helsingør, som du taler om, blev hun myrdet. Et par måneder efter fandt jeg hendes lig i en mergelgrav i Nordsjælland, og det er hendes morder, jeg i går lod arrestere her i dette hus."

Jeannette blev bleg som et lig.

"Myrdet! – Annie myrdet af Hugold. Nej, nej, det er ikke sandt. Hugold har ikke myrdet Annie – det har han ikke – så har – –"

Hendes øjne blev glasagtige, og hun snappede efter vejret.

Holst greb fast om hendes hånd.

"Hvem?"

Hendes stemme sank ned til en hvisken:

"Det er ham – den anden – –"

"Claes Ankerkrone?"

"Nej, nej – den anden – hans fader, ritmester Arvid Ankerkrone – –"

Det var Holst, som frøs hans blod til is i hans årer.

De sad et par minutter ganske tavse, mens vandet sukkede mod husets mur, og vinden, der nu var begyndt at blæse om kanalgadens hjørne, klaprede med skodderne udenfor de åbne vinduer.

Holst talte først:

"Arvid Ankerkrone!"

Jeannette frøs, hendes skuldre rystede, og hun knugede hænderne sammen.

"Annie myrdet! – Så har han dog altså gjort det, hun frygtede for, netop som hun troede, at alt skulle blive godt."

"Hvem mener du?" spurgte Holst.

"Det var Claes Ankerkrones fader, ritmesteren, som Annie skulle giftes med den dag, da hun sagde farvel til mig."

"Men du har jo fortalt mig, at det var sønnen," sagde Holst dæmpet.

"Ja, for det andet måtte ingen mennesker vide, og det har jeg lovet Annie at tie med og ikke at tale om til nogen."

Jeannette bøjede sig ned over Holst og græd krampagtigt med hovedet presset ned mod hans knæ. Holst sad ganske stille, det var ligesom alt var standset, som om hans tanker stod pludselig stille. Han kunne ikke tænke, og gjorde han forsøg derpå, var det ligesom alle hans spredte formodninger, alle anelser, han havde holdt tilbage, samlede sig, tårnede sig op om ham i dette ene: Men du vidste jo, at det var ham, du måtte jo kunne sige dig selv, at det var ham. Hvert skridt, du har taget, pegede jo mod dette ene. Du har ikke villet se det. Du har sveget din pligt.

Nu ved du, hvorledes det er, nu skal du handle som en mand.

For første gang i sit liv brød Holst sammen. Han sad bøjet over den hulkende kvinde, mens hans hjerte snøredes sammen. Han kunne ikke kæmpe sig ud af det, han følte selv, at var dette sket blot en dag, blot en halv dag før, så havde han været i stand til at bære det som en mand, så havde han kunnet gøre sin pligt uden at se til højre eller venstre, uden at tøve.

Nu var det umuligt. Han kunne ikke hæve sin hånd mod *hendes* fader.

Han løftede den grædende Jeannette op og ledte hende hen til hendes leje og dækkede hende forsigtigt til. Hun ville tale, men han bad hende tie. Hun så op, og med det instinkt, som kvinden ejer, gættede hun hans tanker. Hun spurgte ganske sagte:

"Er det hans datter?"

Holst svarede ikke. Han blev siddende tavs på kanten af sengen, til Jeannettes åndedrag fortalte, at hun sov.

14

Det var midnat, Holst rejste sig og forlod huset. Ad de snævre gyder nåede han Rivaen. Månen tegnede sig som en smal skive, og de utallige stjerner spejlede sig i lagunens vand. Det blæste nu ret friskt. Foran hotellet standsede Holst, han så op mod et bestemt vindue, bag hvilket et flakkende lys brændte. Mon Ulla sov? Efter det, der var hændt, kunne hun ikke sove. Hans blik søgte vinduet ved siden af hendes, hvor et klart, roligt brændende lampeskin vidnede om, at ritmesteren endnu ikke var gået til ro.

Så åbnedes en dør ud til altanen foran ritmesterens værelse, og Holst så, hvorledes Ulla støttet til sin faders arm trådte ud på altanen. Der stod de længe, mens hun lænede sit hoved til hans skulder. Holst så, at han lagde sin arm om hendes nakke og kyssede hendes pande.

Holst greb med et fast greb om et jerngelænder ved nedgangen til en trappe, der fra stedet, hvor han stod, førte ned til vandet.

Nej – det kunne ikke være meningen med livet, det var ikke således, at vi mennesker for at følge en pligt, et tilfældigt arbejde, der var lagt på vore skuldre, skulle skyde et livs rigeste lykke fra os. Om det var så, at den mand, der stod der på altanen, havde taget et andet menneskes liv, taget det for at hævne eller værne, så fik de højere magter, der våger over det, menneskene kalder den evige retfærdighed, føre deres vilje til ende uden ham.

Hans plads var hos disse mennesker for at støtte dem med råd og dåd. Alt andet ville være forræderi mod det højeste af alt,

mod hans unge, varme kærlighed, mod lykken, der første gang efter et trælsomt liv i hårdt arbejde smilede mod ham.

Og i dette øjeblik besluttede Holst at svige det, han havde kaldt sin pligt, for at følge den stemme, der talte til ham i hans hjertes slag.

Han strakte armene ud mod de to og sagde med høj og fast stemme hendes navn.

"Ulla!" lød det over den stille Riva, over lagunernes sukkende vand.

Ulla strakte armene ud mod ham og hurtigt ilede han over mod den høje portal for efter få minutter at stå deroppe, hvor lyset havde blinket mod ham, hos de to mennesker, til hvis skæbne han i fremtiden uløselig ville knytte sin. –

Da Ulla efter en stund havde forladt dem for at gå til ro, og Holst stod alene overfor ritmesteren, betragtede denne ham med et sørgmodigt blik og lagde sin hånd på hans skulder.

"Eigil," sagde han, "vi to har endnu et ord at tale med hinanden."

"Om Ulla, ja," svarede Holst, "om intet andet."

"Og Annie?" spurgte ritmesteren.

"Nej," sagde Holst, "fra i dag træder jeg tilbage fra alt, der har med Annie at skaffe. Det var en frivillig sag, og ingen skal tvinge mig til at tage noget skridt mere ad de veje, der fører til dens oplysning."

"Du vil svigte din pligt?" spurgte ritmesteren.

"Ja."

"Og morderen?"

"Han får stå Gud til regnskab for sin handling. Skal den jordiske retfærdighed nå ham, bliver det ikke ved min arm."

Ritmesteren så skarpt på Holst:

"Du ved altså nu, hvem morderen er?"

"Ja!" svarede Holst.

"Og trods denne din viden vil du ægte hans datter?"

Holst greb ritmesterens hånd og trykkede den fast, mens han bøjede sit hoved til et stumt svar.

Der lyste et sejrsglimt i Ankerkrones blik, mens han holdt den unge mands hånd i sin, og han rettede sig rank og stolt, som gled al legemlig svaghed bort i dette nu ved det tavse svar og det varme håndtryk.

"Tak, Eigil, for dette dit svar, nu tør jeg tale og sige dig alt."

"Du har gættet det rette. Jeg er Annies morder, jeg og ingen anden. Var det end Sjöström, der for menneskelig domstol ville blive den, der må bære ansvaret, for Guds domstol er det mig og mig alene."

"Hvad siger du?" faldt Holst ind, "Sjöström, – men så er det – –"

Ankerkrone smilede vemodigt.

"Tag plads, kære ven, og jeg skal fortælle dig det, som jeg nu frit kan tale med dig om, fordi du har truffet dit valg og knyttet din skæbne til mig og min datter.

Af den dagbog og de breve, jeg har sendt dig, ved du alt, hvad der er hændt mellem Annie og mig til den dag, da jeg besluttede mig til at redde min søn fra den vanære, der ventede ham, om han fulgte sin tåbelige kærlighed til denne kvinde og sveg sin pligt mod hustru og børn.

Jeg kunne have afværget den skæbne, der ramte hende. Jeg gjorde det ikke. Jeg har æsket en 'gudsdom' før, da jeg tvang Cedersk, Cedersköld til at vove springet ved klipperne i Stilfserjoch. Jeg

æskede atter en gudsdom, da jeg sendte Annie den skæbne i møde, som Sjöström i sin umættelige begær efter hendes midler havde beredt hende.

I begge tilfælde blev dommen døden og ansvaret mit, jeg skyder det ikke fra mig. De var begge årsag i Julias død."

Holst sad tavs. Under ritmesterens tale var hans tanker atter begyndt at følge de tilvante spor. Det var altså i hvert fald Sjöström og ikke ritmesteren, der havde forøvet mordet. Han selv havde, ledet af Jeannettes ord og ritmesterens meddelelser, ladet sig føre til den mistanke, der altså nu havde vist sig grundløs. Han så op på ritmesteren, der stod foran ham med et forunderligt drømmende ansigtsudtryk.

"Har du overdraget Sjöström at myrde Annie og betalt ham derfor?" spurgte han.

"Nej," svarede ritmesteren, "men heller ikke dette tør jeg regne mig til fortjeneste. Det var unødvendigt, og jeg tør hævde, at jeg ikke havde gjort det, om det havde været nødvendigt."

Holst smilede, han havde ganske genvundet sin ligevægt.

"Ankerkrone," sagde han, "denne besynderlige sag har virkelig drevet mig nøgterne og snusfornuftige københavner ud i egne, der hidtil har ligget mig fjernt. Det er din skyld; så vel i din dagbog og dine breve som i din tale i aften har du søgt så langt bort fra hverdagslivet, at du synes at bevæge dig i romanens tågede verden, hvor din svigersøn Eigil med fryd vandrer med din yndige datter Ulla, men hvor overbetjent Holst af rent tjenstlige grunde ikke tør opholde sig. Du vil måske tillade mig for første og forhåbentlig sidste gang at bede dig meddele mig i

et jordisk tungemål, hvad du har foretaget dig i dagene fra den 22. til den 27. marts 1902."

"Vil du forhøre mig?" spurgte ritmesteren.

"Med din tilladelse, ja," svarede Holst, "men kun det rent faktiske. Romanen er Ullas og min, hverdagshistorien repræsenterer du."

Ankerkrone tog plads i en lænestol lige overfor Holst. Han betænkte sig nogle minutter, så fortalte han kort og tydeligt, hvad der var sket:

"Som du ved, havde jeg besluttet at forhindre Claes i den dårskab, han stod i færd med at begå ved at ægte Annie og bryde sit ægteskab. Den 23. marts kom Emily og jeg til København og tog ind på Hotel d'Angleterre. Jeg erfarede, at Claes og Annie sammen med en art selskabsdame, en datter af min tidligere vagtmester Ljunggren, var ankommet til København et par dage forud. De havde taget ophold på Hotel Kongen af Danmark. Ljunggrens datter havde jeg tidligere benyttet som en slags spion. Hun fortalte mig, at Annie og Claes var taget til Helsingborg. Jeg besluttede at rejse efter dem, men samme dag ankom Sjöström, som jeg kendte ret godt fra den tid, han som ungt menneske gjorde tjeneste i armeen. Han søgte mig, og jeg erfarede meget snart, at han, der hidtil havde draget enhver fordel af Annies forhold til Claes, ved den vending, sagerne havde taget, var blevet bange for at miste de fordele, hans samvær med Annie bød. Jeg besluttede derfor at søge udvirket, at Annie ægtede ham, og derved afværge faren.

Vi fulgtes kun til Helsingør, da jeg ikke ville vække opsigt ved at vise mig sammen med disse mennesker i Skåne. Sjöström

rejste til Helsingborg og kom den 25. marts tilbage til Helsingør med Claes og Annie. Det viste sig umuligt at overtale Claes, og med Sjöström ville Annie intet have at skaffe. Hun sagde, at hun havde affundet sig med ham med en rigelig sum, nu kunne det være nok.

Den 25. om aftenen havde jeg en lang samtale med Annie. I begyndelsen var hun trodsig og ond, men lidt efter lidt vandt jeg mit gamle herredømme over hende, og hun blev rørt og føjelig. Jeg havde fortalt Claes, hvad der var foregået mellem os, men han var aldeles utilgængelig, og jeg fattede da en plan, som jeg straks iværksatte.

Jeg sagde, at jeg ville ægte Annie, og ved dette bevægede jeg hende til rent ud at meddele Claes, at hun ikke brød sig om ham og aldrig havde brudt sig om ham. Det hjalp, det kom til en heftig scene mellem Claes og mig, men da Claes, der rejste bort i vrede, i København havde truffet Emily, lykkedes det hende at vinde nogen magt over ham, og faren syntes således øjeblikkelig overstået. Annie var lykkelig, hun stod nu ved målet for alle sit livs ønsker, sagde hun, og jeg – ja ærlig talt var det kun hensynet til Ulla, der holdt mig tilbage. Jeg elskede ikke Annie, men jeg havde begået stor uret imod hende. Jeg er nu en gammel mand og ser anderledes på mangt og meget, end jeg gjorde i de unge dage.

Annie var bange for Sjöström. Hun fortalte mig, at han to gange havde stræbt hende efter livet for at sætte sig i besiddelse af hendes penge, og at hun nu, da Sjöström af hendes advokat, en mand ved navn Karlkvist i Christiansstad, havde erfaret, hvor rig hun var, svævede i den største fare, hvis jeg ikke beskyttede hende. Sin formue, der beløb sig til hen imod

halvandet hundrede tusind kroner, ville hun ikke ofre, uagtet jeg meddelte hende, at med disse penge ville jeg intet have at skaffe.

Jeg vaklede i min beslutning, som sagt udelukkende af hensyn til Ulla. Så søgte Sjöström mig og forsøgte at presse penge af mig, idet han erklærede, at han ville skandalisere os begge, hvis vi ikke affandt os med ham. Han gjorde et næsten desperat indtryk. Det var tydeligt, at han ikke ville vige tilbage for noget. Jeg holdt ham hen.

Den 26. tilbragte jeg sammen med Annie, hun var tilsyneladende lykkelig og veltilfreds, og det skar mig i hjertet at se hende således. Jeg kunne ikke bestemme mig, men den dag erfarede jeg, hvad du kender af det brev, som Annie en gang under en sygdom havde tilskrevet mig, og som hendes moder havde modtaget til opbevaring. Du vil forstå, at dette brev beseglede Annies skæbne. Jeg tav, jeg kunne ikke have talt den aften, og jeg erindrer næppe ret, hvad jeg foretog mig. Jeg handlede som i søvne. Kun erindrer jeg, at det var blevet en aftale mellem Annie og mig, at jeg skulle ordne alt, således at vort bryllup kunne stå i den lille kirke ved byen, hvor vi havde levet sammen, før hendes barn fødtes. Jeg skulle rejse derud i forvejen, og Sjöström og Annie skulle følges ad derud den næste dag. Han og gårdmanden, som jeg havde truffet i byen dagen forud, og som kendte os begge, skulle være forlovere.

Da jeg forlod Annie, opsøgte jeg Sjöström og sagde ham, at mødestedet ville være den lille sø i skovbrynet, som Annie kendte. Jeg ønskede ikke, at nogen skulle vide noget derom. Sjöström spurgte mig så, hvorledes jeg ville forholde mig med pengene, og hertil svarede jeg, at han fik handle, som han ville,

men jeg føjede til – og heri ligger mit ansvar med hele sin tyngde –: 'Skulle jeg ikke give møde i morgen, så vil jeg aldrig spørge om dig eller Annie eller om noget, som vedrører jer. Og så står Annies skæbne i din hånd.' Han svarede intet – efter et par minutters tavshed spurgte han mig blot, om jeg elskede Annie, og dertil svarede jeg kun: 'Annie har dræbt min hustru, som jeg elskede.' Så gik jeg. Samme aften rejste jeg til København. Jeg var overtydet om, at Sjöström ville sætte alt ind på at føre sin plan igennem. Ja, jeg nægter det ikke, jeg følte mig overbevist om, at Annies dødsdom var fældet. Hun hadede Sjöström og ville ikke bøje sig for ham, og for ham gjaldt det kun at sætte sig i besiddelse af hendes penge.

I en måned holdt jeg mig i ro i mit hus i Malmø med Ulla, så drev uroen mig mod stedet, hvorhen mine tanker tidligt og sent havde veje. Jeg lejede mig ind på den gård, hvor vi traf hinanden, og min vej gik daglig til søen, hvor vi to traf hinanden den dag i maj.

Da de tømte graven, og Annies lig kom til syne, fik jeg ro. Nu vidste jeg, hvad der var sket, men du vil kunne forstå, at jeg nærede den dybeste interesse for alt, hvad der skete i de dage. Det var mig, der opfordrede herredsfogden til at tilkalde dig, og fra første færd havde jeg den følelse, at denne dag ville komme. Nu kender du mit ansvar, og du ved, at jeg har lagt alt i din hånd hidtil. Jeg synes, du skulle fortsætte dit værk. Jeg er rede til at bære mit ansvar."

Holst rejste sig, trådte hen til ritmesteren og sagde med blød, dæmpet stemme:

"For Ullas skyld bør du betænke, hvad du gør."

"Ulla bør kende alt," sagde ritmesteren alvorligt.

"Ja," svarede Holst, "men Ulla skal erfare det ikke af din mund, men af min, når hun bliver min hustru, og livet har lært hende at forstå, hvad hendes rene pigesind nu ikke kan fatte."

Ritmesteren trykkede hans hånd varmt.

"Du har ret, Eigil – du har ret. Det ske, som du vil."

De sad tavse en stund. Ritmesteren brød først tavsheden. "Der er endnu en udvej – en, som jeg vil forsøge."

"Og det er?" spurgte Holst.

Ritmesteren smilede sørgmodigt.

"Nej, min ven, det får blive min sag, min alene, og Kurks, om han vil."

Holst spurgte ikke mere. Det var allerede lys morgen, og han trængte til hvile. Tidligt på formiddagen lod ritmesteren Kurk kalde, og de to gamle venner talte længe med hinanden. Da Kurk forlod ritmesteren, var hans ansigt alvorligt, men et fast drag om hans mund vidnede om, at de to mænds samtale havde ført dem begge til en alvorsfuld beslutning, hvis ansvar de var beredt til at bære.

I hotellets vestibule mødte Kurk en mand, hvis nærværelse på dette sted i dette øjeblik ikke vakte hans undren. Han standsede og nævnede hans navn. Den fremmede åbnede sine arme, som ville han omfavne ham. De fulgtes ad og talte længe sammen, og da Kurk forlod ham, var hans ansigt om end alvorsfuldt så dog langt roligere, end da han skiltes fra ritmesteren.

Den nyankomne var den glade staldmester fra Riddartofte Bror Sjöström, hvem telegrammer i den svenske presse om arrestationen havde kaldt til Venedig. Gennem konsulatet erhvervede han tilladelse til i følge med Kurk at besøge fangen.

15

Jeannette havde ikke sovet meget den nat; et spinkelt håb havde hun knyttet til virkningerne af den meddelelse, hun havde gjort Holst, men hun indså hurtigt, at for hende var der ikke andet at gøre end at opgive ethvert håb om at knytte sin skæbne endog nok så løst til Holst. Mens han var borte, stod hun op og gav sig i færd med at samle sine smykker og ejendele sammen for at overveje, hvorledes hun i den nærmeste fremtid kunne møde de krav, som livet stillede til hende. Af Holst ville hun intet modtage. Det var ikke meget, hun ejede, men en del smykker havde hun dog efterhånden samlet sammen. Hun erindrede nu, at Sjöström havde vist hende et hemmeligt rum i et chatol, hvor han gemte nogle sager af værdi, og hun besluttede sig til at efterse dette gemme. Det var ikke meget, hun der forefandt, men blandt sagerne var en lille æske, indpakket i stærkt papir og forseglet. Hun brød seglet og så med dyb forbavselse i æsken et lille diamantbesat dameur, et par medaljoner og nogle ringe, som hun kendte, så vel som de smykker, Annie altid havde båret.

Hun forstod ikke, hvorledes de var kommet her. Så måtte Sjöström alligevel – – – hun gøs og tænkte på Annies skæbne og Sjöströms hårdhed og brutalitet mod hende.

Den næste morgen meddelte hun Holst sit fund, og det undrede hende, at han ikke blev mere forbavset derved. Men han talte slet ikke om Annie. Hun syntes, han var så underlig tavs og tilbageholden.

Længere op ad dagen modtog Holst besøg af løjtnant Claes.

Jeannette var atter gået til ro, mens Holst arbejdede med den officielle rapport og skrivelserne til konsulaterne. Signora Montuori, der gled omkring ham med kattevenlige lader, trådte ind til ham og meddelte, at en ung herre ønskede at tale med ham. Hun rakte ham et kort, han tog det og læste: Claes Ankerkrone, løjtnant ved Kronprinsens Husarer, godsejer, Gammalstorp.

"Lad ham komme ind," sagde han kort, og Claes trådte let smilende ind i værelset.

Han bukkede let. Holst bød ham en stol, og løjtnanten tog ugenert plads.

"Jeg kom egentlig mest for at se til donna Jeannette. Jeg havde ikke ventet, at løjtnant Holst havde opfattet stakkels Hugolds opfordring til at beskytte damen så bogstaveligt, men hun lider i hvert fald ikke nød, ser jeg da."

Holst blussede, men han tvang sig til et høfligt spørgsmål.

"Ønsker hr. løjtnanten andet?"

Claes blev alvorlig.

"Ja, Hugold Sjöström og jeg var venner en gang i tiden. Jeg plejer ikke at forlade en ven i nøden. De er her den stærkeste, og derfor benytter jeg lejligheden til at spørge Dem, hvor meget der vil kræves til at skaffe Hugold fri af denne forlegenhed."

Holst rystede på hovedet.

"Det lader sig næppe gøre. Som jeg sagde Dem i går, er det et meget betydeligt beløb."

Claes smilede lidt overlegent.

"Der er forskel på, hvad man anser for betydeligt, løjtnant Holst, jeg plejer ikke at tage det så nøje."

"Deres hustru, mener De," indskød Holst, hvem den unge herres optræden irriterede.

Claes bed sig i læben.

"Jeg er ikke kommet for at yppe kiv."

"Gudbevares," sagde Holst med en let bøjning, "men De tager ganske fejl af situationen. Jeg har haft det hverv at lade Sjöström arrestere. Jeg savner myndighed til at forhandle om hans løsladelse. Jeg kan kun give Dem anvisning på at søge en advokat, der kan få adgang til ham, men jeg vil råde Dem fra det."

"Hvorfor?" spurgte Claes – han ville have tilføjet et par spydige ord om Jeannette, men betvang sig.

Holst rejste sig og gik hen til den unge mand.

"Løjtnant Ankerkrone," sagde han, "Deres fader er min ven, jeg nærer større venskab for Deres familie, end De aner. Jeg kan være også Dem til nogen tjeneste, om De vil vise mig tillid. Mellem gentlemen er det skik at tro et givet ord; vil De være min ven, vil De ikke komme til at fortryde det."

Claes gjorde en bevægelse.

"De må undskylde mig, hr. Holst, men jeg er officer, De er detektiv – det er en meget hæderlig beskæftigelse, forstår sig – men – ja – det er umuligt."

"Jeg troede ikke, De var dum, løjtnant Ankerkrone," sagde Holst skarpt.

Claes fo'r op.

"Jeg har alvorlige ting for, og jeg har ikke i sinde at lade mine planer krydses af dumhed. De kan takke Deres navn og mit venskab for Deres fader for, at jeg ikke i denne sag handler anderledes, end jeg gør. De vil sikkert erindre, hvad De foretog

dem omkring den 27. marts i år, og De vil sikkert vide, at hvis Deres fader ikke den gang havde handlet, som han gjorde, ville De nu have været stillet ikke stort anderledes end Deres ven Hugold Sjöström. De glemmer lidt hurtigt, hr. løjtnant, men De bør vide, at De taler til en mand, der kender Dem og Deres forhold nøjere, end De måske aner. Jeg har næppe brug for Dem, men jeg vil råde Dem til ikke at stå mig i vejen. Det kunne hænde, det blev dyrere, end De kunne magte, hvor lidt De ellers synes at regne penge og penges værd."

Claes var blevet bleg, han bed tænderne sammen:

"Hvad mener De?"

"Jeg ved ikke, om De, løjtnant Ankerkrone, skøtter om at møde som vidne i en sag anlagt mod Hugold Sjöström for falsk og bedrageri mod Deres tidligere elskerinde Annie Cederlund, og om De ønsker for en svensk jury at træde i skranken sammen med hr. Karlkvist fra Christiansstad. Det var dog muligt, Deres gemalinde ville vide at bedømme den skandale efter dens værd, og at Deres naboer og venner i Skåne ville føle sig uhyggeligt berørte ved i deres morgenblade at læse vidneforklaringerne i en sag, der kunne blive fuldt så interessant som processen Taube."

Claes tav.

"De foretrækker måske, løjtnant Ankerkrone, at fortsætte forhandlingerne i en noget høfligere tone – for mig gerne. Jeg plejer ikke to gange at tilbyde mit venskab, men jeg gør en undtagelse med Dem af de grunde, jeg nævnte før."

Holst rakte sin hånd frem.

Claes tog den modstræbende.

Holst smilede.

"De skal se, vi to kan godt blive venner alligevel, skønt jeg er 'detektiv', som De kalder det. Jeg er ganske vant til at omgås folk og ganske tjenstvillig. Desuden har vi to fælles interesser. Det gælder om at undgå den proces, jeg talte om, og det sker lettest, når De forholder Dem ganske passiv foreløbig. Det er ikke givet, at der ikke bliver brug for de midler, De så ødselt synes at råde over, og der vil da blive rig lejlighed for Dem til at træde i første række. Så længe vil det gavne sagen bedst, om De holder Dem i andet plan."

Det var øjensynlig, at Holsts ord gjorde et dybt indtryk på den unge mand, og de skiltes i nogenlunde god forståelse. Holst måtte indrømme, at han straks fra først af havde stillet sig på en fod med sin fornemme og rige svoger, der sikkert ville være fordelagtig for begge, når svogerskabet blev hr. Claes bekendt.

Samme dag meddelte Holst ritmesteren fundet af Annies smykker, det afgørende fældende vidnesbyrd mod Sjöström.

16

Fra Dogepaladset fører Sukkenes Bro over kanalen til retfærdighedens boliger. Her sad Hugold Sjöström i en snæver celle ved et lille bord, fastgjort i væggen, på en briks af træ. Dagene gik langsomt for ham, og i dyb uvished sad han bøjet og stirrede hen for sig. Han vovede næppe at tænke. Vel havde ingen sagt ham andet end, at årsagen til hans fængsling var falskneriet, men han anede, at der lå mere bagved dette. Alene den omstændighed, at det var en dansk politiofficiant, der havde bevirket hans fængsling, gjorde ham usikker. Hvad kom falskneriet i Helsingborg det danske politi ved? Og hvem kunne have anmeldt det, nu da Annie sov den evige søvn på bunden af graven? Han havde intet set om fundet af liget, han læste ikke danske eller svenske aviser, men han anede, at Annies forsvinden måtte have vakt opmærksomhed, og at den og den alene var årsag til hans fængsling.

Jeannette måtte have forrådt ham, hun stod i ledtog med politiofficianten, det var tydeligt, og Claes Ankerkrone – han, som han atter havde truffet og forsøgt at drage til sig ved hjælp af Jeannette – mon han? Nej, det var utænkeligt. Men det var muligt, at ritmesteren havde opdaget hans nye anslag og nu havde brudt sit ord for at værne sønnen mod nye farer.

Det måtte være således, men det skulle komme ham dyrt at stå, om han prøvede at styrte ham i ulykke.

Han lagde sine planer. Han ville nægte alt og skyde skylden på ritmesteren, der til ham havde udtalt, at Annie havde dræbt hans hustru. Intet menneske kunne vide, hvad der var foregået den morgen, da han havde søgt at overtale Annie til frivilligt at

overdrage ham alt ved ægteskab. Og mens han tænkte på dette, dukkede scenen den morgen i skoven så tydeligt frem for ham. Han så for sig Annie i sin stramtsiddende rejsedragt med den sorte hat, lykkeligt smilende i forventningen og visheden om at stå ved målet. Han mindedes hendes angst, da ventetiden blev lang, og ritmesteren udeblev. Han huskede så tydeligt, hvorledes han talte til hende og fortalte hende, at ritmesteren havde sagt ham, at hun var hans hustrus morder, og at alt håb var ude for hende; hvorledes han havde søgt at tvinge hende, og hvorledes han, da hendes vrede steg, og hun hånede ham i sprogets groveste ord, havde besluttet sig til at udføre den plan, han alt havde lagt, da han på hotellet havde erfaret, at ritmesteren var rejst syd på den foregående aften.

Han havde talt til hende igen, og da hun så ville forlade ham og ile bort, havde han talt venligt til hende og forsøgt at formå hende til at samle sig og nyde et styrkende glas cognac. Hun havde skreget og sagt: "Vil du dræbe mig med gift!" Han havde let og rakt hende glasset, og hun havde set på ham med et underligt blik, og drukket, næsten som om hun vidste, at det var gift, næsten som ville hun dø, fordi hun ikke kunne overleve den bitre sorg, der havde ramt hende.

Giften havde virket straks, hun var sunket sammen næsten øjeblikkelig. Han mindedes endnu, hvorledes han havde afklædt liget og sænket det ned i søen, bundet ved store sten; hvor feberhastigt han havde arbejdet i det tætte buskads, hvorledes han var flygtet bort med kurven, hvor klæderne var gemte, efter at have stukket uret og ringene til sig, for at de ikke skulle lede til genkendelsen. Hvorledes han i Helsingborg havde truffet Karlkvist, bestukket ham til at være sig behjælpelig og

derefter hastigt havde forladt landet med Jeannette for at tabe hele det rige bytte ved det forbandede grønne bord i Monte Carlo. Nu var det forbi. Man måtte vide alt, og nu ville man føre ham tilbage til Sverige eller Danmark og søge at tvinge ham til at tale.

Men han ville ikke tale, og ve den, der havde forrådt ham. Intet vidnesbyrd talte imod ham.

Nøglen raslede i den tunge dør, han fo'r sammen, og da han så op, stod foran ham de eneste to mænd, der nogen sinde havde holdt af ham, de to, der altid havde været rede til at hjælpe, hvor fortvivlet end han havde stillet sine sager: Kaptajn Kurk og hans broder.

Han blev stående, han kunne ikke tale; hvad skulle han sige? –

Kurk trådte hen til ham, slutteren blev stående i døren, men på et vink af kaptajnen trak han sig tilbage.

De tre var alene.

Kaptajn Kurks ansigt var alvorligt, præget af en fast beslutning.

Staldmesteren stod med sænkede øjne og var dybt bevæget.

Hugold ville række Kurk hånden, men han tog den ikke. Staldmesteren vendte siden til, da Hugold trådte hen imod ham.

"Hvad vil I mig?" spurgte Hugold dumpt.

Kurk så fast på ham og sagde alvorligt:

"Hjælpe dig, Hugold, for sidste gang i dit liv."

Håbet lysnede op i fangens ansigt, men Kurk føjede hastigt til:

"Ikke som du tror, Hugold. Denne fængselsdør kan vi ikke åbne for dig; tidligere har vi hjulpet dig, skønt du har lønnet os slet, slæbt din broders hæderlige navn i sølet gennem Europa. Men en morder kan vi ikke hjælpe, en snigmorder, Hugold, for det er du, og du er hjemfalden til dom."

"Du lyver – kaptajn – du lyver."

Kurk svarede dæmpet og roligt:

"Og Annies ur, kapslen og ringene, som Holst har fundet i dit værge?"

Hugold blev bleg og støttede sig til briksen.

Kurk fortsatte:

"Der er ingen vej udenom, Hugold, liget af den kvinde, du har myrdet, er fundet, og om kort tid vil du af dine dommere blive stillet ansigt til ansigt med den, du myrdede. Det vil ikke nytte dig at nægte, for dine skridt er fulgt fod for fod, og der vil blive ført vidnesbyrd mod dig, som du ikke kan modsige."

Hugold samlede sig.

"Du lyver – kaptajn – morderen er Arvid Ankerkrone – –"

"Tror du, at løgn kan redde dig?" Kurk var trådt hen til ham. "Du må ikke forsøge på at indbilde dig selv, at du kan bøje din skæbne. Eller tror du det måske selv? Der er vidnesbyrd nok at hente, hvor Arvid Ankerkrone var den 27. marts i år, men hvor var du, og hvad indeholdt kurven, som du købte i Helsingør, og som du efterlod i toget, da du over København rejste tilbage til Karlkvist i Helsingborg? Eller tror du, nogen vil beskylde Arvid Ankerkrone for at have blandet giften i den cognacsflaske, du efterlod i kurven med den myrdedes klæder?"

Kurk talte roligt, men med stærkt eftertryk på hvert ord.

Hugold gøs – han følte, at han var fortabt. Netop dette, at Kurk ord for ord kunne sige ham, hvorledes alt var gået til, og at Ankerkrone ville blive fri ved det vidnesbyrd, der kunne hentes om hans nærværelse andetsteds, mens han selv måtte blive fældet ved en række vidnesbyrd fra alle, der havde set ham. Han sank sammen og lænede hovedet i sine hænder. Da han så op, stod Kurk bøjet over ham.

"Hugold," sagde han, "der var en gang, da du var en rask gut, og da jeg holdt af dig som af min egen søn. Meget er sket siden da, men så meget har jeg endnu til overs for dig, at jeg vil frelse dig for den skam at stå for domstolen som morder, for at lægge dit hoved under skarpretterens økse. Det bliver din lod. Du var soldat, og du var en kæk soldat, der er endnu en vej åben for dig, den kan du gå. Jeg ser ingen anden, Hugold; forson dig med den, der er over os alle, og gå så vejen, den eneste, der er dig levnet."

Hugold rejste sig og strakte hånden ud mod broderen. Staldmesteren rystede på hovedet og sagde med dæmpet, rystende stemme:

"Jeg kan ikke hjælpe dig, jeg kan ikke kalde dig broder mere du, det, du har gjort, er for hæsligt. Du får høre, hvad Holger siger, for jeg kan ikke, Hugold, jeg kan ikke."

Staldmesteren vendte sig bort.

Kurk blev stående med korslagte arme og så fast på fangen. Hugold kæmpede en voldsom indre kamp, men tale kunne han ikke.

Slutteren viste sig i døren, reglementet tillod ikke længere besøg.

Staldmesteren tog Hugolds hånd, men slap den hurtigt igen, den var iskold, han vendte sig og gik hurtigt. Kurk blev stående et øjeblik, det var, ligesom om der tændtes et glimt i fangens øje, der lovede.

"Mod, min dreng, mod," hviskede kaptajnen og trykkede hans hånd, idet han så ham stift i øjet. Så lukkedes døren efter dem.

Hugold sank sammen i isnende fortvivlelse – og idet hans hoved bøjede sig over bordet, så han en lille, hvid pakke, der lå tæt op mod væggen. – –

To dage efter modtog Holst et ilbud fra fængslet om, at den arresterede svenske løjtnant pludselig var død. Årsagen lod sig ikke konstatere.

Staldmester Sjöström sad hos Holst dagen efter budskabet om broderens død. Han var alvorlig, men han måtte tilstå, at det, der var hændt, var det bedste, der kunne ske. Han var stolt af sin slægt og dens navn, og Hugold havde, selv uanset de store ofre, han havde måttet bringe, været ham en kilde til stadig uro og bekymring. Han tilgav Holst, at denne var den direkte årsag til katastrofen, han ville glemme alt, men endnu var han dybt bevæget.

Jeannette, der endnu stadig boede hos signora Montuori og gik omkring stille som en mus med sorg over sin lille, brustne lykkedrøm, sad tavs i en krog af stuen. Hun ville intet ondt tale om Hugold, men hun gøs, når hun tænkte på Annies skæbne.

Holst fik en idé, han vendte sig mod staldmesteren og sagde:

"Løjtnant Sjöström, De kunne gøre en god gerning: denne unge pige er stillet ganske alene i det fremmede land uden beskytter, hendes fader har tjent grev Falkenberg tro i mange

år, tag hende med hjem til Sverige, hvor hendes moder endnu bor, og ret således op på det, som han har gjort ondt mod hende."

Staldmesteren betænkte sig et øjeblik, Jeannette græd stille i en krog.

Bror Sjöströms gode hjerte fornægtede sig ikke, og det varede ikke længe, før han slog til. Jeannette lod Holst bestemme; hun var virkelig bedrøvet, men Holst klappede hendes kind og strøg håret bort fra hendes pande.

"Du skal følge mit råd, Jeannette, det er den bedste måde, jeg kan betale min taknemmelighedsgæld til dig."

Det fik så være, skønt Jeannette græd.

Samme aften forlod hun Venedig med staldmester Sjöström og drog mod nord. Der var en plads ledig i "Arkadien", og undervejs bestemte staldmesteren sig til at tilbyde Jeannette den. Jeannette tog imod den, og det lader sig formode, at hun ville forstå at holde Arkadiens beboer fast for altid.

17

Der skulle være fest på Marcuspladsen, og musikken skulle have spillet mellem fanestængerne foran kirken, men man havde bemærket, at den stolte Kampanile havde slået en truende revne, og festen blev aflyst.

Rundt om pladsen spærrede militæret af, og folk stod i ærbødig afstand og så med bekymring mod klokketårnet. Næste dags formiddag d. 14. juli spiste Holst frokost med Ankerkrones på hotellet, og da de derefter gik ved Piazettaen for at se, hvorledes det stod til, så de pladsen fyldt af folk, så de med nød og næppe kunne kæmpe sig frem til gondolernes anlægsplads ved kajen.

De stod tæt trængt op til bolværket, da pludselig en summen fra den store menneskemasse som en brænding bølgede hen over pladsen. Holst rettede sit blik mod tårnet og så med undren, hvorledes toppen med spiret og Marcusstatuen i bronze langsomt sank, og mens den ustandselige summen steg og voksede som et hav, sank tårnet langsomt ned, som trykkedes det i jorden af en usynlig, men mægtig hånd. Over San Sovinos Logetta og dens herlige billedhuggerarbejde gød tårnets sten sig som skum, mens støvet hvirvledes op mod den klare himmel. Duerne fra glughullerne flagrede med forskræmte vingeslag og søgte ly ved domkirkens kupler. Mængdens mumlen steg til skrig, og blandet i larmen lød knitren af de rullende sten. Men tårnet faldt ikke, det sank mod jorden langsomt, mens dets spidser pegede mod solen, og pludselig, mens skrigene skar gennem luften, voksede larmen til et brag, og støv hvirvledes til vejrs, mens stenene nu som et

fossefald hvirvledes hen over pladsen og den knuste gavl af kongepaladset. Luften fyldtes som af tåge, og drønet overdøvede alt. Så blev der pludselig tyst og ganske stille, dump truende sorg, og som et suk steg fra det bølgende menneskehav og båret af vinden ud over lagunerne.

Venezias slanke klokkespir med San Sovinos herlige kunstværker lå som ruin under sprængte sokler og sten tæt op mod procuratierne som en vold af sten og støv, mens Venedig sørgede, og sorgen som en bølge bredte sig over den hele verden.

Ankerkrone greb Holsts arm, da folkehavet bruste ind over pladsen, og drog ham med sig, mens Ulla trykkede sig tæt op mod ham.

De tav.

Men da de nåede sæde i en gondol, der førte dem bort fra kajen ud på vandet, hvor bådene pilede af sted mellem hinanden i feberagtig hast, sad ritmesteren med bøjet hoved i alvorsfulde tanker. Ulla havde taget Holst i hånden, og vendt imod faderen sagde hun med dæmpet stemme:

"Venedig – nenn ich mit doppeltem Recht heute Sankt Marcus im Koth."

Ankerkrone så op.

"Du har ret, Ulla, dyndet har slugt den stolte Kampanile, som det vil sluge Dogestaden og dens dejlige bygninger, dyndet slår op om staden som det slår op om alt; vi bygger i dyndet, der ligger om os, hvor vor fod træder. Dyndet vil slette hvert spor ud, hvert spor, vi har trådt, og slette os selv af verden, mens vi synker og synker."

Sorgen lå tung og tavs over Venedig i de dage, og alles tanker, alles tale gjaldt den store ulykke, der var hændet San Marco, San Marcos stolte klokketårn, som dyndet havde slugt. Ikke et menneske havde tid til at tænke på eller tale om den svenske løjtnant, der var død i fængslet, eller undersøge, hvorledes han var død. Hans lig begravedes på Kurks foranstaltning på øen der ude i Adriaterhavet, og på en simpel marmorsten indridsedes hans navn og den korte indskrift på svensk:

"Gud være hans sjæl nådig."

Herredsfogden var stærkt bevæget ved Sjöströms død, men egentlig ikke utilfreds. Det var dog vel nok langt bedre, som det var. Ingen kunne vide, hvor stort et arbejde, hvor vanskelig en kamp, der ville være fulgt efter hans udlevering. Rimeligvis skyldtes hans død broderens mellemkomst, rige slægtninge i Sverige havde villet hindre skandalen, og det var vel bedst for alle parter.

Ankerkrone undgik at omtale sagen til herredsfogden, der skrev dette på landsmandsskabets regning.

Holst talte ikke til Ankerkrone om Sjöströms død, men den aften, da Kampanilens fald var det eneste, hvorom mænd og kvinder i Venedig talte, stod Holst og ritmesteren på altanen og så ud over lagunen, hvor månen blinkede over det skvulpende vand.

"Eigil," sagde ritmesteren, "dyndet sletter sporet, det lægger sig over vore fodtrin, klægt og leret, og intet ses, når vi ser os tilbage. Lad dyndet lægge sig over de spor, du har fulgt, så end ikke mindet forbliver, og lad os sætte vort håb til høsten, der kommer!"

Holst så op:

"Stundom synes jeg, at du er som en af renæssancens mænd, når du rydder dig vej gennem livet. Og dette sidste synes jeg var unødigt."

Ritmesteren svarede:

"For mig – ja. For dig og hende – nej."

Holst tav.

Ulla var trådt ud til dem på altanen, og Holst lagde sin arm om hendes liv, mens hun vendte sit ansigt imod ham, og han kyssede hendes læber.

Ritmesteren stod lænet mod balustren, hans tanker søgte tilbage til Julia og de dage, der svandt, mens han hviskede hen for sig:

"Alles was ich erfuhr, ich würzt' es mit süszer Erinnrung,
Würzt' es mit Hoffnung; sie sind lieblichste Würzen der Welt."

Få dage efter stod Holsts bryllup, og de rejste alle mod nord.

Slutning

Skovsøen

Der beredtes en sælsom jordefærd i den lille kirke nær Esrom Sø. Det var eftersommer, og kornet gulnedes modent til høst, mens skovens krone mørknedes mod efterår. Solen stod klar og blinkede over lette, gråhvide skyer, og den lille kirkes tegl lyste mod solen. Tæt mod den hvide kirkemur var gravet en grav, og i den sænkede graverens folk en gul egetræskiste, mens den klægede jord var skjult af rige kranse og duftende gran. Præsten stod høj i sin sorte kjole med den skinnende hvide krave; hans stemme lød dæmpet, mens han bad en bøn, og alvorsfuldt lød hans ord, mens jorden slog dumpt mod kistelåget:

"Af jord er du kommen, til jord skal du blive, af jord skal du igen opstå."

Få var de, der stod ved graven: Herredsfogden, Ankerkrone og Kurk og imellem dem Eigil Holst og hans unge hustru med bøjede hoveder. Ulla græd, ritmesteren var bleg og støttede sig til sin vens arm. Få af sognets folk var til stede og stod uden deltagelse, men alvorsfulde som almuesfolk ved gudstjeneste. Der var af alle disse kun tre, der kendte den dybe hemmelighed, der gemtes i den simple kiste; der havde fulgt det spor, som nu for evigt slettedes ud, mens jorden faldt på kistens låg. Få og spredte stemmer sang salmen, og følget spredtes over den lille, venlige kirkegård, hvor graverkarlen ilsomt kastede jorden til, der fjernt fra hjemmet skulle dække Annie Bengtsons sidste hvilested. Den ensomme grav ville snart blive glemt, og ingen ville ane, hvad det navn betød. Arvid Ankerkrone bøjede sit hoved, da han kastede det sidste blik mod graven, og tænkte på det pragtfulde marmorkors derhjemme ved Gammalstorp, hvorunder hans hustru hvilede.

Alle spor forsvinder – alle spor slettes ud.

Det led mod aften, og solen sank ned over de gule marker. Eigil Holst gik med sin unge hustru til skoven, hvor de mødtes første gang. Det var stille, og ud over marken steg en let, slørfin tåge, mens klokken klang i den gamle kirkes tårn. De steg over stenten, hvor hasselen og brombærbuske flettede sit væv over kampesten og det gulgrønne mos med de gule stenurter. Der lød et enkelt skarpt kvivit fra en opskræmt fugl, der pilsnart jog mellem buskene, og da de nåede gennem krattet, så de ved søen, der lå dybt under brinken, en stærk råbuk, der stod ved vandet med bøjet hoved, mens dens slanke krop tegnede sig i spejlet. Vinden bar fra den, den mærkede dem ikke. De trådte lydløst hen til bænken og tog stille plads.

De talte ikke.

Pludselig, som i tanker, tog Ulla en sten og kastede den mod spejlet af søen, der lå ganske lavt med ringe dybde, trods den hyppige regn. Der gik en lynsnar trækning gennem bukkens fine legeme, den løftede hovedet og med et ryk fløj den fra bredden gennem krattet i lange, spændstige spring.

Der lød et lyst skrig af en skovfugl, så blev alt stille.

Og mens solen sank, mens duggen og duften fra skoven, der redte til hvile, steg om bøgen ved brinken, lænede Ulla sit hoved mod sin mands skulder, og han fortalte hende med dæmpet stemme den underlige, vemodige fortælling om sporet fra søen mellem bøgene nord for Esrom, der førte over Smålands ry'er og de blinkende søer mellem lyng og sten, til lagunestaden, hvor dyndet lagde sig over det og skjulte det, som Sjællands jord kisten på den gamle kirkegård bag de hvide mure.

Sporet, der skjultes for evigt, men som først havde gjort sin gerning, der for de to sikrede det for glemsel, så længe solen skinnede over en af dem, om den ikke altid kunne skinne over begge, hvad mennesker, der elsker, håber og beder til.

Og således bliver mindet om skovsøen, og hvad den gemte, deres rigeste minde, som det var det første i deres fælles eje.

Om "Hvad skovsøen gemte"

Forfatter: Palle Rosenkrantz (1867–1941).
Org.udgave: *Hvad Skovsøen gemte.* Gyldendalske Boghandel Forlag (F. Hegel & Søn), København 1903.
Denne udgave baseret på: Palle Rosenkrantz: *Kriminalnoveller.* Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag, København 1908.
Redigeret af: Vivi N. Jensen.

ISBN 978-87-7628-027-7
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-248-7 (Ølstykke 2012).

www.ebib1800.dk

